

0w2 2014/10/15

Beh. Ambt:
Streefdat:
Afschr.: Road / B&W
B.V.O.:

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

3

betreft

ons kenmerk

datum

Geactualiseerde ledenbrief Wmo ECSD/
2015, Modelverordening en U201401725 Lbr.
Modelbesluit 14/062a

15 oktober 2014

Samenvatting

In deze geactualiseerde ledenbrief bespreken wij de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, die op 18 juli 2014 in het Staatsblad is geplaatst (Stb. 2014, nr. 280); de hierbij gaande Modelverordening maatschappelijke ondersteuning 2015, die daarop is gebaseerd; het concept Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, dat ter advisering voorligt bij de Raad van State; en het eveneens hierbij gaande Modelbesluit maatschappelijk ondersteuning 2015. De ledenbrief bevat een bijlage met veel gestelde vragen en antwoorden.

Gemeente Woerden 14.017640

Registratiedatum: 20/10/2014
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 3
betreft Geactualiseerde ledenbrief Wmo 2015, Modelverordening en Modelbesluit	ons kenmerk ECSD/U201401725 Lbr. 14/062a	datum 15 oktober 2014

Geacht college en gemeenteraad,

Algemeen

1. Aanleiding

Voor u ligt de definitieve Modelverordening maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna te noemen: Modelverordening) en het definitieve Modelbesluit maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna te noemen: Modelbesluit). De Modelverordening is gebaseerd op de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 die op 18 juli 2014 in het Staatsblad (2014, nr. 280; Kamerstuknr. 33841) is geplaatst.

Het Modelbesluit is gebaseerd op het concept Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 (hierna: Uitvoeringsbesluit 2015), dat ter advisering voorligt bij de Raad van State. Na ontvangst van dit advies zal het Rijk het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 publiceren.

Deze Modelverordening en dit Modelbesluit vervangen de Modelverordening Wmo en het Modelbesluit van eind 2010 die zijn gebaseerd op de huidige Wmo.

In vergelijking met de concept Modelverordening die de VNG in april van dit jaar heeft gepubliceerd, zijn de volgende artikelen in de definitieve Modelverordening gewijzigd:

Artikel 5 Het Gesprek; redactionele wijziging.

Artikel 8 Criteria voor een maatwerkvoorziening; redactionele wijziging en wijziging artikelsgewijze toelichting.

Artikel 11 Regels voor het PGB; inhoudelijke wijziging en wijziging artikelsgewijze toelichting.

Artikel 12 Regels voor bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen; inhoudelijke wijziging en wijziging artikelsgewijze toelichting.

Artikel 17 Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen; inhoudelijke wijziging en wijziging artikelsgewijze toelichting.

Artikel 21 Betrekken van ingezetenen bij het beleid; inhoudelijke wijziging en wijziging van de artikelsgewijze toelichting.

De VNG is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de Wmo 2015. Voor de VNG-reactie op het wetsvoorstel Wmo 2015 verwijzen wij naar:

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/decentralisatie-awbz/brieven/vng-reactie-op-wetsvoorstel-wmo-2015>.

Mede daardoor en door de actieve lobby die de VNG in de richting van de Tweede Kamer heeft gevoerd, is de wet op een aantal punten ten gunste van gemeenten verbeterd. Als gevolg van het zorgakkoord van 19 april 2014 zijn de bezuinigingen op de Wmo verzacht. Meer informatie: (http://www.vng.nl/files/vng/nieuws_attachments/2014/364302-120176-dmo.pdf).

De huidige modelbeleidsregels zijn door de Wmo 2015 eveneens achterhaald. De Wmo 2015 en de procesmatige insteek van de nieuwe modelverordening bieden weinig aangrijpingspunten voor de VNG om modelbeleidsregels te formuleren. Wij realiseren ons dat hieraan bij gemeenten wel behoefte bestaat. Daarom hebben we een bijlage aan deze ledenbrief toegevoegd met de titel "De reikwijdte van de gemeentelijke verantwoordelijkheid in de Wmo 2015". In deze bijlage, die informatief van aard is en geen juridische status heeft, bieden we een samenvattend overzicht van de stand van de Wmo-jurisprudentie tot nu toe en de huidige AWBZ-praktijk met betrekking tot de nieuwe taken die naar gemeenten gaan. Toekomstige jurisprudentie zal de grenzen van de gemeentelijke verantwoordelijkheid verder moeten bepalen. Verder wijzen wij u op de handreiking van het Transitiebureau Wmo over cliëntprofielen. Deze bevat concrete en herkenbare beschrijvingen van cliënten die gemeenten kunnen gebruiken bij het opstellen van de beleidsregels en bij het inrichten van de toegang. Meer informatie:

<http://www.invoeringwmo.nl/sites/default/files/Handreiking%20clientgroepen%20extramurale%20begeleiding.pdf>.

Bij de Modelverordening en het Modelbesluit hoort een korte algemene toelichting, een artikelsgewijze toelichting en deze uitgebreide ledenbrief. In de ledenbrief wordt achtereenvolgens ingegaan op:

1. Aanleiding.
2. Wijze van totstandkoming van de Modelverordening; van concept naar eindversie.
3. Implementatie handleiding Modelverordening en Modelbesluit.
4. De belangrijkste wijzigingen in de Wmo 2015 ten opzichte van de huidige Wmo.
5. Onderwerpen uit de Wmo 2015 die in het Wmo beleidsplan aandacht moeten krijgen.
6. Onderwerpen uit de Wmo 2015 die in het beleidsplan én in de verordening moeten terugkomen.
7. Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 en toelichting op de onderwerpen in het Modelbesluit.
8. Relatie Wmo 2015 met de Wet langdurige zorg (Wlz), de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet Publieke Gezondheid.

9. Invoerings-, handhavings- en uitvoeringsaspecten van de Wmo 2015.
10. Financiële gevolgen van de Wmo 2015.

Bijlage I	Geschiedenis van het traject van de Wmo 2015.
Bijlage II	De reikwijdte van de gemeentelijke verantwoordelijkheid in de Wmo 2015.
Bijlage III	Veel gestelde vragen en antwoorden over de Modelverordening en het Besluit.

2. Wijze van totstandkoming van de Modelverordening

De Modelverordening is ontwikkeld in samenwerking met gemeenten en cliëntenorganisaties. In de periode van augustus 2013 tot februari 2014 hebben twee door de VNG ingestelde klankbordgroepen meegedacht in het proces en de verschillende concepten becommentarieerd. Eén klankbordgroep bestond uit gemeenten, de ander uit cliëntenorganisaties. Alle opmerkingen zijn verzameld, gewogen en waar mogelijk verwerkt in de Modelverordening.

We hebben ervoor gekozen de Modelverordeningen voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet waar mogelijk in één traject te ontwikkelen. De beide klankbordgroepen hebben gereageerd op beide Modelverordeningen. Het doel daarvan was de beide verordeningen zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten voor wat betreft doelstelling, inhoud en structuur.

Gelet op de verschillen tussen de Wmo 2015 en de Jeugdwet qua inhoud, sturing en planning van het wetgevingsproces, acht de VNG het op dit moment niet opportuun te komen tot één verordening voor de Jeugdwet en de Wmo 2015. Voor de toekomst sluiten we deze mogelijkheid niet uit.

In de Modelverordening is het gedachtegoed van het VNG-ondersteuningsproject 'De Kanteling' en de jurisprudentie op basis van de huidige Wmo verwerkt.

De Modelverordening is besproken in de VNG-commissie Gezondheid en Welzijn van 7 maart en de subcommissie Gemeenterecht van 3 april 2014.

Medio april is de Modelverordening als concept verstuurd naar de leden, samen met een uitgebreide ledenbrief. In mei, juni en september zijn 6 regionale VNG-bijeenkomsten gehouden over de Modelverordeningen Jeugd en Wmo. Voorts is de VNG een discussieforum voor leden over de Modelverordeningen gestart. Ook zijn er vele vragen over de Modelverordening aan de VNG gesteld. Dit heeft geleid tot een bijgestelde Modelverordening.

3. Implementatiehandleiding

3.1 Modelverordening

Algemeen: De Modelverordening kent een aantal bepalingen die als 'facultatief' zijn aangemerkt (deze zijn te herkennen aan de cursieve tekst). Uiteraard is het gehele model in zekere zin facultatief. Facultatief zoals aangeduid in het model betekent dat de keuze om die onderdelen in het model op te nemen een bewuste keuze van een individuele gemeente dient te zijn. Hierbij is er in het model voor gezorgd dat gemeenten door het niet overnemen van deze bepalingen niet in de problemen komen met de Wmo 2015, voor zover deze gemeenten verplicht bepaalde zaken te regelen. Daarnaast is er in het model voor gezorgd dat met het niet overnemen van de facultatieve bepalingen de systematiek van de verordening niet doorbroken wordt. Gemeenten die ervoor kiezen om andere bepalingen dan de facultatieve bepalingen niet over te nemen, deze in gewijzigde vorm over te nemen of deze aan te vullen, zullen er zelf scherp op moeten zijn dat deze keuzes zowel in lijn zijn met de Wmo 2015 als dat deze stroken met de systematiek van de bepalingen die wel overgenomen worden. Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden, kan het noodzakelijk zijn om artikelen of artikelleden te vernummern. Verder is de toelichting grotendeels zo opgesteld dat gemeenten

deze kunnen overnemen als ze ook de bepaling waar deze bij hoort overnemen. Afhankelijk van de gemaakte keuzes zullen dus ook bepaalde onderdelen van de toelichting wel of juist niet geschikt zijn voor overname. Toelichting bij facultatieve bepalingen is eveneens als facultatief aangemerkt (lees: cursief gemaakt).

Aanhef: De Wmo 2015 kent enkele verordenende bevoegdheden waaraan verplicht uitvoering gegeven dient te worden (te weten: de artikelen 2.1.3, eerste tot en met vierde lid, 2.1.4, derde en zevende lid, 2.1.6 en 2.6.6, eerste lid), daarnaast zijn er enkele verordenende bevoegdheden waaraan uitvoering gegeven kan worden (te weten: de artikelen 2.1.4, eerste en tweede lid, 2.1.5, eerste lid, 2.1.7 en 2.3.6, vierde lid). In de aanhef, na gelet op, dienen enkel die artikelen vermeld te worden waar in de verordening uitvoering aan wordt gegeven.

Artikel 1. Begripsbepalingen: De begripsbepaling voor 'gesprek' en 'melding' dienen enkel overgenomen te worden als de procedurebepalingen in de verordening worden vastgelegd. Zie daarover hieronder bij artikel 2.

Artikel 2 (tot en met 7). Procedureregels: Op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder a, van de Wmo 2015 moeten gemeenten onder meer regelen op welke wijze wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt. Ter uitvoering hiervan zijn twee varianten uitgewerkt.

-Variant A: De raad delegeert het vaststellen van de procedure volledig aan het college.

Voordeel van deze variant is dat de procedure sneller gewijzigd kan worden. Nadeel is dat de raad hier verder weinig directe controle over heeft. Wel is het zo dat de Wmo 2015 zelf – in de artikelen 2.3.1 tot en met 2.3.5 – al de nodige zaken regelt, waar bij het opstellen van de nadere regeling rekenschap gegeven moet worden. Ook als het college de procedure vaststelt, ligt een inhoudelijke regeling in lijn met variant B naar ons idee voor de hand.

-Variant B: De raad legt de procedure zelf vast in de verordening. Voordeel hiervan is dat de regeling minder snel aangepast zal worden, waardoor burgers uit kunnen gaan van een bestendige procedure. Doordat de procedure in de verordening van de raad vastgelegd wordt, kent variant B meerdere artikelen (2 tot en met 7). Als voor variant B gekozen wordt, dan wordt de raad tevens voor de keuze gesteld of de betreffende facultatieve procesbepalingen worden overgenomen (te weten: de artikelen 2, derde lid, 3, 4, tweede, derde (deels) en vierde lid, en 7, eerste lid, tweede volzin, en tweede lid), voor welke variant in artikel 6 gekozen wordt en welke termijnen in artikel 6 gehanteerd worden. Met uitzondering van artikel 7 kan kortweg opgemerkt worden dat deze bepalingen als facultatief zijn aangemerkt vanwege het feit dat ze inhoudelijk niets toevoegen aan de regeling van deze onderwerpen in de Wmo 2015. Een reden om het desondanks toch op te nemen, kan gevonden worden in een in de verordening meer volledig beeld willen schetsen van het proces en de rechten en plichten van de cliënt.

Let op! Met betrekking tot de mogelijkheid om verordenende bevoegdheden te delegeren aan het college kan nog het volgende opgemerkt worden. De mogelijkheid om op grond van artikel 156 van de Gemeentewet verordenende bevoegdheden te delegeren aan het college is ruim,

doch niet onbeperkt. Nu de Wmo 2015 geen expliciete aanknopingspunten bevat voor de beoordeling of delegatie is toegestaan, geldt de maatstaf van artikel 156. Dat wil zeggen, het mag, tenzij dit in strijd zou zijn met de aard van de bevoegdheid. Bij de beoordeling hiervan kan ook het stelsel van de Wmo 2015 een rol spelen. Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel heeft de regering te kennen gegeven eraan te hechten dat gemeenteraden bij het opstellen van de verordeningen de kaderstellende rol ten volle benutten en de inwoners bij de totstandkoming van het lokale beleidskader actief betrekken, dat ook de verantwoording over het gevoerde beleid de aandacht vraagt van de gemeenteraden en dat met het delegeren van bevoegdheden aan het college dan ook naar het oordeel van de regering terughoudend omgegaan dient te worden. De voorgestelde varianten zijn na overleg met de ministeries van BZK en VWS tot stand gekomen. Natuurlijk kunnen wij geen 100% zekerheid bieden; het is uiteindelijk aan de rechter om een eindoordeel uit te spreken.

Artikel 7. Aanvraag: Als het wenselijk wordt geacht dat alle aanvragen ingediend worden via een door het college vastgesteld formulier, dan dient aan het eerste lid de tweede volzin toegevoegd te worden. Een voordeel van het werken met een formulier is dat aanvragen die langs andere weg binnenkomen niet in behandeling genomen hoeven te worden. Dit kan gelijk ook het nadeel zijn. Ook als er gekozen wordt om wel met een formulier te werken, kan er nog bepaald worden dat een aanvraag (daarnaast) gedaan kan worden door een ondertekend gespreksverslag aan te merken als aanvraag (tweede lid).

Artikel 8. Criteria voor een maatwerkvoorziening: Het eerste lid is als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat het inhoudelijk niets toevoegt aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015. Een reden om het desondanks toch op te nemen kan gevonden worden in een in de verordening meer volledig beeld willen schetsen van het proces en de rechten en plichten van de cliënt.

Het derde lid is als facultatief aangemerkt omdat het niet noodzakelijk is en tevens omdat met betrekking tot het daarin opgenomen criterium 'voorzienbaarheid' in de jurisprudentie nog geen duidelijkheid is. Het begrip is vooral van toepassing op ouderen die een Wmo-voorziening aanvragen. Een oudere die een aantal jaren ingeschreven staat voor een appartement of serviceflat en op het moment van verhuizing een verhuiskostenvergoeding op grond van de Wmo aanvraagt, had deze verhuizing kunnen zien aankomen en daarvoor kunnen reserveren. Mogelijk geldt het criterium ook voor de aanvragen voor huishoudelijke hulp en bepaalde woningaanpassingen. Bij het ouder worden mag van mensen gevraagd worden dat zij anticiperen op beperkingen die te maken hebben met ouderdom en daarvoor reserveren. Gemeenten die het criterium voorzienbaarheid bij de afweging willen betrekken zullen zich bewust moeten zijn van deze onduidelijkheid.

Artikel 9. Advisering: Deze bepaling is als facultatief aangemerkt omdat de Wmo 2015 hiertoe niet verplicht en het goed denkbaar is dat het proces van hulpvraag tot beslissing mogelijk is zonder externe advisering. Desondanks lijkt de mogelijkheid om advies aan te vragen in ieder geval opportuun omdat het onderdeel kan zijn van het verplichte zorgvuldige

onderzoek. Om van de bevoegdheid gebruik te kunnen maken, zal het college vervolgens één of meer adviesinstanties aan moeten wijzen.

Artikel 10. Inhoud beschikking: Het eerste lid is als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat het inhoudelijk niets toevoegt aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015. Een reden om het desondanks toch op te nemen, kan gevonden worden in een in de verordening meer volledig beeld willen schetsen van het proces en de rechten van de cliënt.

Artikel 11. Regels voor pgb: Het eerste lid is als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat het inhoudelijk niets toevoegt aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015 (zie artikel 2.3.6). Een reden om het desondanks toch op te nemen kan gevonden worden in een in de verordening meer volledig beeld willen schetsen van het proces en de rechten en plichten van de cliënt.

Op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder b, van de Wmo 2015 moeten gemeenten regelen op welke wijze de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld. Ter uitvoering hiervan zijn twee varianten uitgewerkt.

-Variant A: De raad legt de wijze zelf vast in de verordening. Voordeel hiervan is dat de regeling minder snel aangepast zal worden, waardoor burgers uit kunnen gaan van een bestendige handelingswijze. Nadeel is dat er minder snel ingespeeld kan worden op voortschrijdend inzicht.

-Variant B: De raad delegeert het vaststellen van de procedure volledig aan het college. Voordeel van deze variant is dat de procedure sneller gewijzigd kan worden. Nadeel is dat de raad hier verder weinig directe controle over heeft.

Op grond van artikel 2.3.6, vierde lid, van de Wmo 2015 kunnen gemeenten bepalen onder welke voorwaarden de persoon aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de ondersteuning kan inkopen van een persoon die behoort tot het sociaal netwerk.

Gemeenten hoeven dit echter niet te doen. Desondanks is de regeling van dit onderwerp niet als facultatief aangemerkt. Dit omdat niet goed denkbaar is dat gemeenten geen voorwaarden zullen stellen gelet op de taakstelling van de wet. Immers, als een gemeente afziet van een regeling, dan gelden er geen nadere voorwaarden voor het inkopen van de ondersteuning van een persoon die behoort tot het sociaal netwerk. Er zijn twee varianten uitgewerkt:

-Variant AA: De raad legt de voorwaarden zelf vast in de verordening. Voordeel hiervan is dat de regeling minder snel aangepast zal worden, waardoor burgers uit kunnen gaan van bestendige voorwaarden. Nadeel is dat er minder snel ingespeeld kan worden op voortschrijdend inzicht. In het zesde lid, onder a, dient er tevens een keuze gemaakt te worden tussen twee mogelijke invullingen.

-Variant BB: De raad delegeert het vaststellen van de voorwaarden volledig aan het college. Voordeel van deze variant is dat de procedure sneller gewijzigd kan worden. Nadeel is dat de raad hier verder weinig directe controle over heeft.

Artikel 12. Regels voor bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen:

Op grond van artikel 2.1.4, eerste en tweede lid, van de Wmo 2015 kunnen gemeenten bepalen dat cliënten voor algemene voorzieningen, niet zijnde cliëntondersteuning, en maatwerkvoorzieningen een bijdrage verschuldigd zullen zijn en dat de hoogte van de bijdrage voor de verschillende soorten van voorzieningen, ook wanneer de cliënt de ondersteuning zelf inkoop met een persoonsgebonden budget, verschillend worden vastgesteld. Hierbij kan tevens worden bepaald dat op de bijdrage een korting wordt gegeven voor personen die behoren tot daarbij aan te wijzen groepen en dat de bijdrage afhankelijk is van het inkomen en het vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot.

Daarnaast kunnen gemeenten op grond van artikel 2.1.4, zevende lid, van de Wmo 2015 bepalen dat de bijdragen voor opvangvoorzieningen door een andere instantie dan het CAK worden vastgesteld en geïnd.

Verder kunnen gemeenten op grond van artikel 2.1.5, eerste lid, bepalen dat in geval van een minderjarige cliënt die niet zelf de eigenaar is van de woning, de bijdrage wordt opgelegd aan diens onderhoudsplichtige ouders en degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag over de cliënt uitoefent.

Gemeenten hoeven dit echter niet – of niet allemaal – te bepalen, desondanks is de regeling van deze onderwerpen niet als facultatief aangemerkt. Het wordt namelijk onwaarschijnlijk geacht dat gemeenten geen eigen bijdragen zullen willen hanteren. In het tweede lid dient nog aangegeven te worden om welke groep het gaat en wat het percentage van de korting is; in het vierde lid dient nog aangegeven te worden welke instantie belast wordt met de vaststelling en inning van de bijdrage voor opvangvoorzieningen. Er zijn in aanvulling op de eerste vijf leden twee varianten uitgewerkt.

-Variant A: De raad delegeert het vaststellen van deze regels volledig aan het college.

Voordeel van deze variant is dat deze sneller gewijzigd kan worden, iets dat zijn waarde heeft gezien het te voorzien is dat de hoogte van de verschillende bijdragen waarschijnlijk periodiek aangepast zal worden. Nadeel is dat de raad hier verder weinig directe controle over heeft.

-Variant B: De raad legt deze regels zelf vast in de verordening. Voordeel hiervan is dat de regeling minder snel aangepast zal worden, waardoor burgers uit kunnen gaan van een bestendige handelingswijze. Nadeel is dat er minder snel ingespeeld kan worden op voortschrijdend inzicht. Als gekozen wordt voor variant B, dan kan de tekst van de artikelen 3 en 4 van het modelbesluit worden gebruikt. Een andere uitwerking ligt immers niet voor de hand, enkel omdat de raad het bevoegde orgaan is om deze vast te stellen.

Artikel 13. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning: Op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder c, van de Wmo 2015 moeten gemeenten regelen welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, inclusief eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten. De raad legt in ieder geval de hoofdregel vast in de verordening. In het artikel in de modelverordening is een aantal eisen opgenomen, dit zijn suggesties. Gemeenten zijn vrij om deze over te nemen, deze aan te vullen of andere eisen hiervoor in de plaats te stellen. Als het wenselijk wordt geacht de mogelijkheid open te laten dat het college verdere eisen stelt, kan het facultatieve tweede lid overgenomen worden.

Artikel 14. Meldingsregeling calamiteiten en geweld: Dit artikel betreft een uitwerking van de verordeningplicht die in het oorspronkelijke wetsvoorstel in artikel 2.1.3, tweede lid, onder f, was opgenomen en waarin werd bepaald dat in de verordening in ieder geval bepaald diende te worden welke eisen gelden voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening. Bij amendement (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 83) is deze bepaling (kennelijk onbedoeld) geschrapt. Regeling is echter onverminderd van belang; omdat de Wmo 2015 dus niet langer verplicht een regeling te treffen is dit artikel desondanks als facultatief aangemerkt. Als overname wenselijk wordt geacht, zou ook kunnen worden volstaan met het eerste en derde lid (het tweede lid voegt inhoudelijk niets toe aan de regeling van dit onderwerp in de Wmo 2015; het vierde lid is enkel nodig als het wenselijk wordt geacht de mogelijkheid open te laten dat het college verdere eisen stelt).

Artikel 15. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering: Het eerste, tweede en vierde lid zijn als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat ze inhoudelijk niets toevoegen aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015 (zie de artikelen 2.3.8, 2.3.10 en 2.4.1). Een reden om deze leden desondanks toch op te nemen kan gevonden worden in een in de verordening meer volledig beeld willen schetsen van de rechten en plichten van de cliënt

De rest van het artikel geeft uitvoering aan de verplichte verordenende bevoegdheid van artikel 2.1.3, derde lid, van de Wmo 2015. Op grond daarvan moeten gemeenten regels stellen voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet. In het derde lid dienen gemeenten nog de periode in te vullen.

Artikel 16. Jaarlijkse waardering mantelzorgers: Op grond van artikel 2.1.6 van de Wmo 2015 moeten gemeenten regelen op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijks blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente. Net als bij artikel 12 zijn twee varianten uitgewerkt. Voor het onderscheid tussen de twee varianten wordt daarnaar verwezen. Met betrekking tot variant A wordt hier nog opgemerkt dat de wijze waarop de jaarlijkse blijk van waardering wordt gegeven nog ingevuld dient te worden. De bepaling bevat een niet-uitputtende opsomming van suggesties.

Artikel 17. Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen: Op grond van artikel 2.1.7 van de Wmo 2015 kunnen gemeenten bepalen dat aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming wordt verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie. Gemeenten hoeven dit echter niet te bepalen, vandaar dat dit artikel als facultatief is aangemerkt. Bovendien hebben gemeenten beleidsvrijheid met betrekking tot de besteding van de middelen voor het bieden van maatwerk aan cliënten met meerkosten vanwege een beperking of chronische ziekte. Het gevoerde beleid zal uiteengezet moeten worden in het beleidsplan. Gedacht kan worden aan inzet van de middelen via de individuele bijzondere bijstand, in een aanvullende collectieve

ziektekostenverzekering met een ruimere dekking voor burgers met een laag inkomen of juist ook voor burgers met een hoger inkomen, of dus inzet op grond van artikel 2.1.7 van de wet. Als ervoor gekozen wordt om het artikel over te nemen, dan dient het percentage nog bepaald te worden. Wellicht ten overvloede, als een gemeente besluit een dergelijke regeling niet te treffen, dan zal ook dit in het beleidsplan gemotiveerd moeten worden.

Als het wenselijk wordt geacht de mogelijkheid open te laten dat het college bij nadere regeling bepaalt in welke gevallen en in welke mate een tegemoetkoming kan worden verstrekt, kan het eveneens facultatieve tweede lid overgenomen worden.

Artikel 17 kan ook gebruikt worden als titel om de bestaande financiële tegemoetkomingen voor zaken als de verhuiskostenvergoeding en de taxikostenvergoeding te kunnen handhaven. De maatwerkvoorziening kan volgens de Wmo 2015 alleen in de vorm van zorg in natura of een PGB worden verstrekt. Via artikel 17 kan de tegemoetkoming (een subsidie waarvoor wel een beschikking moet worden afgegeven) een alternatief voor de maatwerkvoorziening zijn. Als de cliënt instemt met de tegemoetkoming krijgt hij het geld op zijn rekening. Het trekkingsrecht is alleen van toepassing bij een maatwerkvoorziening.

Artikel 18. Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden: Op grond van artikel 2.6.6, eerste lid, van de Wmo 2015 moeten gemeenten, met het oog op gevallen waarin voorzieningen door aanbieders geleverd worden, bij verordening regels stellen ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening. Daarbij dient in ieder geval rekening gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden.

Uit de memorie van toelichting (MvT) op de Wmo 2015 volgt verder dat gemeenten tenminste een inschatting dienen te maken van een reële kostprijs voor de activiteiten die zij door aanbieders willen laten uitvoeren. Welke invloeden daarbij worden meegewogen, is ter beoordeling aan de gemeenten. Uitgangspunt is, dat de aanbieder personeel inzet tegen de arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden. De gemeente zal zich dus tenminste een beeld moeten vormen van de vereiste activiteiten en de arbeidsvoorwaarden die daarbij horen. Hiermee wordt voorkomen dat enkel de laagste prijs voor de uitvoering van de opdracht beschouwd wordt. Dit biedt een waarborg voor werknemers dat hun werkzaamheden aansluiten bij de daarvoor geldende arbeidsvoorwaarden.

In het eerste lid is een aantal aandachtspunten opgenomen, dit zijn suggesties. Gemeenten zijn vrij om deze over te nemen, deze aan te vullen of andere aandachtspunten hiervoor in de plaats te stellen, als maar aan de hierboven geschetste verordeningplicht voldaan wordt.

Ook bij of krachtens Amvb kunnen nog nadere regels worden gesteld omtrent het bepaalde in artikel 2.6.6, eerste lid, van de Wmo 2015. Daartoe zal slechts aanleiding kunnen bestaan, als wordt vastgesteld dat de gemeenten er onvoldoende in slagen deze materie op eigen kracht afdoende te regelen.

Artikel 19. Klachtregeling: Het eerste lid is als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat het inhoudelijk niets toevoegt aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015. Een reden om het desondanks toch op te nemen kan gevonden worden in een in de verordening meer volledig beeld willen schetsen.

Het tweede lid is verplicht op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder e, van de wet, waarin is bepaald dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten is vereist. De aanbieder is ten aanzien van de in de verordening genoemde voorzieningen verplicht een klachtregeling op te stellen (artikel 3.2, eerste lid, onder a, van de Wmo 2015). De gemeente moet bepalen welke voorzieningen wel en welke voorzieningen geen klachtenregeling hoeven te hebben.

Artikel 20. Medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning: Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, tweede lid, onder f, van de wet, waarin is bepaald dat in ieder geval moet worden bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder welke voor de gebruikers van belang zijn, vereist is. De gemeente moet bepalen welke voorzieningen wel en welke voorzieningen geen vorm van medezeggenschap hoeven te hebben.

Artikel 21. Betrekken van ingezetenen bij het beleid

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, derde lid van de wet. Met het derde lid wordt aan het college overgelaten hoe het college hier invulling aan geeft.

Artikel 22. Evaluatie: Deze bepaling is als facultatief aangemerkt omdat de Wmo 2015 hiertoe niet verplicht. Het is aan de raad om te bepalen of zij een evaluatie van de werking van de verordening in de praktijk wenst. Wellicht ten overvloede, deze evaluatie is niet hetzelfde als de evaluatie die op centraal niveau zal plaatsvinden, maar kan wel de daarin verzamelde gegevens benutten. Als ervoor gekozen wordt om het artikel over te nemen, dan dienen de termijnen nog ingevuld te worden.

Artikel 23. Intrekking oude verordening en overgangsrecht: Het tweede tot en met vierde lid zijn als facultatief aangemerkt, omdat opname in de verordening afhangt wat de wensen, noodzakelijk- en mogelijkheden zijn om overgangsrechtelijke zaken te regelen. Zie voor meer informatie over het overgangsrecht van de Wmo 2015 paragraaf 7.17 van deze ledenbrief. Verder spreekt het invullen van dit artikel voor zich.

Artikel 24. Inwerkingtreding en citeertitel: Het invullen van dit artikel spreekt voor zich.

3.2 Modelbesluit

Algemeen: Wat in paragraaf 3.1 is geschreven over de modelverordening is ook van toepassing op het modelbesluit, met de toevoeging gemeenten die ervoor kiezen om – hier óf in de verordening – andere bepalingen dan de facultatieve bepalingen niet over te nemen, deze in gewijzigde vorm over te nemen of deze aan te vullen, zullen er zelf scherp op moeten zijn dat deze keuzes zowel in lijn zijn met de Wmo 2015 én de gemeentelijke verordening als dat deze stroken met de systematiek van de bepalingen die wel overgenomen worden.

Verder dient er rekening mee gehouden te worden dat de in het modelbesluit genoemde voorzieningen telkens suggesties betreffen. Als het bijvoorbeeld gaat om een suggestie voor een algemene voorziening, terwijl die voorziening in een gemeente als maatwerkvoorziening wordt aangeboden, dan kan dat uiteraard. De uitwerking van het modelbesluit dient afgestemd te worden op dergelijke keuzes.

Let op! Het modelbesluit is een model voor nadere regels van het college, niet voor een beleidsregel. De betreffende onderwerpen kunnen niet in een beleidsregel geregeld worden; wel is het uiteraard mogelijk dat het college aanvullend een beleidsregel vaststelt waarin bijvoorbeeld wordt neergelegd hoe het bepaalde bevoegdheden interpreteert of voornemens is uit te voeren.

Aanhef: In de aanhef, na gelet op, dienen enkel die artikelen uit de verordening vermeld te worden waar in de verordening uitvoering aan wordt gegeven.

Artikel 1. Procedureregels aanvraag maatschappelijke ondersteuning: Als gekozen is voor variant A van artikel 2 van de modelverordening dan kan bij artikel 1 van het modelbesluit de tekst van artikel 2 tot en met 7 van variant B gebruikt worden. Een andere uitwerking ligt immers niet voor de hand, enkel omdat het college het bevoegde orgaan is om deze vast te stellen.

Artikel 2. Hoogte pgb: Als gekozen is voor variant B van artikel 11, derde lid, van de modelverordening, dan kan bij artikel 2 van het modelbesluit de tekst van artikel 11, derde en vierde lid, van variant A van de modelverordening gebruikt worden.

Als gekozen is voor variant BB van artikel 11, vijfde lid, van de modelverordening, dan kan bij artikel 2 van het modelbesluit de tekst van artikel 11, vijfde lid, van variant AA van de modelverordening gebruikt worden.

Ook in deze gevallen geldt dan andere uitwerking niet voor de hand ligt, enkel omdat het college het bevoegde orgaan is om deze vast te stellen.

Artikel 3 en 4: Met deze artikelen wordt uitvoering gegeven aan artikel 12, zesde lid (variant A), van de modelverordening. Als gekozen is voor variant B van artikel 12, zesde lid, van de modelverordening, dan hoeven de artikelen 3 en 4 van het modelbesluit niet overgenomen te worden.

Artikel 3 regelt de bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en kent twee varianten. Variant A is voor gemeenten die de maximale bedragen van artikel 3.1, eerste lid, van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wensen te hanteren. Variant B is voor gemeenten die naar afwijkende bedragen of een afwijkend percentage wensen te hanteren; de afwijkende getallen dienen nog ingevuld te worden. Deze mogen alleen lager zijn dan de maximale bedragen van artikel 3.1, eerste lid van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Artikel 4 regelt de bijdrage voor algemene voorzieningen. De opsomming in het eerste lid betreft een – niet-uitputtende – suggestie. Uiteraard dient dit lid afgestemd te worden op de algemene voorzieningen die aangeboden worden (en waarvoor een eigen bijdrage wordt gevraagd). In sub a tot en met h van het tweede lid dient vervolgens de hoogte van de betreffende bijdrages ingevuld te worden en dienen de verschillende inkomensgrenzen bepaald te worden. Als het eerste lid anders komt te luiden dan in het modelbesluit, dan zal hier uiteraard rekening mee gehouden moeten worden met overname in invulling van deze onderdelen (mogelijk zijn sommige dan niet nodig en anderen juist weer wel).

Artikel 5. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning: Als artikel 13, tweede lid, van de modelverordening is overgenomen en als het college nadere eisen aan de kwaliteit van voorzieningen wil stellen, dan kunnen deze hier opgenomen worden.

Artikel 6. Meldingsregeling calamiteiten en geweld: Als artikel 14, eerste lid, van de modelverordening is overgenomen, dan kan hier de regeling voor het melden van calamiteiten en geweldsincidenten opgenomen worden. Als tevens het vierde lid is overgenomen en het college wenst nadere eisen aan de melding van calamiteiten en geweld te stellen, dan kunnen ook die hier opgenomen worden.

Artikel 7. Waardering mantelzorgers: Als gekozen is voor variant B van artikel 16 van de modelverordening, dan hier de tekst van variant B gebruikt worden. Een andere uitwerking ligt immers niet voor de hand, enkel omdat het college het bevoegde orgaan is om deze vast te stellen.

Bij algemene voorzieningen zoals een was- en strijkservice of een klussendienst is uitgegaan van één tarief voor alle gebruikers. Gemeenten kunnen uiteraard andere keuzen maken.

Artikel 8. Tegemoetkoming voor kosten taxi, rolstoeltaxi, autoaanpassing, verhuiskosten, sportrolstoel en bezoekbaar maken woning, vervoer van en naar de dagbesteding: Als artikel 17, tweede lid, van de modelverordening is opgenomen en het college wenst vast te leggen in welke gevallen en in welke mate een tegemoetkoming kan worden verstrekt, dan dient dit artikel overgenomen te worden. De invulling van de modelbepaling betreft suggesties, gemeenten kunnen deze naar eigen inzicht aanpassen en/of aanvullen.

Artikel 9. Betrekken van ingezetenen bij het beleid: Het college dient op grond van artikel 21, derde lid, van de modelverordening nadere regels te stellen met betrekking tot de medezeggenschap van ingezetenen. Deze kunnen in artikel 9 van het besluit opgenomen worden. Een uitgebreide en/of algemene (breder dan Wmo) regeling kan uiteraard ook getroffen worden. Deze kan desgewenst in een aparte verordening gegoten worden.

Artikel 10. Inwerkingtreding en citeertitel: Het invullen van dit artikel spreekt voor zich.

4. De belangrijkste wijzigingen van de Wmo 2015 ten opzichte van huidige Wmo

De Wmo 2015 kent andere uitgangspunten dan de huidige Wmo. Gelet op de grote bezuinigingen die gemeenten moeten doorvoeren, kan dit niet anders. Het kabinet gaat uit van het adagium dat 'de voorzieningen terecht moeten komen bij de burgers die het echt niet zelf kunnen regelen en betalen'. Het kabinet spreekt van een nieuwe verhouding tussen burger en overheid en benadrukt het belang van kunnen sturen op de eigen inzet van de burger en zijn sociaal netwerk.

4.1 Maatwerkvoorziening in plaats van compensatieplicht

De eerste verandering is dat de compensatieplicht in Wmo 2015 niet meer op dezelfde manier terugkomt. In plaats daarvan is in artikel 2.3.1 van de Wmo 2015 de maatwerkvoorziening geïntroduceerd. Het doel van de maatwerkvoorziening is het leveren van een bijdrage aan de zelfredzaamheid en participatie van de cliënt. Zelfredzaamheid is in de Wmo 2015 gedefinieerd als 'in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden'. Participatie als 'deelnemen aan het maatschappelijke verkeer'.

Die definities zeggen echter nog weinig. Participatie is sterk individueel bepaald en de mogelijkheden zullen samenhangen met de beperking. Voor mensen met ernstige beperkingen kan het hoogst haalbare doel van de maatwerkvoorziening het handhaven van de status quo zijn. De burger wordt aangesproken op wat er redelijkerwijs van hemzelf verwacht mag worden en wat de gemeente aanvullend kan doen.

Dit is een minder vergaande opdracht dan de opdracht van de huidige Wmo aan de gemeente om burgers te compenseren voor hun beperkingen.

Door het aangenomen amendement 89 is het begrip compensatie in het derde en vierde lid van artikel 2.3.5 van de Wmo 2015 toegevoegd. De indieners hebben hiermee willen aangeven dat de verplichting voor het college tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening qua zekerheid niet verschilt van de bedoeling van de compensatieplicht in huidige Wmo. De nadruk ligt niet op het compenseren van een gebrek maar op versterken van de zelfredzaamheid en de participatie.

Hier zou een risico kunnen liggen dat de jurisprudentie van de huidige Wmo ook gaat gelden voor de Wmo 2015.

4.2 Geen compensatiedomeinen meer

De tweede verandering is het feit dat de domeinen van artikel 4, eerste lid, van de huidige Wmo, waarop de gemeente de burger met een belemmering moet compenseren (huishouden voeren, zich verplaatsen in en om de woning en lokaal, en medemensen ontmoeten), in de Wmo 2015 niet meer worden genoemd. Voor de nieuwe taken zijn geen nieuwe domeinen opgenomen.

In plaats daarvan wordt in artikel 1.2.1, onderdelen a tot en met c, van de Wmo 2015 gesproken over maatwerkvoorzieningen bieden ter "ondersteuning van zelfredzaamheid en participatie", "beschermd wonen" en "opvang".

Huishoudelijke hulp wordt in de Wmo 2015 niet meer genoemd. Het niet meer noemen van de huishoudelijke hulp in de wet betekent niet dat gemeenten deze hulp niet meer hoeven in te zetten als dit de meest passende oplossing in een individuele situatie is.

De huidige AWBZ-functies worden in de Wmo 2015 niet genoemd. Wel is in artikel 1.1.1, eerste lid, van de Wmo 2015 een definitie opgenomen van begeleiding en van beschermd wonen.

Het kabinet verwacht dat gemeenten met dit nieuwe sturingsprincipe voldoende juridische handvatten krijgen om een maatwerkvoorziening te kunnen afwijzen als uit onderzoek blijkt dat de aanvrager in staat is zelf, met zijn netwerk of met een algemene voorziening, de oplossing kan organiseren. Van verplichte mantelzorg of nauw omschreven uitsluitingsgronden voor toekenning van een maatwerkvoorziening wil het kabinet niets weten. De VNG heeft steeds vraagtekens gezet bij de vrijblijvendheid van sturingsprincipes van de nieuwe Wmo, maar de praktijk zal moeten uitwijzen of dit terecht is.

4.3 Versterking positie cliënt in toegangsprocedure

Ten derde is de positie van de cliënt in de Wmo 2015 versterkt. De wetgever heeft in de Wmo 2015 een uitvoerige beschrijving van een zorgvuldige toegangsprocedure opgenomen. Het recht op compensatie op nader genoemde domeinen is in zekere zin vervangen door het recht op een zorgvuldige toegangsprocedure. In de procedure wordt onderscheid gemaakt tussen een melding en de aanvraag voor een maatwerkvoorziening. Na een melding doet het college onderzoek. De huidige modelverordening is al volgens deze opzet geschreven, maar nu staat het ook zo in de tekst van de Wmo 2015.

Voor het onderzoek naar een gemelde hulpvraag geeft de wet een maximale termijn van zes weken en voor het afhandelen van een aanvraag een maximale termijn van twee weken. Na een melding volgt in de regel een gesprek met de melder. De melder wordt gewezen op de mogelijkheid zich door een cliëntondersteuner te laten bijstaan en op de mogelijkheid om zelf een ondersteuningsplan te maken. Uitgangspunt bij het gesprek is de eigen verantwoordelijkheid van de melder om het probleem zelf of met steun van zijn omgeving op te lossen. Vervolgens wordt beoordeeld of een vrijwilliger of een algemene voorziening een oplossing kan bieden. Pas wanneer dat niet voldoende is, komt de melder in aanmerking voor een maatwerkvoorziening.

Van het gesprek wordt altijd schriftelijk verslag gemaakt dat de basis kan zijn voor een eventuele aanvraag voor een maatwerkvoorziening. Uiteraard is het ook mogelijk dat de

melder na een kort gesprek geholpen is met een goede verwijzing en zichzelf verder kan redden. Dan is een verslag niet altijd nodig en hoeft er geen aanvraag voor een maatwerkvoorziening te worden ingediend.

5. Onderwerpen uit de Wmo 2015 die in het Wmo beleidsplan aandacht moeten krijgen

5.1 Het beleidsplan

Op grond van artikel 2.1.2 van de Wmo 2015 moet de gemeenteraad periodiek een plan voor maatschappelijke ondersteuning vaststellen. De opdracht om periodiek een meerjarig beleidsplan op te stellen bestaat ook in de huidige Wmo. Het beleidsplan op grond van de Wmo 2015 beschrijft de beleidsvoornemens gericht op:

- Bevordering van de sociale samenhang, toegankelijkheid van voorzieningen en ruimten van mensen met een beperking, veiligheid en leefbaarheid, voorkoming en bestrijding van huiselijk geweld;
- Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers;
- Vroegtijdig vaststellen of inwoners maatschappelijke ondersteuning behoeven;
- Voorkomen dat inwoners maatschappelijke ondersteuning nodig hebben (preventie);
- Algemene voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning aanbieden;
- Maatwerkvoorzieningen aanbieden ter ondersteuning van zelfredzaamheid en participatie, opvang en beschermd wonen, aan inwoners met een beperking die niet op eigen kracht, met steun van de omgeving of met een algemene voorziening geholpen zijn.

Bij amendement zijn aan artikel 2.1.2 van de Wmo 2015 nog toegevoegd:

- Aan het vierde lid, onder a: "preventie" (amendement 149). Gemeenten moeten in het beleidsplan ook aandacht aan preventie besteden mede op grond van Wet publieke gezondheid.
- Het vierde lid, onder c: betreft de keuzemogelijkheid tussen aanbieders waarbij rekening gehouden wordt met godsdienstige gezindheid, levensovertuiging en culturele achtergrond. (amendement nr. 37).
- Het vierde lid, onder e: Hoe wordt de continuïteit van ondersteuning geregeld voor de doelgroep van de Jeugdwet die de leeftijd van 18 of soms 23 jaar heeft bereikt en ondersteuning vanuit de Wmo of Wlz gaat ontvangen (amendement nr. 82).
- Het vierde lid, onder f: de mogelijkheid om begeleiding, waaronder dagbesteding in te zetten om mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te laten blijven (amendement 88).
- Het vierde lid, onder g: de wijze waarop ingezeten geïnformeerd worden over personen die kunnen optreden als vertegenwoordiger van een cliënt (amendement 151).

- Het zesde lid: Welke resultaten de gemeente in de planperiode wil behalen en welke criteria worden gehanteerd om resultaten te meten en welke outcomecriteria worden gehanteerd ten aanzien van aanbieders (amendement nr. 61).

Bij dit laatste amendement merken wij op dat in het verleden is gebleken dat het ontwikkelen van outcomecriteria voor maatschappelijke ondersteuning en zorg niet eenvoudig is en in ieder geval een zaak van lange adem.

Artikel 2.1.2 van de Wmo 2015 vervangt de negen prestatievelden uit de huidige Wmo. In deze nieuwe opsomming zijn de oude prestatievelden deels herkenbaar.

De inhoud van het Wmo beleidsplan is dermate afhankelijk van de lokale situatie dat de VNG geen modelbeleidsplan kan en zal maken.

Wel wijzen we op het belang van een goede samenhang tussen het beleidsplan en de verordening. In het beleidsplan wordt het beleid op hoofdlijnen neergelegd, in de verordening wordt dit nader uitgewerkt in regels die burgers inzicht geven in hun rechten en plichten. Niet alle onderwerpen die in het beleidsplan moeten worden beschreven, hoeven in de verordening te worden opgenomen. In de verordening worden alleen die onderwerpen geregeld waarvan de wet zegt dat gemeenten ze in de verordening moeten regelen of kunnen regelen.

5.2 Intergemeentelijke samenwerking

Op grond van de Wmo 2015 mogen gemeenten zelf bepalen welke Wmo-voorzieningen zij lokaal, bovenlokaal en regionaal willen organiseren. In het algemeen geldt: hoe specialistischer de hulp, hoe kleiner de doelgroep en hoe meer voordelen er zijn om de inkoop regionaal, bovenregionaal of zelfs landelijk vorm te geven. Er zijn inmiddels 43 Wmo-regio's (plus een aantal subregio's) gevormd en alle gemeenten zijn bij een regio aangesloten. Er wordt op veel verschillende manieren samengewerkt variërend van een gemeenschappelijke regeling, gebruikmaking van de jeugdzorgregio's, tot gezamenlijke inkoop van regionale voorzieningen en gezamenlijke uitvoering en toegang. Alleen als gemeenten er niet in slagen regionaal samen te werken kan het rijk samenwerkingsgebieden aanwijzen (art. 2.6.1 van de Wmo 2015).

Het project "Slim Samenwerken" van de VNG ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen van regionale samenwerking.

5.3 Gegevensverwerking en overdracht van cliëntgegevens

Hoofdstuk 4 van de Wmo 2015 gaat over de eisen met betrekking tot het vragen, bewaren, verstrekken en uitwisselen van persoonsgegevens. De wet regelt dat de gemeente de persoonsgegevens mag verwerken, die strikt voor de uitvoering van de Wmo 2015 nodig zijn. De gemeente mag, binnen enkele randvoorwaarden, gegevens verwerken van de betrokkenen en van zijn omgeving (partner, kinderen, mantelzorgers e.d.).

In de uitvoering van de Wmo is het van belang dat gemeenten en aanbieders over de juiste informatie beschikken, en dat eventuele gegevensuitwisselingen binnen de kaders van de

privacywetgeving plaatsvinden. Om gemeenten hierbij te helpen zijn vanuit VWS en VNG de volgende activiteiten ondernomen:

- In het programma i-Wmo ontwikkelen het Ministerie van VWS, de VNG en de veldpartijen enkele gestandaardiseerde berichten voor administratieve processen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het melden van de start van hulpverlening, of om factureren en declareren. De versie 1.0 van de standaarden zijn inmiddels door VWS en de veldpartijen vastgesteld. In de algemene ledenvergadering (ALV) van de VNG van juni 2014 hebben ook de gemeenten de i-Wmo standaarden onderschreven. De standaarden zijn te vinden op: <http://www.invoeringwmo.nl/actueel/nieuws/definitieve-specificaties-iwmo-10-gepubliceerd>
In het derde kwartaal worden in enkele gemeenten pilots ingericht om de standaarden in de praktijk te beproeven. Daarnaast is er intensief contact met de ICT-leveranciers van gemeenten en aanbieders, om te zorgen dat de standaarden voor het eind van 2014 in de systemen zijn ingebouwd.
- Het Ministerie van VWS en de VNG hebben opdracht gegeven aan het Inlichtingenbureau en Vecozo voor de realisatie van een gegevensknooppunt. Het knooppunt fungeert als elektronische postbus om de gestandaardiseerde berichten efficiënt en beveiligd tussen aanbieders en gemeenten te kunnen versturen. Het gegevensknooppunt is eind 2014 gereed voor verwerking van de i-Wmo berichten.
- Het Ministerie van VWS en de VNG hebben opdracht gegeven aan het CIZ en het Inlichtingenbureau voor de realisatie van een inkoopvoorziening Wlz-indicaties. Met deze voorziening kunnen gemeenten online vaststellen of er voor een bepaalde persoon in een periode wel of niet sprake was van een geldende Wlz-indicatie. De inkoopvoorziening is rond de jaarwisseling gereed.
- De VNG onderzoekt de gegevensuitwisseling tussen partijen in de Wmo en de andere domeinen (jeugd, werk & inkomen, wijkteams). Dit is onderdeel van het programma VISD (Versterking Informatievoorziening Sociaal Domein). In het bijzonder heeft de VNG enkele handreikingen gemaakt over het borgen van privacy. Zie hiervoor: <https://www.visd.nl/visd/gegevensuitwisseling-en-privacybescherming>

De eenmalige gegevensoverdracht van de benodigde individuele cliëntgegevens om de nieuwe taken te kunnen uitvoeren heeft in juli 2014 plaatsgevonden. Het betreft identificatiegegevens zoals het BSN-nummer, naam, adres, woonplaats, de indicatiegegevens zoals grondslag, duur en omvang en de declaratiegegevens zoals de aanbieder, geleverde functie en omvang.

5.4 Samenwerkingsverplichting met zorgverzekeraars

In artikel 2.3. tweede lid, onderdeel f. van de Wmo 2015 is een samenwerkingsverplichting voor gemeenten met zorgverzekeraars opgenomen. Vanwege de afstemming met andere wetten zoals de Zvw en de Wlz is die samenwerking meer dan ooit van belang. Burgers mogen er geen hinder van ondervinden dat de zorg en ondersteuning in Nederland in verschillende stelsels is ondergebracht. Bij amendement nr. 86 is een dergelijke verplichting tot samenwerking met gemeenten ook in de Zvw opgenomen.

Wij vinden het een stap in de goede richting dat afspraken met betrekking tot de inzet en de financiering van de wijkverpleegkundige worden neergelegd in het Besluit zorgafspraken en in de beleidsregels van de NZA. Wel vinden wij het wenselijk dat in deze afspraken een percentage van het budget wordt gereserveerd voor de inzet van de wijkverpleegkundige in het sociale

wijkteam en de uitvoering van sociale en preventieve taken. Gemeenten hebben dan meer zekerheid dat de ruimte die voor deze taken in het Besluit zorgaanspraken en de beleidsregels is gecreëerd in de praktijk ook daadwerkelijk wordt ingezet.

Voor de samenwerking en het maken van afspraken op andere gebieden blijven gemeenten afhankelijk van de bereidheid van zorgverzekeraars om die afspraken met gemeenten te maken. Het gaat dan bijvoorbeeld over preventie, beschermd wonen en de persoonlijke verzorging. Er zijn veel goede voorbeelden in het land waar die samenwerking goed van de grond komt, maar er zijn ook nog veel gemeenten die tevergeefs bij de zorgverzekeraars aankloppen.

Op dit moment zijn gemeenten en verzekeraars in regionale overlegtafels bezig met de agendering van de samenwerkingsonderwerpen. De regionale overlegtafels worden ondersteund door vanuit het Ministerie van VWS gefinancierde regiosecretarissen

5.5 “Veilig Thuis” het Advies en Meldpunt Huiselijke Geweld en Kindermishandeling (AMHK)

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor de volwassenen en kinderen die te maken hebben met geweld of mishandeling in de huiselijke kring. Op die datum moeten gemeenten een (bovenlokaal) Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (hierna AMHK) hebben georganiseerd. De functies van de huidige Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK's) en de Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG's) worden daartoe samengevoegd tot een AMHK. De wettelijke taken en bevoegdheden van de AMHK's worden opgenomen in een wijziging van de Wmo.

Het VNG-ondersteuningsprogramma AMHK helpt gemeenten bij deze ontwikkeling. Binnen dat programma is er samen met cliënten, gemeenten en veldpartijen voor gekozen om de AMHK's de naam 'Veilig Thuis' te geven. De Veilig Thuis organisaties worden het meldpunt waar burgers en professionals voor (vermoedens van) huiselijk geweld én kindermishandeling terecht kunnen. Zo is het mogelijk meer samenhang te creëren in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wettelijke taken voor de Veilig Thuis organisaties zijn:

- fungeren als herkenbaar en toegankelijk meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling;
- geven van advies en informatie aan melders en burgers;
- naar aanleiding van een melding: doen van onderzoek om te bepalen of er sprake is van kindermishandeling of (een van de vormen van) huiselijk geweld;
- het – indien noodzakelijk - inschakelen van passende hulpverlening;
- het zo nodig in kennis stellen van de politie of de Raad voor de Kinderbescherming;
- Indien een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming wordt ingediend, wordt het college van burgemeester en wethouders daarvan in kennis gesteld;
- het terug rapporteren aan de melder van datgene wat met de melding is gebeurd.

Het VNG-ondersteuningsprogramma AMHK levert specifieke producten en instrumenten en kortdurend advies en procesbegeleiding. De producten en meer informatie over het programma zijn te vinden op: <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/amhk>

5.6 Vervoer van en naar de dagbesteding

Gemeenten krijgen ook de verantwoordelijkheid voor het vervoer van en naar dagbesteding. Nu wordt dit nog grotendeels door zorgaanbieders zelf uitgevoerd. In 2013 is het vervoersbudget van de zorgaanbieders al met circa 40% gekort. Daardoor hebben de zorgaanbieders in 2013 en 2014 reeds allerlei maatregelen moeten nemen om het aantal vervoersbewegingen terug te brengen. Gemeenten zullen in het Wmo-beleidsplan vervoersbeleid moeten formuleren. Indien de gemeente bij een PGB voor vervoer uitgaat van een vast bedrag per kilometer, of een vast bedrag per dag, dan zou de gemeente dit als tegemoetkoming in het Besluit kunnen opnemen. Eind 2013 heeft het Transitiebureau Wmo een handreiking vervoer van en naar de dagbesteding uitgebracht. Deze handreiking gaat tevens in op de combinatiemogelijkheden van allerlei soorten contractvervoer waarvoor de gemeente verantwoordelijk is (Wmo vervoer, leerlingenvervoer, SW vervoer).

Meer informatie:

- Handreiking Vervoer van en naar dagbesteding:

<http://www.invoeringwmo.nl/sites/default/files/20131210-vervoer-dagbesteding-extramuraal-webversie-kpvv-vng.pdf>

- Website van het kennisplatform verkeer en vervoer: www.kpvv.nl

5.7 Respijtzorg (waaronder kortdurend verblijf) en mantelzorgondersteuning

Het doel van respijtzorg is de ontlasting van mantelzorgers en zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. In de AWBZ is het zo geregeld dat mensen met een beperking die thuis wonen en permanent toezicht nodig hebben, met een indicatie voor kortdurend verblijf maximaal drie etmalen per week kunnen logeren, zodat hun mantelzorgers vrijaf krijgen. In veel situaties gaat het om kinderen met beperking die gaan logeren: Het gaat dus vaak om ouders die ontlast moeten worden. Dat is een vorm van respijtzorg: het tijdelijk en volledig overnemen van de zorg van mantelzorgers zodat zij een adempauze kunnen nemen. Er zijn veel meer vormen van respijtzorg dan alleen logeren.

De taak wordt met een korting gedecentraliseerd naar de gemeenten. Dat betekent dat zij het logeren niet een op een kunnen overnemen en daarnaast andere vormen van (ook informele) respijtzorg moeten ontwikkelen.

Naast gemeenten hebben ook zorgverzekeraars een taak om respijtzorg te bieden.

Respijtzorg is onderdeel van lokaal/regionaal mantelzorgondersteuningsbeleid, eveneens een taak voor gemeenten op grond van de Wmo 2015.

Bij amendement is de definitie van mantelzorg uitgebreid naar mantelzorgers op het gebied van jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en overige diensten in de Zvw (artikel 1.1.1, eerste lid). Dit houdt in dat gemeenten ook deze mantelzorgers zo nodig ondersteuning moeten bieden.

Het Transitiebureau Wmo heeft een handreiking respijtzorg ontwikkeld. Er volgt nog een tweede handreiking hierover met concrete voorbeelden van respijtzorg. Deze zal in de loop van 2015 gereed zijn.

Eind september 2014 worden de nieuwe basisfuncties voor mantelzorg en vrijwillige inzet gepubliceerd. Aanleiding zijn de ontwikkeling rond de langdurige zorg en de invoering van de Wmo 2015. De nieuwe basisfuncties vormen een handreiking voor gemeenten in het vormgeven van het mantelzorgbeleid en het vrijwilligerswerk. De basisfuncties voor mantelzorg zullen o.a. aansluiten bij de Kamerbrief over "Versterken, Verlichten en Verbinden" van 20 juli 2013: <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/07/20/kamerbrief-over-mantelzorg-en-langdurige-zorg.html>

Meer informatie:

- Handreiking respijtzorg:

<http://www.invoeringwmo.nl/sites/default/files/Adempauze%20voor%20Mantelzorgers.pdf>

5.8 Landelijke voorzieningen die naar de Wmo 2015 komen

Ten behoeve van een aantal landelijke AWBZ voorzieningen die onder de Wmo gaan vallen heeft de algemene ledenvergadering van juni 2014 is besloten tot een uitname van de financiële middelen daarvoor uit het gemeentefonds en mandatering van de VNG om deze voorzieningen landelijk in te kopen. Het gaat om de anonieme hulp op afstand, de doventolk en enkele organisaties op het gebied van de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, te weten: de zorg voor slachtoffers van eer gerelateerd geweld en loverboys, het landelijk knooppunt huwelijksdwang en achterlating, en de opvang van mannelijke slachtoffers van geweld in huiselijke kring.

5.9 Centrale leveringsvoorwaarden voor (specialistische) ondersteuning voor zintuigelijk gehandicapten

Het gaat hier om een kleine doelgroep met een zeer specialistische vorm van begeleiding. De kosten bedragen jaarlijks circa 15 miljoen euro. Er is slechts een beperkt aantal organisaties die deze doelgroep kan begeleiden. Een individuele gemeente zal maar weinig met deze doelgroep te maken krijgen. Mede op verzoek van de Tweede Kamer is er voor gekozen om centrale leveringsvoorwaarden te ontwikkelen, waarvan iedere gemeente gebruik kan maken.

De informatiekaart, de raamovereenkomst inzake de centrale leveringsvoorwaarden en de programma's van eisen zijn op de website van de VNG geplaatst. Daarnaast worden gemeenten per brief geïnformeerd over de tarieven. Meer informatie is te vinden op:

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/wmo-2015/publicaties/informatiekaart-landelijke-inkoopafspraken-specialistische-begeleiding-zg>

5.10 Right to challenge, maatschappelijke initiatieven

Bij amendement 158 is artikel 2.6.7 aan de Wmo 2015 toegevoegd. Bij AMvB kunnen gemeenten voorwaarden opgelegd krijgen over hoe ze moeten omgaan met maatschappelijke initiatieven op het terrein van maatschappelijke ondersteuning. De VNG is van mening dat gemeenten hiervoor kunnen aansluiten bij hun beleid met betrekking tot burgerinitiatieven.

5.11 Verklaring omtrent het gedrag voor werknemers van aanbieders

Bij amendement nr. 118 is artikel 3.5 van de Wmo 2015 over de verklaring omtrent het gedrag gewijzigd. Gemeenten moeten hiervoor zelf beleid maken. Het rijk kan bij AMvB nadere regels stellen.

6. Onderwerpen uit de Wmo 2015 die zowel in het beleidsplan als in de verordening moeten terugkomen

6.1 Procedure bepalingen (artikel 2 t/m 7 Modelverordening)

Deze artikelen vormen de basis voor een zorgvuldige toegangsprocedure tot de Wmo. In paragraaf 4 van de ledenbrief is het onderscheid tussen melding van de hulpvraag en aanvraag genoemd. De procedure begint met een melding bij de gemeente (of bij een andere organisatie die daarvoor gemandateerd is, bijvoorbeeld een sociaal wijkteam). Die melding kan door de cliënt zelf of door iemand anders (mantelzorger, wettelijke vertegenwoordiger of een hulpverlener) worden gedaan. Niet iedere melding hoeft geregistreerd te worden. De melding kan schriftelijk, telefonisch, fysiek bij het loket of digitaal gedaan worden. Dit laatste kan alleen als het bestuursorgaan kenbaar heeft gemaakt dat deze weg geopend is (artikel 2.15 Awb).

Vervolgens moet een gemeente een ontvangen melding op de een of andere manier bevestigen (schriftelijk, digitaal). Maar niet iedere melding hoeft bevestigd te worden. Een persoon kan met een bepaalde inlichting voldoende zijn geholpen, of kan worden doorverwezen indien direct blijkt dat zijn hulpvraag niet onder de Wmo 2015 valt.

Zodra uit het vooronderzoek blijkt dat de melding wel onder de Wmo 2015 valt en niet kan worden afgehandeld met een eenvoudige verwijzing, wordt de melding geregistreerd. Vanaf dat moment begint de termijn van zes weken onderzoek te lopen.

De gemeente maakt een afspraak voor een gesprek in het kader van het onderzoek. Dit gesprek vindt zo mogelijk plaats samen met de gemachtigde, mantelzorger en desgewenst familie, indien aanwezig. Het gesprek is tevens de start voor het onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte en persoonskenmerken. Voorafgaand aan het onderzoek moet de gemeente de cliënt wijzen op de mogelijkheid van cliëntondersteuning (amendement 100) en op de mogelijkheid een persoonlijk ondersteuningsplan op te stellen. Daarvoor krijgt de cliënt 7 dagen de tijd die binnen de afhandelingstermijn van 6 weken valt (amendement 70). De gemeente betreft dat plan bij het gesprek.

Mantelzorgers worden waar mogelijk bij het onderzoek betrokken. Het college krijgt de opdracht om behalve de mogelijkheden ook de grenzen aan de belastbaarheid en zijn behoefte aan ondersteuning te bepalen (artikel 2.3.2, vierde lid onder d, van de Wmo 2015 (amendementen 60 en 87)).

Een gesprek is niet altijd nodig, bijvoorbeeld wanneer de cliënt al bekend is bij de gemeente en het een vervolg(aan)vraag betreft. Denk aan een aanpassing aan een reeds geleverde rolstoel. Het registreren van de melding is in dit geval wel van belang omdat de termijn van zes + twee weken (voor afhandeling van de aanvraag) dan gaat lopen.

Van het gesprek of onderzoek wordt altijd een verslag gemaakt. Dit is onderdeel van een zorgvuldige dossiervorming en procedure. Het verslag moet een weergave zijn van de uitkomsten van het onderzoek. De cliënt kan aangeven dat hij dit verslag niet wenst te ontvangen.

De vorm van het verslag is vrij. Het kan ook een ingevulde vragenlijst zijn.

Het is mogelijk dat de gemeente het verslag tevens opvat als een plan waarin het arrangement van voorzieningen en afspraken is neergelegd. In dat geval zullen gemeente en cliënt het verslag beiden moeten ondertekenen. Het wetsvoorstel regelt niet hoe lang het onderzoek geldig is. In de nota naar aanleiding van het verslag adviseert VWS, rekening houdend met de mogelijkheid dat de omstandigheden veranderen, in de verordening vast te leggen hoe lang de weergave van het onderzoek als basis kan worden gebruikt voor het doen van een aanvraag. De VNG heeft hiervoor niet gekozen omdat wij verwachten dat dit per situatie zal kunnen verschillen. Indien na het gesprek en het onderzoek blijkt dat een maatwerkvoorziening noodzakelijk is, moet de cliënt daarvoor een aanvraag indienen. Het verslag kan eventueel ook als aanvraag dienen.

Het college moet binnen twee weken op de aanvraag beslissen. Uitstel is mogelijk, op voorwaarde dat de cliënt daarvan tijdig op de hoogte is gesteld. Een periode van twee weken om op een aanvraag voor een maatwerkvoorziening te beslissen is mogelijk, omdat het onderzoek reeds is afgerond.

Artikel 2.6.3 van de Wmo 2015 maakt het mogelijk dat het college de vaststelling van de beschikking kan mandateren aan een aanbieder (amendement nr. 63).

6.2 Cliëntondersteuning (artikel 3 Modelverordening)

Artikel 2.2.4 eerste lid van de Wmo 2015 draagt gemeenten op gratis onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar te stellen voor hun burgers. Per 1 januari 2015 zijn gemeenten verplicht om cliëntondersteuning als kosteloze algemene voorziening te organiseren voor alle burgers. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat cliëntondersteuning beschikbaar is voor cliënten die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben of problemen hebben op andere terreinen binnen het sociale domein, bijvoorbeeld op het gebied van jeugd en gezin, werk en inkomen of schuldenproblematiek. Daarbij dient de gemeente zich niet te beperken tot de voorzieningen waarvoor zij zelf geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk is, maar ook informatie, advies en kortdurende ondersteuning te geven over relevante aanpalende domeinen, zoals zorg, wonen en onderwijs.

Gemeenten hebben beleidsruimte bij het invullen van die verantwoordelijkheid. De Wmo 2015 schrijft niet voor hoe en door wie de cliëntondersteuning moet worden uitgevoerd.

De wet bepaalt wel dat cliëntondersteuning "onafhankelijk" moet zijn. Dat wil zeggen dat de cliëntondersteuner moet handelen in het belang van de cliënten vanuit professionele autonomie, vergelijkbaar met sociaal raadslieden, maatschappelijk werkers en ouderenadviseurs. Het betekent ook dat degene die cliëntondersteuning biedt niet dezelfde persoon kan zijn als die beslist over de toewijzing van een maatwerkvoorziening.

Er is geen verplichting om cliëntondersteuning door een derde partij te laten uitvoeren. Burgers die een melding doen, kunnen zelf een keuze maken wie zij ter ondersteuning willen meenemen bij het gesprek.

De budgetten die vanuit de AWBZ gemoed waren met cliëntondersteuning voor mensen met een handicap, worden overgeheveld naar gemeenten. Deze worden onderdeel van het sociaal deelfonds. Gemeenten zijn dus binnen de kaders van het sociaal deelfonds vrij in de besteding ervan.

Voor een zorgvuldige transitie van de MEE-middelen zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen VWS, VNG en MEE NL. Doel van deze afspraken is om de continuïteit van de functie cliëntondersteuning te waarborgen en frictiekosten bij MEE-organisaties te vermijden.

Volgens de bestuurlijke afspraken moeten gemeenten en MEE-organisaties voor 1 mei 2014 afspraken maken over de continuïteit van de cliëntondersteuning. Daarin moeten gemeenten onder meer aangeven welk budget zij van plan zijn te besteden bij de MEE-organisatie. Deze afspraken zijn niet bindend. De drie landelijke partijen adviseren gemeenten om bij het maken van deze afspraken een regionale insteek te kiezen en hiervoor de jeugdregio's te hanteren.

De transitie van de cliëntondersteuning wordt ondersteund door het transitiebureau Wmo. Gezien de specifieke positie van de MEE-organisaties in deze transitie is MEE NL nauw betrokken bij dit aspect van de decentralisatie. VWS, VNG en MEE NL hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over een zorgvuldige transitie van de cliëntondersteuning. Over de inhoud van deze afspraken bent u geïnformeerd door middel van een aparte ledenbrief. Meer informatie:

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/decentralisatie-awbz/brieven/bestuurlijke-afspraken-clientondersteuning-wmo>

6.3 Adviesaanvraag (artikel 9 Modelverordening)

Gemeenten zijn in de huidige situatie al gewend om advies te vragen bij complexe aanvragen, bijvoorbeeld van de GGD. In de Modelverordening is deze bepaling facultatief.

Wij raden gemeenten aan om deze bepaling wel op te nemen omdat een adviesaanvraag onderdeel kan zijn van een zorgvuldig onderzoek. De cliëntenorganisaties hechten hier zeer aan. Bij de nieuwe groepen die onder de Wmo 2015 gaan vallen, is er naar verwachting vaker sprake van complexe situaties waarbij gespecialiseerde advisering nodig is. Deze kan geleverd worden door de door de gemeente gecontracteerde organisaties. Cliëntorganisaties wijzen op het belang van onafhankelijke advisering om te voorkomen dat het aanbod van de instelling bepalend wordt voor het advies.

In artikel 2.3.8, derde lid, van de Wmo 2015 is een medewerkingsplicht opgenomen: *"De cliënt is verplicht aan het college desgevraagd de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van deze wet."*

6.4 Algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen en eigen bijdragen (artikelen 8 en 12 Modelverordening)

De Wmo 2015 noemt nog maar twee soorten voorzieningen: algemene en maatwerkvoorzieningen. Ze worden in artikel 1.1.1 als volgt gedefinieerd:

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder uitgebreid voorafgaand onderzoek naar de behoeften en persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is en dat is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie of op opvang.

Een maatwerkvoorziening is een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen, ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang.

Uit de MvT op de Wmo 2015 blijkt dat een maatwerkvoorziening een individuele voorziening is die verstrekt wordt op basis van een beschikking waartegen bezwaar en beroep mogelijk is. Een algemene voorziening is zonder beschikking toegankelijk en is voorliggend op een maatwerkvoorziening, mits uit onderzoek is gebleken dat dit een passende oplossing biedt voor het probleem van de burger.

Met uitzondering van beschermd wonen mag de gemeente op grond van de Wmo 2015 alle voorzieningen die zij als maatwerkvoorziening kan aanbieden ook als algemene (voorliggende) voorziening aanbieden. Het creëren van meer algemene voorzieningen en het beter toegankelijk maken van algemene voorzieningen voor mensen met een beperking draagt bij aan een meer inclusieve samenleving en zou kostenbesparend kunnen werken, mede omdat algemene voorzieningen minder bureaucratisch zijn georganiseerd.

Het ligt voor de hand om algemene voorzieningen te maken die voor een bredere doelgroep geschikt zijn. Een dagbestedingscentrum voor doofblinden zal in de regel geen algemene voorziening kunnen zijn maar een dagcentrum voor ouderen wel. Een passantenverblijf voor daklozen is een algemene voorziening, voor andere instellingen voor maatschappelijke opvang kan een beschikking nodig zijn. Wij adviseren gemeenten in het beleidsplan aan te geven welke voorzieningen algemeen zijn en welke een maatwerkvoorziening.

De ontwikkeling naar meer algemene voorzieningen zal niet in 2015 voltooid zijn. Dit is een onderdeel van de transformatie en zal een aantal jaren gaan duren.

De VNG vraagt zich af of het verschil tussen algemene en maatwerkvoorzieningen in de Wmo 2015 onderscheidend genoeg is geformuleerd. Het is niet ondenkbaar dat na een onderzoek door de gemeente een verwijzing naar een algemene voorziening volgt, waarna de algemene voorziening toch door de rechter als een individuele voorziening wordt aangemerkt met alle daaraan klevende verplichtingen voor gemeenten van dien. Een recente uitspraak van de Rechtbank Noord Nederland van 23 december 2013 in de zaak van de gemeente Emmen wijst daar althans op.¹

Voor de maatwerkvoorziening blijft een landelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrageregeling van toepassing. Dit wordt geregeld in het Uitvoeringsbesluit. De parameters van de landelijke

---

¹ Zie ECLI:NL RBNNE: 2013: 8103, 13/535

eigen bijdrage regeling zullen per 2015 niet worden aangepast. Het rijk heeft daarvan afgezien in verband met de inkomenseffecten als gevolg van de afschaffing van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) voor burgers met een beperking of een chronische ziekte.

De systematiek zoals die nu in het Uitvoeringsbesluit is vastgelegd blijft op hoofdlijnen in stand. Er zijn twee wijzigingen:

1. voor woningaanpassingen voor kinderen onder de 18 jaar mag aan de ouders een eigen bijdrage worden gevraagd, en
2. de termijn van maximaal drie jaar voor het betalen van een eigen bijdrage voor woningaanpassingen en hulpmiddelen is losgelaten. Dit geldt alleen voor toekenning van nieuwe voorzieningen.

De eigen bijdrage mag doorlopen totdat de kostprijs van de voorziening is afbetaald. Het huidige Besluit Maatschappelijke Ondersteuning is daarvoor op 1 oktober 2013 gewijzigd. Het CAK heeft de aanpassing van de ICT die nodig is om de wijzigingen te verwerken pas per 1-1-2015 gereed.

De landelijke eigen bijdrageregeling is niet van toepassing op de algemene voorzieningen. Gemeenten mogen hiervoor zelf een bijdrage vragen tot maximaal de kostprijs van de voorziening. Zij hebben bovendien de mogelijkheid om een korting te geven op de algemene voorziening, bijvoorbeeld via stadspassen. Gemeenten kunnen via de bijzondere bijstand bepalen dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau geen of een lagere eigen bijdrage betalen. Maar volgens de MvT van de Wmo 2015 mogen gemeenten voor algemene voorzieningen geen inkomensafhankelijke eigen bijdrage vragen volgens de systematiek van de landelijke eigenbijdrageregeling voor maatwerkvoorzieningen zoals het CAK die uitvoert.

Het gegeven dat gemeenten voor algemene voorzieningen geen inkomensafhankelijke bijdrage mogen vragen, zou hen kunnen beperken in de mogelijkheid om maatwerkvoorzieningen om te vormen tot algemene voorzieningen. Dit speelt bijvoorbeeld nu bij het omvormen van huishoudelijke hulp niveau I (eenvoudige schoonmaakondersteuning) van een maatwerkvoorziening naar een algemene voorziening. Cliënten die iets meer inkomen hebben dan bijstandsniveau moeten de gehele kostprijs betalen en dat werpt een drempel op om van de voorziening gebruik te maken. Het gratis maken van de voorziening is voor de gemeente financieel onaantrekkelijk. Het lijkt erop dat gemeenten met artikel 2.1.7 van de Wmo 2015 (artikel 17 van de modelverordening) inzake de tegemoetkoming meerkosten, een instrument in handen hebben om ook financieel maatwerk te kunnen bieden aan mensen met een inkomen iets boven het bijstandsniveau. Dit lijkt althans op te gaan voor de eenvoudige huishoudelijk hulp als algemene voorziening, waarvoor het kabinet een tijdelijke stimuleringsregeling voor twee jaar in het leven heeft geroepen. Meer informatie over de regeling is te vinden op:

<http://www.invoeringwmo.nl/sites/default/files/Informatiekaart%20HH%20toelage.pdf>
(informatiekaart)

<http://www.invoeringwmo.nl/actueel/nieuws/informatiekaart-huishoudelijke-hulp-toelage>
(overige informatie en bijlagen)

Het is mogelijk dat mensen zowel gebruik maken van een algemene voorziening als van een maatwerkvoorziening. De kosten die mensen moeten betalen voor een algemene voorziening vallen buiten de cumulatiebepaling die het CAK hanteert om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de maatwerkvoorziening te bepalen. Dat kan onwenselijk zijn omdat die cliënten dan financieel zwaarder worden belast. Gemeenten die de kosten van de algemene voorziening door het CAK willen laten meenemen bij de berekening van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zullen daarover afspraken met het CAK moeten maken.

Onder algemene voorzieningen rekent de Wmo 2015 tevens de voorzieningen in de markt. Met de nieuwe wet wordt meer dan in de huidige wet de mogelijkheid gecreëerd om personen die met een vraag of probleem bij de gemeente komen, te verwijzen naar voorzieningen en producten die in de markt worden geleverd, mits hun probleem daarmee adequaat wordt opgelost.

Gemeenten verwijzen nu al naar boodschappendiensten van supermarkten als mensen zelf hun boodschappen niet meer kunnen doen. De Wmo 2015 maakt het mogelijk dat gemeenten voor eenvoudige schoonmaakondersteuning verwijzen naar de particuliere markt. Indien uit het onderzoek dat de gemeente uitvoert nadat de melding is gedaan, blijkt dat met eenvoudige schoonmaakondersteuning kan worden volstaan, is het voldoende dat de gemeente een actuele sociale kaart heeft met producten waarnaar verwezen kan worden en die beschikbaar zijn.

Indien de cliënt bezwaar maakt tegen de beslissing van de gemeente om geen maatwerkvoorziening toe te kennen, is het essentieel voor het in stand blijven van de afgegeven beschikking dat uit het onderzoek blijkt dat in dit individuele geval van deze cliënt volstaan kan worden met de beschikbare algemene voorziening of een product in de markt.

6.5 Beschermd wonen (artikel 8 Modelverordening)

Bij beschermd wonen gaat het om het bieden van onderdak en begeleiding aan personen met een psychische beperking (huidige ZZP GGZ categorie C). De op participatie gerichte ondersteuning vanuit een beschermende woonomgeving staat bij deze personen centraal. Personen die vanwege psychische problematiek er niet in slagen zelfstandig te wonen zonder de directe nabijheid van 24 uur per dag toezicht en ondersteuning komen in aanmerking voor beschermd wonen. De meeste beschermd wonen-plekken zijn te vinden in de Regionale Instellingen voor beschermd wonen (Ribw's). In de Wmo 2015 is beschermd wonen altijd een maatwerkvoorziening.

De Wmo 2015 geeft huidige cliënten beschermd wonen een overgangstermijn van minimaal 5 jaar. De middelen worden overgeheveld naar de 43 centrumgemeenten voor de maatschappelijke opvang. Er wordt geen korting toegepast op het budget. De centrumgemeenten krijgen de regie over de plaatsingen. In 2013 hebben zij een budget van 3 miljoen ontvangen voor de

voorbereiding op deze nieuwe taak.

Beschermd wonen is landelijk toegankelijk. Dat betekent dat burgers zich in principe tot iedere gemeente kunnen wenden voor opvang en beschermd wonen. Het betekent niet dat in iedere gemeenten een vorm van beschermd wonen geboden moet worden. Een cliënt die vanuit de beschermde woonvorm zelfstandig gaat wonen, is vrij zijn woonplaats te kiezen.

In het beleidsplan en in de verordening moeten de Centrumgemeenten vastleggen hoe en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of iemand in aanmerking komt voor beschermd wonen. Die criteria moeten in samenwerking met de instellingen nog worden ontwikkeld. Daarom zijn ze op dit moment nog niet in de verordening opgenomen.

Het Transitiebureau zal ervoor zorg dragen dat deze criteria worden ontwikkeld en zal een handreiking maken. Het is nog niet duidelijk wanneer dit gereed is.

Voor beschermd wonen geldt een afwijkende eigen bijdrageregeling, genoemd in artikel 3:10 van het Uitvoeringsbesluit. Daarin staat: *“Indien de Gemeenteraad uitvoering geeft aan artikel 2.1.4, eerste lid, onder b, van de wet, mag de hoogte van de eigen bijdrage in de kosten voor beschermd wonen of verblijf in de opvang niet zodanig zijn dat de persoon die gebruik maakt van die maatwerkvoorziening na afdracht van de bijdrage in de kosten van zijn bijdrageplichtig inkomen, bedoeld in art. 3.4, eerste lid, minder overhoudt dan een bedrag dat overeenkomt met het bedrag, vermeld in art.23, eerste lid van de WWB vermeerderd met de standaardpremie, bedoeld in art. 1, eerste lid van de Wet op de zorgtoeslag, gecorrigeerd met de zorgtoeslag en omgerekend naar een periode van 4 weken.”*

Dit betekent dat mensen minimaal de zak- en kleedgeldnorm moeten overhouden. Gemeenten mogen ook een lagere eigen bijdrage vragen zodat mensen meer dan de zak- en kleedgeldnorm overhouden.

Elke gemeente zal zelf nog moeten bepalen (zoals ze dat ook voor de huidige en andere nieuwe Wmo-producten moet doen) wat de hoogte van de eigen bijdrage is, uiteraard binnen de grenzen van het Uitvoeringsbesluit. Het is een optie om de systematiek van Zorg met Verblijf aan te houden zoals die nu in de Awbz geldt. Er is geen sprake van een vast bedrag aan eigen bijdrage, het varieert afhankelijk van inkomen en vermogen.

Zie voor de laatste ontwikkelingen bij beschermd wonen ook paragraaf 8.2. van deze ledenbrief.

6.6 Inhoud beschikking (artikel 10 Modelverordening)

In dit artikel is opgenomen wat minimaal in de beschikking moet staan. De inhoud van de beschikking houdt verband met de criteria voor een maatwerkvoorziening en een pgb.

6.7 Het pgb en het trekkingsrecht bij de SVB (artikel 11 Modelverordening)

Cliënten die in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening kunnen onder bepaalde voorwaarden een pgb krijgen. De voorwaarden voor het verstrekken van een pgb staan in artikel 2.3.6 van de Wmo 2015 genoemd:

- de cliënt moet gemotiveerd aangeven waarom hij de maatwerkvoorziening in een vorm van een PGB geleverd wil krijgen (amendement nr. 103);
- de gemeente moet ervan overtuigd zijn dat de cliënt of diens wettelijke vertegenwoordiger met het pgb om kan gaan;
- het college moet ervan overtuigd zijn dat de ondersteuning die met het pgb wordt ingekocht van goede kwaliteit is.

De pgb-artikelen in de Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn met het amendement nr. 23 gelijk getrokken. Als de kosten van het pgb-arrangement hoger uitpakken dan de kosten van zorg in natura, moet de cliënt het meerdere zelf betalen. In de Modelverordening is dit uitgewerkt in artikel 11, derde lid, onder c, van variant A.

De verantwoordelijkheid om na te gaan om de kwaliteit van de ondersteuning die met een pgb wordt ingekocht te beoordelen, is nieuw voor de gemeente. In de voorwaarden voor toekenning van een PGB zou de gemeente kunnen opnemen dat de cliënt een plan maakt waarin hij aangeeft hoe hij het pgb wil inzetten. Met het amendement nr. 104 is deze verantwoordelijkheid verduidelijkt: het college moet beoordelen of de ondersteuning die met een pgb wordt geboden veilig, doeltreffend en cliëntgericht is.

Amendement nr. 113 stelt daarentegen dat de kwaliteitseisen die aan zorg in natura worden gesteld niet één op één ook aan de ondersteuning via het pgb kunnen worden gesteld. Het is voldoende als het college constateert dat de ondersteuning in redelijkheid geschikt is voor het doel waarvoor het pgb is verstrekt. Dit amendement suggereert dat de kwaliteit van de ondersteuning met een pgb anders wordt beoordeeld dan de kwaliteit van zorg in natura. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning en zij zullen hier zelf keuzen moeten maken.

In de nieuwe opzet wordt een pgb in beginsel ook mogelijk voor verblijf in de opvang of in een beschermde woonvorm. Onduidelijk is nog wat dit gaat betekenen voor de beheersbaarheid van de voorziening, mede gelet op de landelijke toegankelijkheid. Ook is nog onduidelijk hoe dit in de uitvoering door de SVB moet worden geregeld en of afwijzing van de aanvraag op grond van doelmatigheid kans van slagen heeft.

Evenals onder de huidige Wmo en AWBZ blijft het mogelijk dat de gemeente voor ondersteuning met een pgb verschillende tarieven hanteert, afhankelijk van de keuze van de pgb-houder voor een zorgverlener. Verder kan ervan worden uitgegaan dat een pgb gemiddeld genomen goedkoper is dan zorg in natura omdat er minder overheadkosten hoeven te worden meegerekend. Wel moet het pgb uiteraard toereikend zijn om de noodzakelijke ondersteuning te kunnen inkopen (zie ook amendement nr. 93).

De hulp van een familielid of iemand uit het sociale netwerk valt in principe onder de eigen kracht van de cliënt tenzij de gemeente gebruik wil maken van de mogelijkheid van artikel 2.3.6, derde lid, van de Wmo 2015 om "personen uit het sociale netwerk" uit het pgb te kunnen betalen.

Bij amendement nr. 109 is ter verduidelijking toegevoegd dat gemeenten "de voorwaarden met betrekking tot het tarief" in de verordening kunnen aangeven. Wij raden u aan met de betrekking tot de voorwaarden aan te sluiten bij de nieuwste AWBZ-praktijk. Die houdt onder meer in dat bemiddelingsbureaus niet meer met een pgb mogen worden betaald en dat voor de betaling van mantelzorgers in de eerste en tweede graad een uurtarief geldt van maximaal € 20, - (tarief 2014).

De transitiebureaus Wmo en Jeugd van VNG en VWS hebben een handreiking over het pgb uitgebracht:

<http://www.invoeringwmo.nl/sites/default/files/Handreiking%20Pgb%20in%20de%20Wmo%20en%20de%20Jeugdwet.pdf>

Verplicht pgb beheer en trekkingsrecht bij Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB)

Nieuw is artikel 2.6.2 van de Wmo 2015 waarin het trekkingsrecht voor de pgb-houder en de verplichte winkelnering bij de SVB wordt geregeld. De SVB gaat het trekkingsrecht uitvoeren. Gemeenten maken het pgb over aan de SVB, en de SVB maakt het geld na facturering en controles over aan de hulpverlener. Het trekkingsrecht is van toepassing in de Wmo 2015, Jeugdwet en de Wlz. In de Zvw wordt eveneens een mogelijkheid voor een PGB geopend. Zoals het nu in de Wmo 2015 staat lijkt het verplichte beheer bij de SVB voor alle pgb's te gelden, zowel dienstverlening, als woningaanpassingen en hulpmiddelen.

De VNG heeft tot nu toe tevergeefs bepleit het verplichte beheer bij de SVB te beperken tot alleen pgb's voor dienstverlening. Eenmalige pgb's voor hulpmiddelen en woningaanpassingen zouden gemeenten ook rechtstreeks aan leveranciers en woningcorporaties/verhuurders moeten kunnen blijven betalen om zo snelle levering met weinig administratieve handelingen en zonder onnodige kosten, te kunnen realiseren.

Het Rijk beschouwt een voucher als een pgb. Persoonsvolgende budgetten zijn een vorm van zorg in natura en vallen buiten het trekkingsrecht. Een cheque is een vorm waarmee een algemene voorziening (goedkoper) kan worden ingekocht en valt ook buiten het trekkingsrecht.

Momenteel is een werkgroep van gemeenten, VWS en de SVB bezig om de SVB-organisatie in te richten voor het gaan werken met trekkingsrecht. Wij hebben bedongen dat de SVB bij de inrichting rekening houdt met de verschillende wensen van gemeenten ten aanzien van de inrichting werkwijze trekkingsrecht. In de praktijk zal de SVB in 2015 nog niet aan de wensen van gemeenten kunnen voldoen. Dit vraagt een langere termijn.

6.8 Kwaliteit, toezicht en handhaving (artikel 13 Modelverordening)

In de Wmo 2015 is veel aandacht voor waarborgen voor de kwaliteit van de geleverde maatschappelijke ondersteuning. Gemeenten zijn integraal verantwoordelijk voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast draagt artikel 3.1 van de Wmo 2015 aanbieders op maatschappelijke ondersteuning te leveren die van goede kwaliteit is. De basisnormen voor goede kwaliteit staan in artikel 3.1, tweede lid, genoemd.

De verplichting om landelijke kwaliteitsstandaarden voor maatschappelijke ondersteuning te ontwikkelen is uit de wet verdwenen, maar wordt in de MvT op de Wmo 2015 nog wel genoemd.

Het rijk kan besluiten dit bij Amvb alsnog te verplichten.

Bij amendement nr. 75 is bepaald dat het rijk hiertoe pas kan overgaan nadat de Tweede Kamer hier een oordeel over heeft gegeven (zogenoeten voorhangbepaling).

Het is aan gemeenten om samen met patiënten en cliëntenorganisaties dergelijke standaarden te ontwikkelen. De VNG is gestart met een werkgroep om samen met patiënten en cliëntenorganisaties en aanbieders een basisset kwaliteitseisen te ontwikkelen voor de meest kwetsbare mensen. Dit najaar worden daarvan de eerste resultaten verwacht. De basisset kwaliteitseisen is toepasbaar voor de inkoop of subsidiering van ondersteuning, voor de toegang tot ondersteuning en het toezicht. Kwaliteitseisen zijn onderdeel van een kwaliteitssysteem dat het Wmo-beleidsplan ondersteunt. Daarin krijgen eisen, toezicht, handhaving, resultaatmeting en cliëntervaringsonderzoek een plaats. Binnenkort verschijnt een informatiekaart kwaliteit waarin dit wordt uitgelegd.

Wij verwachten dat de ontwikkeling en invoering van kwaliteitsaspecten meerdere jaren zal duren en doorloopt in 2015.

Binnen de huidige AWBZ bestaan vele kwaliteitsstandaarden, keurmerken en certificeringen. Gemeenten kunnen deze in eerste instantie gebruiken om zich voor de overgangperiode te oriënteren op de kwaliteit van de in te kopen ondersteuning. Daarnaast zullen gemeenten nog eigen kwaliteitseisen willen stellen bij de inkoop of subsidiëring.

Het toezicht door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (hierna IGZ) is beperkt tot de AMHK's. Volgens artikel 6.1 van de Wmo 2015 moet de gemeente zelf toezichthouders aanstellen die toezicht houden op de kwaliteit van de ingekochte maatschappelijke ondersteuning.

Voor het onderwerp toezicht en handhaving is eveneens een informatiekaart in de maak.

Het jaarlijks verplicht af te nemen klanttevredenheidsonderzoek uit de huidige Wmo is vervangen door een jaarlijks verplicht af te nemen cliëntervaringsonderzoek (artikel 2.5.1 van de Wmo 2015). De VNG is gestart met een traject om te komen tot een basisvragenlijst die is afgestemd op met de basisset kwaliteitseisen en waarmee benchmarking mogelijk is. De eerste keer dat gemeenten een dergelijk onderzoek moeten uitvoeren is in 2016.

6.9 Regels bezoldiging bestuurders van aanbieders en Wet arbeid vreemdelingen

In de Modelverordening zijn geen regels opgenomen voor de bezoldiging van bestuurders en medewerkers van aanbieders. Daarvoor geldt een landelijk regime. De regels voor de (semi)publieke sector zijn vastgelegd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Hierin staat onder meer:

- Topfunctionarissen mogen niet meer verdienen dan het wettelijke maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriële regeling.
- Topfunctionarissen moeten altijd openbaar maken wat zij verdienen, of dit nu meer of minder is dan de norm.
- Een ontslagvergoeding is maximaal € 75.000, - en
- Bonussen, winstdelingen en andere vormen van variabele beloning zijn niet toegestaan.

Evenmin zijn regels opgenomen over de Wet arbeid vreemdelingen (Wav). Ook daarvoor geldt een landelijk regime. De Wav geeft aan op welke wijze vreemdelingen toegang hebben tot de Nederlandse arbeidsmarkt. In deze wet staan regels waarin is aangegeven waaraan werkgevers moeten voldoen als zij door vreemdelingen arbeid laten verrichten. De definitie van 'werkgeverschap in de zin van de Wav' is ruimer dan de civielrechtelijke definitie van dit begrip. Dit heeft als consequentie dat ook een werkgever die via intermediairs (zoals uitzendbureaus en loonbedrijven) vreemdelingen inhuurt, werkgever is in de zin van Wav. En een opdrachtgever die het werk via een (onder)aannemer uitbesteedt, wordt eveneens aangemerkt als 'werkgever in de zin van de Wav'.

Voor het opleggen en de hoogte van een boete maakt het geen verschil of de werkgever een uitzendbureau, loonbedrijf, inlener, opdrachtgever of (onder)aannemer is. Ook maakt het niet uit in welk land de werkgever is gevestigd. Een boete ten aanzien van overtreding van artikel 2 van de Wav (het laten verrichten van arbeid zonder geldige tewerkstellingsvergunning) bedraagt in beginsel € 12.000 per vreemdeling. De boete voor overtreding van artikel 15 van de Wav (identiteit niet geverifieerd/administratie niet op orde) bedraagt € 2.250. Het totale boetebedrag kan fors oplopen, omdat de boetebedragen per afzonderlijke overtreding worden opgelegd en de boetes bij meer illegale werknemers bij elkaar worden opgeteld.

6.10 Meldingsregeling calamiteit en geweld (artikel 14 Modelverordening)

Een dergelijke regeling bestaat ook in de AWBZ. Daar melden de instellingen bij de IGZ. Bij amendement 83 is de meldingsregeling calamiteit en geweld, mogelijk onbedoeld, geschrapt. De VNG vindt het belangrijk dat gemeenten een dergelijke regeling wel opnemen in hun verordening. Aanbieders moeten iedere calamiteit en ieder geweldsincident dat zich heeft voorgedaan bij de verstrekking van een voorziening zo snel mogelijk melden aan de toezichthoudend ambtenaar. De toezichthoudend ambtenaar doet onderzoek naar de calamiteiten en geweldsincidenten en adviseert het college over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld. Wij handhaven artikel 14, maar dan facultatief.

6.11 Herziening, intrekking en terugvordering (artikel 15 Modelverordening)

In artikel 2.4.1 tot en met 2.4.4 van de Wmo 2015 zijn regels voor het verhaal van kosten opgenomen en is de bevoegdheid aan het college gegeven tot het (in geldswaarde) terugvorderen van een ten onrechte verstrekte maatwerkvoorziening of pgb. Hierbij is tevens bepaald dat het terugvorderingsbesluit een executoriale titel oplevert in de zin van het Tweede Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Uit de volgende passage in de artikelsgewijze toelichting op artikel 2.4.1 wordt duidelijk dat daarnaast de mogelijkheid blijft bestaan om maatwerkvoorzieningen terug te vorderen: *Omdat het niet in alle gevallen mogelijk is een al genoten maatwerkvoorziening terug te vorderen, kan het college de waarde van de genoten maatwerkvoorziening uitdrukken in een bedrag dat voor terugvordering in aanmerking komt.* In het vijfde en zesde lid zijn dan ook de bepalingen uit de Modelverordening Wmo van 2010 overgenomen over terugvordering van in eigendom en in bruikleen verstrekte voorzieningen.

De Wmo 2015 legt de nadruk op terugvordering bij een ten onrechte verstrekte

maatwerkvoorziening. De vraag is of hieronder ook de situatie valt dat de gemeente teveel pgb heeft betaald of een fout heeft gemaakt.

6.12 Jaarlijkse waardering van mantelzorgers (artikel 16 Modelverordening)

De middelen voor het mantelzorgcompliment worden naar het sociaal deelfonds overgebracht. Artikel 2.1.6 van de Wmo 2015 draagt gemeenten op bij verordening aan te geven hoe zij zorg dragen voor een jaarlijks blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in hun gemeente. Artikel 1.1.1 van de Wmo 2015 definieert een cliënt als een persoon die gebruikt maakt van een algemene voorziening, een maatwerkvoorziening of een pgb of door of namens wie een melding is gedaan. Tot de doelgroep behoren in ieder geval mantelzorgers van cliënten die gebruik maken van Wmo 2015 en Jeugdwet. Van belang is nog te vermelden dat de woonplaats van de cliënt leidend is. Mantelzorgers kunnen dus uit andere gemeenten afkomstig zijn. De gemeente heeft de vrijheid ook mantelzorgers van burgers die niet bij de Wmo bekend zijn tot de doelgroep te rekenen. Blijken van waardering kunnen bijvoorbeeld bestaan uit een geldbedrag, een VVV-bon of een jaarlijkse dag voor mantelzorgers. Gemeenten zullen hier zelf beleid op moeten ontwikkelen. Het Transitiebureau Wmo heeft over de waardering van mantelzorgers een informatiekaart uitgegeven. Een vervolgactie is waarschijnlijk het inventariseren van goede voorbeelden van lokale mantelzorgwaarderingprojecten. Meer informatie:

www.vng.nl/publicaties/informatiekaart-mantelzorgwaardering

6.13 Tegemoetkoming meerkosten voor personen met beperking of chronische ziekte (artikel 17 Modelverordening)

De Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (hierna Wtcg) en de Compensatieregeling Eigen Risico (hierna CER) is met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2014 afgeschaft. De belangrijkste reden hiervoor is de ongerichtheid van de regelingen. In de Wtcg en CER werd zorggebruik gehanteerd als indicator voor een chronische aandoening of handicap die zou leiden tot meerkosten. Uit onderzoek van TNO (2011) is echter gebleken dat zorggebruik een beperkte voorspeller is voor meerkosten. Daardoor was de samenhang tussen de meerkosten en tegemoetkomingen gering; een deel van de ontvangers geeft aan geen meerkosten te hebben, terwijl sommige mensen die geen tegemoetkoming ontvangen wel meerkosten hebben. Het kabinet heeft besloten om de kosten van de tegemoetkomingsregelingen voor chronisch zieken en gehandicapten terug te brengen van 1,5 miljard tot circa 700 miljoen. Gemeenten krijgen daarvan olopend (tot 2017) 268 miljoen structureel in het sociaal deelfonds. Met de rest van het geld ontwikkelt het rijk een nieuwe en soberder fiscale aftrekregeling voor specifieke zorgkosten.

Gemeenten hebben beleidsvrijheid met betrekking tot de besteding van deze middelen. Het beleid daarvoor moet in het beleidsplan worden opgenomen. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld om de middelen in te zetten via de individuele bijzondere bijstand of in een aanvullende collectieve ziektekostenverzekering met een ruimere dekking voor burgers met een laag inkomen of voor burgers met een iets hoger inkomen. Gemeenten kunnen de middelen inzetten op grond van

artikel 2.1.7 van de Wmo 2015. Hierin staat dat gemeenten bij verordening kunnen bepalen dat zij een tegemoetkoming verstrekken aan burgers met een beperking, een chronisch psychisch of psychosociaal probleem die aannemelijke meerkosten hebben. In artikel 17 van de Modelverordening is hierover een bepaling opgenomen.

Gemeenten mogen de tegemoetkoming zowel individueel of categoriaal verstrekken. Tevens moeten ze aangeven voor welke inkomenscategorie de tegemoetkoming beschikbaar is. Dit kunnen zowel burgers met een inkomen op minimumniveau zijn als ook burgers met een hoger inkomen.

Als gemeenten besluiten geen gebruik te willen maken van het financiële maatwerkartikel in de Wmo 2015 moeten zij dat in het beleidsplan motiveren.

Het Transitiebureau Wmo heeft een handreiking uitgebracht over de mogelijkheden van het financiële maatwerkartikel in de Wmo 2015. Meer informatie:

<http://www.invoeringwmo.nl/actueel/nieuws/handreiking-%E2%80%98gemeentelijk-maatwerk-voor-personen-met-een-chronische-ziekte-enof-beper>

6.14 Basistarieven en prijs kwaliteitverhouding (artikel 18 Modelverordening)

De verplichting voor de gemeenteraad om basistarieven vast te stellen voor de huishoudelijke hulp is in de Wmo 2015 vervangen door artikel 2.6.6 waarin staat dat bij een voorziening die wordt geleverd door derden, in de verordening regels moeten worden gesteld voor een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van die voorziening. Daarbij wordt rekening gehouden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de arbeidsvoorwaarden.

6.15 Verplichte medezeggenschap en klachtregeling bij aanbieders (artikel 19 en 20 Modelverordening)

Artikel 2.1.3, tweede lid, onder e, van de Wmo 2015 bevat de opdracht dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald: "ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten is vereist en ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor gebruikers van belang zijn, is vereist".

Gemeenten moeten in hun bestekken voor aanbesteding of hun subsidievoorwaarden opnemen dat aanbieders verplicht worden een toegankelijke en laagdrempelige klachtregeling in te richten voor nader genoemde voorzieningen.

Daarnaast moeten aanbieders een vorm van medezeggenschap voor hun cliënten hebben geregeld voor nader genoemde voorzieningen. Deze verplichtingen zijn in grote lijnen uit de Kwaliteitswet zorginstellingen overgenomen in de Wmo 2015. Gemeenten mogen zelf bepalen aan welke eisen de klachtregeling en de medezeggenschap bij instellingen moeten voldoen en voor welke voorzieningen ze dit verplicht stellen.

Als de cliënt vindt dat zijn klacht niet naar behoren is afgehandeld door de aanbieder of hij niet tevreden is over hoe de aanbieder de medezeggenschap heeft geregeld, kan hij een verzoek tot handhaving bij de gemeente indienen.

6.16. Betrekken ingezetenen bij Wmo beleid (artikel 21 Modelverordening)

De Wmo 2015 vraagt van gemeenten om meer in de verordening te regelen over de manier waarop ze ingezetenen betrekken bij de totstandkoming van het Wmo beleid.

De meeste gemeenten doen dat nu via de instelling van de Wmo-raad, maar dit is geen verplichting.

Ook in de Wmo 2015 zijn gemeenten vrij in de manier waarop zij burgers betrekken bij het Wmo-beleid. In de verordening moeten zij aangeven hoe ze dit geregeld hebben en hoe ze dit faciliteren.

Gemeenten die hun Wmo-raad willen continueren moeten de vertegenwoordiging uitbreiden met de nieuwe doelgroepen van de decentralisatie zoals cliëntorganisaties voor mensen met een verstandelijke beperking en met GGZ problematiek.

6.17 Overgangsrecht (artikel 23 Modelverordening)

In artikel 8.3 van de Wmo 2015 is voor verschillende doelgroepen verschillend overgangsrecht opgenomen.

Voor de doelgroep bestaande AWBZ-cliënten van wie de indicatie doorloopt tot na 2015 blijft indicatie nog maximaal 1 jaar van kracht tot 31 december 2015, tenzij de gemeente er in slaagt de cliënt eerder te voorzien van een nieuw, gelijkwaardig arrangement waartegen geen bezwaar en beroep meer openstaat (artikel 8.3 eerste, derde en vierde lid). In afwijking van artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) heeft het rijk aan het bezwaar en beroep van deze doelgroep schorsende werking toegekend. Dit betekent dat de voorziening doorloopt totdat op het bezwaar en beroep is beslist.

Voor de doelgroep die in een beschermde woonvorm verblijft, is een overgangsrecht van 5 jaar opgenomen (artikel 8.4) van de Wmo 2015.

Voor de bestaande Wmo-cliënten is in artikel 8.9 overgangsrecht opgenomen. Dit is in strijd met de wens van de VNG. Wij adviseren gemeenten zelf overgangsrecht in hun Wmo verordening 2015 te regelen voor bestaande Wmo-cliënten met inachtneming van de wettelijke redelijke termijnen. De lengte van de overgangstermijn hangt mede af van de duur van de beschikking. De VNG schat in dat in de regel een overgangstermijn van een half jaar voldoende is. Een kortere termijn kan ook redelijk zijn, als de burger tijdig van de mogelijke komende wijzigingen op de hoogte is gesteld of er goede alternatieven kunnen worden geboden. In de Modelverordening is daarvoor een bepaling (artikel 23, tweede lid) opgenomen.

7. Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 en toelichting op de onderwerpen in het Modelbesluit

7.1 Uitvoeringbesluit Wmo 2015

Het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 geeft bepalingen voor de volgende onderwerpen:

In artikel 2.1 is bepaald welke categorieën van niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen geheel of gedeeltelijk in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening (gelijkstelling vreemdeling).

In de artikelen 3.1 tot en met 3.11 staan de bepalingen in verband met de bijdrage in de kosten van een maatwerkvoorziening. Er wordt geregeld welke inkomensafhankelijke maxima gelden en hoe die berekend worden. Aan de parameters van de huidige maxima is niets veranderd. De gemeenteraad mag wel een lagere bijdrage in de kosten opleggen maar geen hogere.

Gemeenten kunnen voor alle maatwerkvoorzieningen een eigen bijdrage opleggen behalve voor rolstoelen voor jeugdigen onder de 18 en volwassenen, en voor hulpmiddelen voor jeugdigen onder de 18 jaar.

Gemeenten kunnen een bijdrage in de kosten opleggen zolang iemand van de maatwerkvoorziening gebruikt maakt, met als maximum de kostprijs van de voorziening. De zogenaamde Wtcg korting van 33% voor eigen bijdrage van extramuraal zorg is vervallen met ingang van 1 januari 2015.

De vaststelling en de inning van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening wordt uitgevoerd door het CAK. Alleen voor de inning van de eigen bijdrage voor de maatschappelijke opvang mogen gemeenten een andere aanbieder aanwijzen. Daarbij moet de gemeente de eigen bijdrage aan het CAK melden zodat het CAK de anticumulatiebepaling kan toepassen en gegarandeerd wordt dat het zak- en kleedgeld voor de cliënt behouden blijft.

Gemeenten kunnen zelf bepalen voor welke algemene voorzieningen zij een eigen bijdrage willen vragen. De hoogte van de bijdrage voor een algemene voorziening is beperkt tot de kostprijs van de voorziening. Gemeenten mogen mensen met een laag inkomen een korting geven op de eigen bijdrage voor de algemene voorziening. Zie voor meer informatie paragraaf 6.4 van de ledenbrief.

In artikel 5.1 is bepaald dat de gemeente in de overeenkomst met een gegunde aanbieder vastlegt dat deze in overleg treedt met de aanbieder die de gunning verloren heeft over de overname van personeel. Tevens wordt bepaald dat de gemeente de opdracht tot levering van de maatschappelijke ondersteuning drie maanden voor de ingangsdatum van die opdracht moet hebben gegeven.

In artikel 7a van het Uitvoeringsbesluit omzetbelasting 1968 worden de vormen van maatschappelijke ondersteuning benoemd waarover geen omzetbelasting verschuldigd is. Voor de taken die vanuit de Awbz naar de Wmo gaan en waarvoor in de Awbz geen omzetbelasting verschuldigd was, geldt dat deze taken onder de Wmo 2015 ook vrij zijn van omzetbelasting. Of dit ook geldt voor de uitvoeringskosten van de aanbieders is nog een punt waarover nog geen definitieve duidelijkheid bestaat.

7.2 Modelbesluit maatschappelijke ondersteuning 2015

Het Besluit wordt vastgesteld door burgemeester en wethouders op grond van de delegatiebepalingen in de Verordening.

Afschaffing financiële tegemoetkoming

In het huidige Modelbesluit waren bedragen opgenomen voor bepaalde individuele voorzieningen die als financiële tegemoetkoming werden verstrekt, bijvoorbeeld voor verhuiskosten, taxikosten etc.

In de Wmo 2015 kan een maatwerkvoorziening niet meer in de vorm van een financiële tegemoetkoming worden verstrekt. Het is nog niet geheel duidelijk wat hiervan de consequenties zijn. Strikt genomen zou dit kunnen betekenen dat de huidige financiële tegemoetkomingen alleen nog in natura of in de vorm van een pgb mogen worden verstrekt. Hieraan kleven allerlei uitvoeringstechnische bezwaren. Zo mag een cliënt niet gedwongen worden om een pgb te nemen. Bij een pgb wordt het geld overgemaakt naar de SVB en die betaalt de leverancier. Om de voorziening in natura te kunnen leveren, zouden gemeenten contracten moeten gaan sluiten met verhuisbedrijven, aannemers en taxibedrijven. De uitvoeringskosten worden hoger, terwijl ook de kosten van de voorzieningen waarschijnlijk hoger worden omdat een pgb toereikend moet zijn om de voorziening in te kopen, terwijl een financiële tegemoetkoming niet altijd gebaseerd hoeft te zijn op de waarde van de voorziening in natura.

De oplossing kan mogelijk gevonden worden in artikel 2.1.7 van de Wmo dat luidt: "Bij verordening kan worden bepaald dat door het college aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming kan worden verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie."

Gemeenten mogen dus geld ("een tegemoetkoming") geven aan personen die kunnen worden gerekend deel uit te maken van deze doelgroep als zij dat expliciet geregeld hebben in de verordening. Dit is de beleidsruimte die gemeenten hebben.

Over de vraag hoe artikel 2.1.7 zich verhoudt tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening (artikel 2.3.5; in natura of als pgb) is in de Wmo 2015 niets opgenomen. Ook de wetsgeschiedenis biedt geen concrete aanknopingspunten. Gemeenten hebben naar ons oordeel dan ook de beleidsruimte om hier hun eigen keuzes te maken. De rechter zal te zijner tijd kunnen oordelen of deze keuzes juridisch aanvaardbaar zijn.

De tegemoetkoming wordt op grond van artikel 17 van de Verordening op aanvraag verstrekt. De beslissing op een dergelijke aanvraag is een beschikking en meer in het bijzonder een subsidiebeschikking. De bepalingen in de Awb, onder andere over bezwaar en beroep en subsidies zijn hierop van toepassing. De tegemoetkoming kan een alternatief zijn voor een maatwerkvoorziening of pgb. Hiervoor is wel vereist dat de cliënt zelf kiest voor een tegemoetkoming. Voordeel voor de cliënt hierbij is onder andere dat hij het bedrag van de tegemoetkoming direct op zijn rekening ontvangt, terwijl het bedrag van een pgb aan de SVB wordt overgemaakt die daarvan de leverancier betaalt.

Een cliënt zou in theorie wanneer hij een tegemoetkoming krijgt, bezwaar kunnen maken en op grond van artikel 2.3.5 om een maatwerkvoorziening in de vorm van natura of pgb vragen.

De gemeente zal dan moeten duidelijk maken waarom zij heeft gekozen voor een tegemoetkoming op grond van artikel 2.1.7 in plaats van een voorziening op grond van artikel 2.3.5 van de Wmo 2015.

In artikel 8 van het Modelbesluit zijn (nog door de gemeente in te vullen) bedragen voor tegemoetkomingen voor verschillende soorten voorzieningen opgenomen.

Voor een toelichting op de overige artikelen van het Modelbesluit wordt verwezen naar de implementatiehandleiding in paragraaf 3.2 van deze ledenbrief.

8. Relatie Wmo 2015 met Zvw, Jeugdwet, Wlz, Participatiewet en Wet Publieke Gezondheid.

In de Wmo 2015 is geen bepaling meer opgenomen waarin wordt gesteld dat er geen aanspraak op maatschappelijke ondersteuning is, als een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling bestaat (artikel 2 van de huidige Wmo). In artikel 2.3.5. zesde lid van de Wmo 2015 staat wel dat het college een maatwerkvoorziening kan weigeren, indien de cliënt in aanmerking komt voor een indicatie voor de Wlz. Een duidelijke afbakening ten opzichte van andere (zorg)wetten is van belang. Delen van de extramurale AWBZ-zorg worden ondergebracht in de Wmo en de Zvw en de overblijvende intramurale zorg wordt ondergebracht in de Wlz.

Een burger die bij de Wmo een aanvraag doet voor persoonlijke verzorging of verpleging op grond van somatische beperkingen wordt bijvoorbeeld verwezen naar zijn zorgverzekeraar. Een burger die een beroep doet op de extramurale ondersteuning van de Wmo maar dusdanige zware beperkingen heeft dat thuis wonen niet langer verantwoord is, wordt doorverwezen naar het CIZ (Centraal indicatieorgaan zorgverzekeringen) voor een Wlz-indicatie. Een aanvraag van ouders voor dagbesteding voor hun kind, terwijl dat kind niet vrijgesteld is van de leerplicht, valt niet onder de Wmo maar onder de Leerplichtwet. Zo zal de gemeente in haar onderzoek na de melding moeten nagaan of de melding wel thuishoort bij de Wmo.

In de Modelverordening hebben we het begrip "voorliggende voorziening" niet opgenomen, omdat de Wmo 2015 dit begrip niet kent. In het wetsvoorstel Wlz is wel een bepaling opgenomen dat een persoon met een indicatie Wlz niet onder de Wmo 2015 valt (zie hieronder onder 8.1) en ook de Jeugdwet kent afbakeningsbepalingen (artikel 1.2 Jeugdwet). Het college dient na de melding ook de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en aanbieders als bedoeld in de Zvw en partijen op het gebied van publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen (artikel 2.3.2, vierde lid, onder f, van de Wmo 2015).

8.1 Afbakening Wmo 2015 met Wlz

De Wlz is ingediend bij de Tweede Kamer. De datum van de behandeling is naar verwachting september 2014. De bedoeling is dat de Wlz tegelijk met de Wmo 2015 van kracht wordt. Als dit niet lukt dan zal de Awbz in aangepaste vorm in 2015 nog blijven bestaan.

Uit de MvT bij de concept Wlz blijkt dat het Rijk de bedoeling heeft tot een duidelijke afbakening in verantwoordelijkheden te komen tussen de Wlz enerzijds en de Wmo 2015 en de Jeugdwet anderzijds. Het uitgangspunt van de Wlz is dat een persoon met een indicatie voor de Wlz niet meer onder de Wmo 2015 of de Jeugdwet valt. Dat geldt in ieder geval voor de maatwerkvoorzieningen. Burgers met een Wlz-indicatie kunnen wel in aanmerking komen voor sociaal recreatief vervoer uit de Wmo 2015 en kunnen een beroep blijven doen op algemene voorzieningen.

Mensen met een Wlz-indicatie hoeven niet per definitie intramurale zorg te krijgen. Ze kunnen ook een volledig pakket thuis (VPT), of een pgb krijgen.

Inmiddels heeft het kabinet besloten dat hulpmiddelen en woningaanpassingen voor mensen met een Wlz-indicatie die nog thuis wonen in 2015 nog onder de Wmo 2015 blijven vallen. De reden hiervoor is dat het op dit moment niet goed mogelijk het bedrag te bepalen dat hiervoor uit het gemeentefonds zou moeten worden overgeheveld naar de Wlz. Verder is het een probleem dat zorgverzekeraars die de Wlz gaan uitvoeren geen kennis hebben van woningaanpassingen. De VNG vindt dat de bepaling van de hoogte van de uitname zorgvuldig moet geschieden en vindt dat er zorgvuldig bekeken moet worden of woningaanpassingen wel in twee verschillende domeinen (Wlz en Wmo 2015) moeten worden ondergebracht. Om die reden zijn wij akkoord gegaan met het uitstel voor 1 jaar.

Eind augustus 2014 heeft het kabinet een nota van wijziging op de Wlz ingediend bij de Tweede Kamer. Deze nota bevat een aantal beleidsmatige wijzigingen die een meer geleidelijke overgang van Awbz naar de Wlz tot doel hebben. Zo wordt het "modulair pakket thuis" geïntroduceerd als alternatief voor het ZZP in functies en klassen. Hiermee kan een persoon met een indicatie voor de Wlz die thuis blijft wonen, zelf een keus maken welke delen van het volledig pakket thuis hij wil afnemen.

In de nota van wijziging wordt gesteld dat gemeenten in de situatie dat een persoon een modulair pakket thuis afneemt, in 2015 de huishoudelijke hulp nog voor hun rekening moeten nemen. Dit laatste is in strijd met eerdere afspraken die de VNG daarover met VWS heeft gemaakt. Volgens deze afspraken zou met de invoering van de Wlz de huishoudelijke hulp voor thuiswonende mensen met een Wlz indicatie in alle gevallen onder de Wlz vallen. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van het kabinet dat iemand met een indicatie op grond van de Wlz alle voorzieningen uit de Wlz gefinancierd krijgt.

De VNG zal hiervoor bij de behandeling van de Wlz in de Tweede Kamer aandacht vragen

Voor de reactie van de VNG op het wetsvoorstel Wlz verwijzen wij u naar:

http://www.zorgvisie.nl/PageFiles/82116/001_1368514633307.pdf

8.2 Afbakening Wmo 2015 met de Zvw

De wijziging van het Besluit Zorgaanspraken is eveneens ingediend bij de Tweede Kamer. Het is de bedoeling dat ook het gewijzigde Besluit Zorgaanspraken met ingang van 2015 van kracht worden.

In de Wmo 2015 en de Besluit Zorgaanspraken zitten bepaalde "knippen" die zouden kunnen leiden tot afbakeningsproblematiek. Gemeenten en zorgverzekeraars zullen daarover afspraken moeten maken om te voorkomen dat cliënten met hun hulpvraag van het ene domein naar het andere worden gestuurd.

De eerste "knip" betreft de groep cliënten die begeleiding bij algemene dagelijkse levensverrichtingen uit de Wmo krijgt. Gemeenten krijgen voor deze taak circa 125 miljoen euro. De taak houdt in dat deze cliënten wel in staat zijn zelf op te staan, zichzelf te wassen en aan te kleden maar de regie en structuur missen om dit regelmatig en op de juiste momenten te doen. Daartoe moeten ze worden aangespoord en begeleid. Zodra cliënten de handelingen met betrekking tot opstaan, wassen en aankleden om somatische redenen niet meer zelf kunnen doen, moeten ze persoonlijke verzorging uit de Zvw krijgen. Hier kan onduidelijkheid over de afbakening ontstaan.

Een andere knip betreft de mensen met GGZ-problematiek die in aanmerking komen voor beschermd wonen. In de brief van 6 november 2013 ging het kabinet ervan uit dat de groep die alleen begeleiding en beschermd wonen nodig had over zou gaan naar de Centrumgemeenten Maatschappelijke opvang (hierna: Centrumgemeenten) De groep voor wie het beschermd wonen noodzakelijk is vanwege de behandeling zouden onder de Zvw komen te vallen. Het kabinet schatte in dat de verhouding ongeveer zou zijn dat 80% van de cliënten onder de Wmo zou vallen en 20% onder de Zvw. De Wlz zou voor GGZ-cliënten niet openstaan omdat, anders dan bij cliënten met een somatische of verstandelijke beperking, het perspectief op verbetering van de situatie en de participatiemogelijkheden niet te voorspellen zou zijn.

http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail.jsp?id=2013Z21365&did=2013D44040

Inmiddels heeft het kabinet dit standpunt herzien (naar aanleiding van de motie Keijzer/Bergkamp) en heeft de Wlz toch opengesteld voor de GGZ-doelgroep. Wat dit gaat betekenen voor de taakomvang van de Centrumgemeenten is op dit moment nog niet aan te geven. Wel is te verwachten dat de groep die onder de verantwoordelijkheid van de Centrumgemeenten komt, kleiner zal zijn dan in de brief van 6 november was aangekondigd. Vooralnog is afgesproken dat de groep cliënten die beschermd wonen met begeleiding heeft in 2015 wel eerst naar de Wmo 2015 gaat. Tegelijkertijd wordt een instrument ontwikkeld op basis waarvan kan worden bepaald of de psychische gezondheidssituatie van de cliënt zodanig is dat hij levenslang op beschermd wonen is aangewezen, zonder uitzicht op verbetering. In die situaties zou hij toegang tot de Wlz moeten krijgen.

8.3 Afbakening Wmo 2015 met de Jeugdwet

De besluitvorming over de Jeugdwet is afgerond (Stb. 2014 nr. 105).

Beoogde inwerkingtredingsdatum is net als bij de Wmo 2015 1 januari 2015.

Omdat beide wetten onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen en beide budgetten in het sociale deelfonds worden ondergebracht kunnen gemeenten eventuele afbakeningsproblematiek zelf regelen.

De middelen voor de begeleiding, kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging voor jeugdigen tot en met 18 jaar worden in de Jeugdwet ondergebracht.

De hulpmiddelen en rolstoelen voor jongeren blijven onder de Wmo vallen. Gemeenten mogen daarvoor geen eigen bijdrage vragen. Woningaanpassingen voor jeugdigen onder de 18 die thuis wonen, blijven eveneens onder de Wmo. Gemeenten kunnen aan de ouders van de jongeren een eigen bijdrage vragen.

Afbakeningsproblematiek zou zich kunnen voordoen bij de doelgroep 18 tot en met 23 jaar, die soms nog gebruik kan maken van de Jeugdwet (als de behandeling voor het 18^e jaar is gestart) en soms moet overstappen naar de Wmo 2015. In het beleidsplan moet de gemeente aangeven hoe zij de overgang van de Jeugdwet naar de Wmo 2015, Zvw en Wlz hebben geregeld.

8.4 Afbakening met de Participatiewet

De Participatiewet (Stb. 2014 nr. 271) is eveneens beoogd op 1 januari 2015 van kracht te worden. Met de Participatiewet schetst het kabinet een ambitieus kader voor de komende jaren: meer banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, gemeentelijk maatwerk en een systeem waarin de uitkering kan worden ingezet als loonkostensubsidie om mensen aan het werk te krijgen. De VNG staat achter dit kader maar heeft ook geconstateerd dat de cruciale inzet op begeleiding en ondersteuning van werkzoekenden en werkgevers zeker de eerste jaren fors onder druk staat door de scherpe bezuinigingen.

Er is een overlap tussen de Wmo-doelgroep die is aangewezen op (arbeidsgerichte) Wmo-dagbesteding en de doelgroep met een arbeidshandicap die begeleid regulier of beschermt kan werken.

8.5 Relatie met de Wet publieke gezondheid (Wpg)

Jeugdgezondheidszorg, preventieve ouderengezondheidszorg, gezondheidsbevordering, epidemiologie & monitoring en beleidsadvisering ten behoeve van gezondheidsrisico's zijn taken die vastliggen in de Wpg en die een sterke relatie hebben met taken uit de Wmo. Een aantal gemeenten combineert om deze reden de vierjaarlijkse nota lokaal gezondheidsbeleid met het Wmo-beleidsplan. Vrijwel alle gezondheidsnota's leggen de relatie met Wmo-beleid, met name bij collectieve preventie voor volwassenen en ouderen om de kans op (verergering van) ziekte of beperking te verminderen. Ook de relatie tussen gezondheid en sociale veiligheid (zorgmijders) en het aanpakken van sociaal economische gezondheidsverschillen komen in deze nota's voor.

Met de GGD heeft iedere gemeente een dienst voorhanden die op het gebied van informatievoorziening en privacyvraagstukken een belangrijke rol kan spelen. Bij privacygevoelige zaken kan de GGD de relevante verbindingen leggen, de GGD kan handelend optreden bij dreigende escalatie van individuen en in sociale teams schakelen tussen zorg en veiligheid.

Daarnaast is de GGD een belangrijke speler bij het beantwoorden van én betekenis geven aan lokale/regionale informatievragen rond welzijn en gezondheid en het verzorgen van monitors. Voor de ouderenzorg ten slotte kan artikel 5A in de WPG, waarin de verantwoordelijkheid voor de preventieve ouderengezondheidszorg is opgenomen, ingezet worden om vroegtijdig problemen te signaleren en met voorstellen voor collectieve preventie te komen.

De GGD is een belangrijke speler in het domein van publieke gezondheid, mede door de bestuurlijke verbinding met gemeenten vanuit de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast zijn er diverse andere organisaties die een rol spelen; Jeugdgezondheidszorg 0 tot 4 jaar, OGGZ-taken (openbare geestelijke gezondheidszorg) en meldpunten vangnet (toekomstige AMHK) zijn vaak bij de GGD ondergebracht maar in veel regio's zijn ook andere organisaties samenwerkingspartners. Daarnaast zijn zorgverleners (denk aan huisartsen / gezondheidscentra, paramedici, ziekenhuizen en andere intramurale zorginstellingen) relevante gesprekspartners om goede zorg én preventie in de wijk en gemeente te organiseren.

Landelijk participeert de vereniging van de GGD'en in het traject Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD).

Alle voorzitters van GGD'en vormen uit hoofde van hun functie de bestuurlijke adviescommissie Publieke Gezondheid, die de VNG-commissies én de landelijke vereniging van GGD'en adviseert over vraagstukken op het terrein van publieke gezondheid. Via het klantcontactcentrum van de VNG (070-3738383) kunt u in contact komen met het secretariaat van deze adviescommissie.

9. Invoerings-, handhavings- en uitvoeringsaspecten van de Wmo 2015

De nadruk op een zorgvuldige toegangsprocedure in de Wmo 2015 zal van gemeenten meer uitvoeringscapaciteit gaan vragen. Het voeren van gesprekken, het betrekken van de mantelzorg(s) daarbij, het doen van onderzoek en het zorgvuldig rapporteren zijn arbeidsintensief. Wij adviseren gemeenten om aanbieders en cliëntondersteuners hierbij te betrekken.

De verantwoordelijkheid van de gemeente om de maatschappelijke ondersteuning af te stemmen met zorg die de cliënt op grond van andere wetten krijgt, alsmede de wettelijke opdracht om breed naar het probleem van de melder te kijken, draagt eveneens bij tot een meer arbeidsintensieve uitvoering. In dit verband wijzen we op de noodzaak voor gemeenten bij multiprobleem situaties het 'een-gezin-een-planbeleid' vorm te geven.

Hiertegenover staat dat deze verantwoordelijkheden ook onder de huidige Wmo al bestaan en dat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om breed te kijken en te handelen omdat meer taken in het sociale domein onder hun verantwoordelijkheid vallen.

Ook handhaving zal onder de Wmo 2015 meer van gemeenten vragen. De invoering van toezichthouders (door het college aan te wijzen op grond van artikel 5.1 van de Wmo 2015) die de kwaliteit van de ondersteuning gaan controleren en handhaven is nieuw. Verder worden

gemeenten meer dan onder de huidige Wmo verantwoordelijk voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning die met een pgb wordt ingekocht.

Gemeenten zullen in gesprekken burgers vaker op hun eigen verantwoordelijkheid wijzen. Of de nieuwe Wmo 2015 daarvoor een voldoende stevig wettelijk fundament vormt, is nog een vraag. Vooralsnog ziet het ernaar uit dat overtuigingskracht van de gemeentelijke consultant en een beroep op de eigen kracht van de burger, het doen van een gedegen onderzoek en een goede weergave daarvan in het verslag, de enige instrumenten zijn die gemeenten tot hun beschikking hebben. De 'bovengrenzen' van wat redelijkerwijs van de burger en zijn eigen steunsysteem verwacht mag worden, zullen opnieuw door de rechter worden bepaald. Het is denkbaar dat het aantal bezwaar- en beroepszaken de eerste jaren na invoering van de wet iets zal toenemen.

10. Financiële gevolgen van de Wmo 2015

In paragraaf 3 is al vermeld dat de decentralisatie van AWBZ-taken naar de Wmo 2015 gepaard gaat met omvangrijke bezuinigingen.

Bovendien zorgt de trend van de (dubbele) vergrijzing voor een toename van het aantal kwetsbare burgers, waardoor een groter beroep op de Wmo 2015 zal worden gedaan. Deze bezuinigingen kunnen niet geruisloos of pijnloos voor burgers en zorgaanbieders verlopen. Omdat we, naast de bezuinigingen, met het sturingsprincipe van deze wet onbekend juridisch terrein gaan betreden, zijn de financiële risico's voor gemeenten aanzienlijk. In de meicirculaire 2014 is het definitieve macrobudget 2015 gepresenteerd.

Er is afgesproken dat er een sociaal deelfonds voor drie jaar komt waarin de budgetten voor de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet worden ondergebracht. De huidige middelen voor de Wmo huishoudelijke hulp die via een integratie decentralisatie-uitkering beschikbaar zijn gesteld of al sinds lang in de algemene uitkering van het gemeentefonds zijn ondergebracht (hulpmiddelen, woningaanpassingen, welzijn) maken geen onderdeel uit van het sociaal deelfonds. Gemeenten mogen de middelen uit het sociaal deelfonds breed inzetten, maar alleen voor taken uit het sociale domein.

Er is nog onduidelijkheid rond de indexering van het sociaal deelfonds. Voor de jaren 2015 en 2016 hanteert het kabinet een groeipercentage van 1,4% per jaar. Over aanpassingen als gevolg van loon- en prijsbijstelling moeten nog definitieve afspraken worden gemaakt.

Het macrobudget wordt voor 2015 'historisch' verdeeld, aan de hand van het zorggebruik in gemeenten in 2013. In de septembercirculaire gemeentefonds 2014 zal het objectief verdeelmodel bekendgemaakt worden. De verdeling gebeurt dan aan de hand van objectieve kenmerken, zoals het aantal inwoners, het aantal 75-plussers en het medicijngebruik. Vanaf 2016 zal het macrobudget volgens het objectieve verdeelmodel over gemeenten worden verdeeld. Bij de overgang van het historische naar het objectieve verdeelmodel geldt een overgangsregime en een ingroeipad. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over hoe dit ingroeipad er uit gaat zien en wat de looptijd zal zijn.

De komende jaren zal duidelijk worden of gemeenten met de Wmo 2015 de beoogde doelstellingen kunnen bereiken met het beschikbare budget. Voldoende beleidsvrijheid en een ontschot budget voor het hele sociale domein zijn van groot belang voor gemeenten om de opgave te realiseren. Wij adviseren gemeenten de budgetten goed te monitoren en te sturen op financiële beheersbaarheid.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop with a smaller loop inside, and a long, thin tail extending upwards and to the right.

J. Kriens
Voorzitter Directieraad

Bijlage I Geschiedenis van het wetsvoorstel Wmo 2015

I. Regeerakkoord 2012

In het regeerakkoord 'Bruggen slaan', van VVD en PvdA, van 29 oktober 2012, is vastgelegd dat met ingang van 2015 een aantal taken in de AWBZ wordt beëindigd. Deze worden gedecentraliseerd naar de gemeenten en ondergebracht in een nieuwe Wmo.

Deze taken zijn:

- begeleiding (inclusief dagbesteding);
- vervoer van en naar de dagbesteding;
- kortdurend verblijf (respijtzorg);
- cliëntondersteuning;
- inloop GGZ;
- een maatwerkvoorziening inkomenssteun voor chronisch zieken en gehandicapten;
- niet medische persoonlijke verzorging;

In de loop van 2013 kwamen daar nog bij:

- beschermd wonen met begeleiding;
- telefonische hulpdiensten
- doventolk.
- mantelzorgcompliment.

II. Wijzigingen ten opzichte van het regeerakkoord

Zorgakkoord april 2013

Naar aanleiding van het zorgakkoord van april 2013 zijn de bezuinigingen op de huishoudelijke hulp van 75% verlaagd tot 40% vanaf 2015.

Recentelijk heeft het kabinet besloten tot een regeling huishoudelijk hulp toelage . Gemeenten krijgen in 2015 en 2016 incidenteel 75 miljoen per jaar.

Doel van het extra geld is het stimuleren van de vraag naar huishoudelijk hulp, teneinde zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden. Het is aan de gemeente om samen met de aanbieders de mogelijkheden te verkennen. Uitgangspunt bij de uitwerking van de huishoudelijke hulp toelage is dat de gemeente aansluiting zoekt bij de lokale context. Zie ook paragraaf 6.4 van de ledenbrief.

De overige bezuinigingen bleven aanvankelijk overeind:

- begeleiding 25%;
- generieke korting 25 miljoen;
- vervoer van en naar de dagbesteding was vanaf 2013 al gekort met ruim 40%;
- korting op AWBZ PGB's 2,5% vanaf 2014;
- hulpmiddelen 50 miljoen;
- financiële maatwerkvoorziening inkomensondersteuning bedroeg in het regeerakkoord nog 750 miljoen. Dit wordt teruggebracht naar 268 miljoen.

Persoonlijke Verzorging niet langer onderdeel van de nieuwe Wmo

In september 2013 besloot de regering de persoonlijke verzorging naar de Zorgverzekeringswet (Zvw) over te hevelen. De VNG ledenvergadering nam daarop vrijwel unaniem een resolutie aan waarin zij de VNG opriep opnieuw met het kabinet te gaan onderhandelen omdat de voorwaarden voor de decentralisatie niet langer acceptabel waren door het verlies van de persoonlijke verzorging.

Na overleggen met de staatssecretaris is in december 2013 een overlegresultaat met positief advies aan de leden voorgelegd. In dit overlegresultaat stonden de volgende hoofdpunten:

1. Alle begeleiding inclusief de begeleiding bij algemene dagelijkse levensverrichtingen gaat naar de gemeenten. Voor die laatste taak ontvangen gemeenten vanaf 2015 circa 125 miljoen structureel uit het budget van de persoonlijke verzorging. Het exacte bedrag wordt na berekening door VWS beoordeeld door de Algemene Rekenkamer.

2. Verpleging en verzorging worden onderdeel van het verzekerd pakket op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw).

3. De samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars wordt vastgelegd in de toelichting op het Besluit Zvw. In de toelichting op de aanspraak wijkverpleging wordt vastgelegd dat elk wijkteam kan beschikken over de functie wijkverpleegkundige. In de aanspraak en toelichting worden de preventieve, signalerende, coördinerende en overlegfuncties van de wijkverpleegkundige beschreven.

In de bekostigingssystematiek tussen rijk en zorgverzekeraars wordt het budget voor de beschikbaarheid van de wijkverpleegkundige voor de deelname aan het sociale wijkteam geormerkt. Dit geldt ook voor de bekostiging van de werkzaamheden zoals coördineren, signaleren, coachen en individuele, geïndiceerde en zorggerelateerde preventie. Dit betekent dat zorgverzekeraars met gemeenten afspraken moeten maken over de inzet van de wijkverpleegkundige en de afstemming tussen maatschappelijke ondersteuning en zorg in de wijk. VNG en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) werken een samenwerkingsagenda uit, waarvan afspraken over een afstemmingsmodel tussen zorgverzekeraars en gemeenten deel van zullen uitmaken.

4. Het Rijk heeft toegezegd met ingang van 2015 structureel 200 miljoen euro extra beschikbaar te stellen voor een zorgvuldige overgang en vernieuwing van de maatschappelijke ondersteuning. Dit komt neer op een verzachting van de bezuinigingen.

5. VWS stelt in 2014 7 miljoen euro beschikbaar voor de implementatie van de sociale wijkteams. Dit bedrag loopt op tot structureel 50 miljoen euro in 2017. Voor het mogelijk maken van sociale wijkteams wordt in 2014 een programma gestart voor onderzoek, ontwikkeling en kennisdeling. Het programma heeft tot doel gemeenten te faciliteren bij de implementatie en doorontwikkeling van het concept van de sociale wijkteams. De aansturing

zal plaatsvinden vanuit een programmaraad bestaande uit gemeenten en vertegenwoordigers van de rijksoverheid. Gemeenten worden voor de inhoudelijke aansturing van het programma verantwoordelijk in de rol van medeopdrachtgever.

Uitslag ledenraadpleging december 2013

Twee derde van de leden heeft zich uitgesproken tegen het overlegresultaat, vaak met een uitgebreide motivatie. Daaruit bleek dat de gemeenten nog steeds de nieuwe verantwoordelijkheid op zich willen nemen. Ook de tegenstemmers willen doorgaan met de decentralisatie. Wel maken gemeenten zich grote zorgen over de wijze waarop de decentralisatie van taken naar gemeenten van Rijkswege vorm krijgt. De zorgen en bezwaren van voor- en tegenstemmers kwamen sterk overeen. In de veelal uitgebreide inhoudelijke reacties verwijzen gemeenten naar de onduidelijkheid over de budgetten, te veel vrijblijvendheid in de samenwerking met zorgverzekeraars, de vertraging van wetgevingstraject én de toenemende stapeling van kabinetsmaatregelen die gemeenten op verschillende terreinen raken. Bovendien zouden de huidige budgettaire kaders en de overgangsrechten voor burgers gemeenten voor niet te dragen financiële risico's plaatsen. Het VNG bestuur heeft uit de reacties geconcludeerd dat het voorwaardenpakket zoals het voor lag ontoereikend was voor een verantwoorde invoering van de nieuwe taken.

In een brief van 17 januari 2014 aan het kabinet heeft de VNG gevraagd om een adequate reactie op de zorgen van de leden.

Het kabinet heeft op 29 januari haar reactie aan de VNG gestuurd. Daarin zegt zij toe dat:

- de financiële effecten van het overgangsrecht in 2015 worden gevolgd en dat de eerste uitkomsten al in de loop van 2015 bestuurlijk zullen worden besproken.
- er afspraken met betrekking tot de inzet en de financiering van de wijkverpleegkundige in het sociale wijkteam worden neergelegd in het Besluit zorgafspraken en in de beleidsregels van de NZA.

BZK en VWS stellen een breed periodiek overleg in met gemeenten. Deze zogeheten 'regietafel decentralisaties' moet leiden tot een versterking van de regie op de drie decentralisaties.

Deze regietafels zijn inmiddels van start gegaan.

III. Advies Raad van State

De Raad van State is kritisch op een aantal aspecten van het wetsvoorstel. Deze kritiek is voor een groot deel in lijn met de zorgen en bezwaren die ook vanuit de VNG zijn geuit. Opmerkelijk is dat de Raad van State met ons van oordeel is dat gemeenten op de eigen financiële kracht van burgers moeten kunnen sturen. Het wetsvoorstel biedt nu die mogelijkheid niet. Volgens de Raad van State levert het wetsvoorstel een eerste bijdrage aan het beheersen van de ontwikkeling van de collectieve uitgaven aan langdurige zorg. Door het maken van een omslag van verzekerde rechten naar voorzieningen en decentralisatie van de

beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid voor deze taken naar gemeenten kan met minder collectieve middelen zo gericht mogelijk ondersteuning worden geboden. Integraliteit van taken is volgens de Raad van State voor deze opzet een belangrijke voorwaarde om tot een betere en efficiëntere dienstverlening te komen.

De Raad van State betreurt het feit dat de persoonlijke verzorging grotendeels wordt overgeheveld naar de Zorgverzekeringswet. Daarover zegt de raad het volgende: "Daarmee blijft persoonlijke verzorging een verzekerde aanspraak. In zoverre wordt de beoogde omslag in denken en doen, fors beperkt. Daardoor blijft voor dit deel de opwaartse druk van de zorguitgaven bestaan. Verder is onzeker of diegenen die (blijvend) zijn aangewezen op deze zorg, deze ook (toereikend) zullen blijven krijgen. De beoogde integraliteit van taken in het sociale domein wordt door het wetsvoorstel beperkt, zowel inhoudelijk als in financiële zin. Bovendien kunnen nieuwe afbakeningsproblemen ontstaan tussen de Zorgverzekeringswet en de Wmo 2015".

Verder gaat de Raad van State in op het hoge tempo waarin de decentralisatie moet worden gerealiseerd. Ook denkt zij dat de wettelijke verplichting voor gemeenten om samen te werken, niet nodig is. Bovendien stelt de Raad van State vragen bij de voorwaarden en de procedure om voor de voorzieningen in aanmerking te komen en de veelheid van instanties die zich met kwaliteitseisen zal bezig houden. De kwaliteitsparagraaf van de wet is naar aanleiding van het advies aangepast. Gemeenten worden integraal verantwoordelijk voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning. Wij komen hier later in de ledenbrief nog op terug.

IV. De behandeling van het wetsvoorstel Wmo 2015 in de Tweede en Eerste Kamer

Voorafgaand aan de behandeling van het wetsvoorstel heeft het kabinet met de gedoogpartijen D'66, Christen Unie en SGP op 19 april een zorgakkoord gesloten waardoor de financiële randvoorwaarden voor de beginperiode van de Wmo 2015 verbeterd zijn. Gemeenten krijgen in 2015 € 195 miljoen extra in aanvulling op de eerder toegezegde 200 miljoen), in 2016 € 165 miljoen en daarna € 50 miljoen in 2017, aflopend naar € 30 miljoen structureel vanaf 2019.

Het Rijk stelt verder extra geld beschikbaar (oplopend tot € 70 miljoen vanaf 2019) om de extramuralisering te verzachten. Ouderen en gehandicapten met ZZP VV3 en VG4 die niet het thuis niet meer redden komen toch in aanmerking voor Wet langdurige zorg.

Daardoor kunnen gemeenten de eerste jaren een meer geleidelijke omslag realiseren en de focus leggen op vernieuwen, naast bezuinigingen.

Op 24 april jl. heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Wmo 2015 aangenomen met 102 stemmen voor en 48 stemmen tegen. Verder zijn er 32 amendementen en 6 moties aangenomen. Op 8 juli heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel aangenomen met 38 stemmen voor en 37 stemmen tegen.

Bijlage II De reikwijdte van de gemeentelijke verantwoordelijkheid in de Wmo 2015

In paragraaf 4 van de ledenbrief is uiteengezet in welke opzichten de Wmo 2015 verschilt van de huidige Wmo. De Wmo 2015 geeft gemeenten een minder vergaande opdracht dan de huidige Wmo, maar de zinsnede "het leveren van een passende bijdrage aan participatie en zelfredzaamheid" zegt nog weinig over hoe ver die verantwoordelijkheid reikt. Tijdens de sessies van de klankbordgroepen van gemeenten en patiënten- en cliëntenorganisaties werd veelvuldig de vraag naar de reikwijdte van de gemeentelijke verantwoordelijkheid gesteld.

Aanknopingspunten daarvoor vinden we in de huidige Wmo en AWBZ praktijk, de jurisprudentie en uiteraard in de Wmo 2015 zelf.

In deze bijlage geven we daarvan een samenvattend overzicht dat mogelijk kan bijdragen tot een begin van inzicht in de reikwijdte van de gemeentelijke verantwoordelijkheid in relatie tot de Wmo 2015 en de daarvoor beschikbare middelen. Toekomstige jurisprudentie zal de grenzen van de gemeentelijke verantwoordelijkheid verder moeten bepalen. Deze bijlage is informatief van aard en heeft geen status.

Voor de bepaling van de reikwijdte van de gemeentelijke verantwoordelijkheid zijn de volgende kaders richtinggevend:

1. De Wmo 2015 en dan met name artikel 2.3.5. over de maatwerkvoorziening.
2. De jurisprudentie met betrekking tot de huidige Wmo. Deze jurisprudentie heeft met betrekking tot de bestaande Wmo taken in de afgelopen jaren richting gegeven aan de reikwijdte van de compensatieplicht. Uit die jurisprudentie zijn bepaalde algemene "grenzen" af te leiden. Bijvoorbeeld het feit dat een gemeente verschillende tarieven voor het pgb huishoudelijke hulp mag hanteren. Een tarief voor een particulier mag lager zijn dan een tarief voor een medewerker van een thuiszorgorganisatie. Deze jurisprudentie blijft onder de nieuwe Wmo van kracht voor zover nog relevant onder de Wmo 2015 en tenzij uit nieuwe jurisprudentie het tegendeel blijkt.
3. De huidige AWBZ praktijk met betrekking tot de taken die naar de Wmo 2015 gaan (begeleiding, dagbesteding, vervoer en kortdurend verblijf). De grenzen die daarvoor in de AWBZ zijn aangegeven kunnen door gemeenten als uitgangspunt worden genomen. Gemeenten hoeven niet meer te doen dan in de AWBZ gangbaar was. Uiteraard mag een gemeente wel meer doen, maar het beschikbare budget zal hiervoor weinig ruimte bieden. Onder de AWBZ geldt bijvoorbeeld een zogeheten vergoedingenlijst voor het pgb. Daarin staat wat pgb houders wel en niet met het pgb mogen bekostigen. Zo mocht bijvoorbeeld met het pgb geen begeleiding worden ingekocht bij recreatieve uitstapjes. Andere protocollen zoals het protocol "gebruikelijke zorg" worden al jaren door gemeenten toegepast bij de verstrekking van huishoudelijke hulp en kunnen worden toegepast op begeleiding en kortdurend verblijf.

4. Voorzieningen en zorg die op grond van andere wetten zoals de Zvw en de Wlz worden geleverd, vallen niet onder de Wmo 2015. In paragraaf 8 van de ledenbrief is dit toegelicht. Overigens wil dit niet zeggen dat voorzieningen die niet onder de Zvw of Wlz worden geleverd automatisch onder de Wmo 2015 vallen. Een voorbeeld is de rollator die uit het basispakket van de Zvw is gehaald. Deze hoeft niet onder de Wmo 2015 vergoed te worden. De rollator is daarmee algemeen gebruikelijk geworden en burgers betalen die zelf.
5. De gemeentelijke budgetten voor de Wmo taken zoals bepaald in het regeerakkoord, de zorgakkoorden van 20013 en 20014 en de afspraken m.b.t. rijksbegroting 2014. Zoals bekend gaat de decentralisatie van de Wmo gepaard met behoorlijke kortingen op het budget, ook al zijn deze kortingen met name in het overgangsjaar 2015 verzacht. De korting op de huishoudelijke hulp van 40% maakt het noodzakelijk dat gemeenten hier een soberder beleid op gaan voeren. In het regeerakkoord is met betrekking tot de HH gesteld dat dit alleen nog bedoeld is voor burgers met een beperking die het echt niet zelf kunnen regelen en betalen. Dit leidt ertoe dat gemeenten naar wegen zullen moeten zoeken bij de afweging of iemand zelf zijn HH kan regelen toch inkomen en vermogen op de een of andere manier te betrekken. Door van de HH een algemene voorziening te maken heeft de gemeente hier meer mogelijkheden dan bij de maatwerkvoorziening.
6. Het in de Wmo 2015 bepaalde overgangsrecht voor verschillende doelgroepen. Voor burgers met een Wmo-voorziening zullen gemeenten zelf het overgangsrecht in de verordening moeten opnemen en daarbij rekening houden met de redelijke termijnen uit de Awb. Voor burgers in een beschermde woonvorm (AWBZ) geldt een overgangsrecht van 5 jaar en geen bezuiniging op het budget. Daar zullen gemeenten de komende jaren weinig beleidsruimte hebben, maar ook geen bezuinigingen hoeven door te voeren. De overige AWBZ gebruikers krijgen een overgangstermijn van één jaar. De gemeente kan hen alleen iets anders aanbieden als zij het daarmee eens zijn.

2. Criteria die de verantwoordelijkheid van gemeenten in het kader van de Wmo 2015 begrenzen.

2.1 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

Algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn in principe voor iedereen beschikbaar, of mensen nu wel of geen beperking hebben. Wat in een concrete situatie algemeen gebruikelijk is, hangt vaak af van de geldende maatschappelijke normen op het moment van de aanvraag.

Algemeen gebruikelijke voorzieningen hoeven niet vanuit de Wmo te worden verstrekt.

Een voorziening is algemeen gebruikelijk als die:

- niet speciaal bedoeld is voor mensen met een beperking én;
- in de reguliere handel verkrijgbaar is, én
- in prijs vergelijkbaar is met soortgelijke producten.

Heel duidelijk zijn deze criteria niet. De jurisprudentie verwoordt het zo: "een voorziening waarvan aannemelijk is te achten dat belanghebbende daarover ook zou hebben beschikt als hij niet gehandicapt was" (zie o.a. CRvB 14-07-2010, nr. 09/562). Bovendien blijkt uit jurisprudentie dat een voorziening voor de ene persoon wel algemeen gebruikelijk kan zijn en voor de ander niet. Zo kunnen beugels in het toilet voor een persoon van boven de 70 jaar algemeen gebruikelijk zijn, maar voor een jongere persoon die na een ongeluk gehandicapt is geraakt, niet.

Uitzonderingen op deze criteria kunnen zijn situaties waarin:

- de handicap plotseling ontstaat, waardoor algemeen gebruikelijke voorzieningen eerder dan normaal aangeschaft of vervangen moeten worden;
- de aanvrager een inkomen heeft, dat door aantoonbare kosten van de handicap onder de voor hem geldende bijstandsnorm dreigt te komen.

Er is geen complete lijst van voorzieningen die algemeen gebruikelijk zijn, maar voorbeelden zijn:

- tandem (met uitzondering van een ouder-kind tandem);
- fiets met lage instap, ligfiets;
- spartamet/ tandemmet;
- rollator;
- elektrische fiets/tandem (al dan niet met lage instap) voor een persoon van 16 jaar en ouder;
- bakfiets, fietskar, aanhangfiets;
- personenauto en de gebruikskosten die daaraan verbonden zijn;
- autoaccessoires: airconditioning, stuurbevestiging, elektrisch bedienbare ruiten, trekhaak;
- eenhendelmengkranen;
- thermostatische kranen;
- keramische- of inductiekookplaat;
- verhoogd toilet of toiletverhoger;
- tweede toilet/sanibroyeur;
- renovatie van badkamer en keuken*;
- antislipvloer/coating;
- wandbeugels;
- zonwering (inclusief elektrische bediening);
- ophogen tuin/bestrating bij verzakking.

* Bij de Wmo wordt ervan uit gegaan dat elke badkamer of keuken eens in de zoveel jaar vernieuwd wordt. Bij een aanvraag voor een woningaanpassing van een badkamer of keuken wordt rekening gehouden met de leeftijd van de badkamer of keuken. Als een keuken of badkamer ouder is, wordt de bijdrage vanuit de Wmo lager.

Voor huishoudelijke hulp vindt de VNG dat deze bij een zeker inkomen en bij een zekere leeftijd als algemeen gebruikelijk kan worden beschouwd. Maar lastig is dat de Wmo 2015 gemeenten daarover geen duidelijke richtlijnen geeft. Formeel mogen gemeenten "niet aan inkomenspolitiek doen". De vraag blijft hoe gemeente dan moeten beoordelen of de aanvrager de HH zelf kan bekostigen. Zie ook hierboven onder paragraaf 1, punt 5.

2.2 Algemene voorzieningen

De definitie van een algemene voorziening in de Wmo 2015 luidt: een aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op het versterken van zelfredzaamheid en participatie, of op opvang;

Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen voorzieningen in de markt, waarmee de gemeente geen bemoeienis heeft en voorzieningen die geheel of gedeeltelijk door de gemeente worden bekostigd. Deze voorzieningen zijn voorliggend aan de maatwerkvoorziening. Dit betekent dat de gemeente eerst beoordeelt of het probleem van een persoon met een beperking kan worden opgelost door middel van een algemene voorziening. De landelijke eigen bijdrageregeling is niet van toepassing op algemene voorzieningen. De gebruiker betaalt of de marktprijs of een al dan niet kostendekkend tarief waar het een door de gemeente gesubsidieerde voorziening betreft.

De zin "zonder voorafgaand onderzoek toegankelijk" moet wel in de context worden bekeken. Het betekent in dit verband dat de gemeente voor deze voorziening geen beschikking afgeeft. De voorziening in kwestie zal wel een toegangstoets doen of iemand tot de doelgroep van de voorziening behoort. Bijvoorbeeld: om gebruik te maken van een passantenverblijf zal de cliënt moeten aantonen dat hij dakloos is.

Voorbeelden van algemene voorzieningen die door de overheid (mede) gefinancierd zijn:

Peuterspeelzalen
Scholen
Algemeen maatschappelijk werk
Schuldhulpverlening en budgettering
GGD
Welzijnswerk (voor ouderen)
Jongerenwerk
Informatie en advieswerk
Formulierenbrigade
Klussendienst
Was- en strijkservices
Sportvoorzieningen
Maaltijdvoorziening

Passantenverblijf voor dak- en thuislozen
Sociale alarmering
Cliëntondersteuning (kosteloos)

Voorbeelden van algemeen (gebruikelijke) voorzieningen in de markt zijn:

Kinderopvang
Boodschappendiensten supermarkten
Glazenwasser
Tuinonderhoud
Commercieel sportaanbod
Gemaksdiensten van de zorgverzekeraar

De Wmo 2015 biedt gemeenten meer mogelijkheden om voor voorzieningen die onder de huidige Wmo individuele voorzieningen zijn, te verwijzen naar gesubsidieerde of commerciële algemene voorziening.

Voorbeelden zijn een algemene voorziening voor schoonmaakondersteuning, collectief vervoer, een scootmobiel of rolstoelpool, en een dagopvangcentrum voor ouderen.

In principe kan de gemeente voor het gebruik van deze voorzieningen een kostendekkend tarief vragen. Aan personen met een laag inkomen kan via de bijzondere bijstand een lager tarief worden gegeven.

Voor cliënten kan het gebruik maken van een algemene voorziening het nadeel hebben dat de kosten die ze daarvoor maken niet betrokken worden in het anticumulatiebeding voor de eigen bijdrage die wordt vastgesteld en geïnd door het CAK. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om de kosten die cliënten maken voor algemene voorzieningen die voorheen als individuele voorziening werden aangeboden bij het CAK aan te melden. Hierover zullen zij met het CAK aparte afspraken moeten maken.

2.3 Gebruikelijke zorg

Van gebruikelijke zorg is sprake indien er een huisgenoot aanwezig is, die in staat kan worden geacht het huishoudelijk werk over te nemen. Onder huisgenoot wordt verstaan: een persoon die - ofwel op basis van een familieband, ofwel op basis van een bewuste keuze - één huishouden vormt met de persoon die beperkingen ondervindt. Een huisgenoot is bijvoorbeeld een inwonend kind, maar zijn ook inwonende ouders. Of sprake van inwoning wordt naar de concrete feitelijke situatie beoordeeld. Daarbij staat inwonend tegenover het hebben van een volledig eigen en zelfstandige huishouding, waarbij er geen zaken zoals huisnummer, kosten nutsvoorzieningen en voordeur door elkaar lopen. Bij gebruikelijke zorg wordt rekening gehouden met de leeftijd van de huisgenoot. Tot 18 jaar wordt van huisgenoten verwacht dat zij hun bijdragen leveren bijvoorbeeld door hun eigen kamer schoon te houden en/of door hand- en spandiensten te verrichten, zoals het doen van (kleine) boodschappen en het helpen bij de afwas. Bij gebruikelijke zorg wordt uitgegaan van de mogelijkheid om naast een volledige baan een huishouden te kunnen runnen. Alleen bij daadwerkelijke afwezigheid van de huisgenoot gedurende een aantal dagen en nachten

zullen de niet-uitstelbare taken overgenomen kunnen worden. Bij het zwaar en licht huishoudelijk werk gaat het veelal om uitstelbare taken. Alleen als schoonmaken niet kan blijven liggen (regelmatig geknoeide vloeistoffen en eten) zal dat direct moeten gebeuren. Hier zal dan ondanks de gedeeltelijk gebruikelijke zorg wel voor geïndiceerd worden.

In situaties korter dan drie maanden moet alle zorg door de gebruikelijkezorger worden geboden.

Het Rijk heeft in het kader van de AWBZ een richtlijn ontwikkeld voor gebruikelijke zorg voor ouders ten opzichte van hun kinderen. Deze kan ook door gemeenten gebruikt worden.

<p>Kinderen van 0 tot 3</p> <ul style="list-style-type: none">
- hebben volledige Persoonlijke Verzorging (PV) en Begeleiding (BG) van een ouder nodig. Bovengebruikelijke PV en BG bij kinderen tot 3 jaar komt daarom zelden voor.
<p>Kinderen van 3 tot 5</p> <ul style="list-style-type: none">
- kunnen niet zonder toezicht van volwassenen;
- hebben begeleiding en stimulans nodig bij hun psychomotorische ontwikkeling;
- kunnen zelf zitten, en op gelijkvloerse plaatsen zelf staan en lopen;
- ontvangen zindelijkheidstraining van ouders/verzorgers;
- hebben gedeeltelijk hulp en volledig stimulans en toezicht nodig bij aan- en uitkleden, eten en wassen;
- kunnen in- en uit bed komen, dag- en nachtritme en dagindeling bepalen;
- hebben begeleiding nodig bij hun spel en vrijetijdsbesteding;
- zijn niet in staat zich zonder begeleiding in het verkeer te begeven.
<p>Kinderen van 5 tot 12</p> <ul style="list-style-type: none">
- hebben een reguliere dagbesteding op school;
- kunnen niet zonder toezicht van volwassenen;
- hebben toezicht nodig en nog maar weinig hulp bij hun persoonlijke verzorging;
- hebben begeleiding en stimulans nodig bij hun psychomotorische ontwikkeling;
- zijn overdag zindelijk, en 's nachts merendeels ook; ontvangen zonodig zindelijkheidstraining van de ouders/verzorgers;
- hebben begeleiding van een volwassene nodig in het verkeer wanneer zij van en naar school of activiteiten ter vervanging van school gaan;
- hebben een reguliere dagbesteding op school, olopend van 22 tot 25 uur/week.
<p>Kinderen van 12 tot 18 jaar</p> <ul style="list-style-type: none">
- hebben geen voortdurend toezicht nodig van volwassenen;
- kunnen vanaf 16 jaar dag en nacht alleen gelaten worden;
- kunnen vanaf 18 jaar zelfstandig wonen;
- hebben bij hun persoonlijke verzorging geen hulp en maar weinig toezicht nodig;

- hebben tot 18 jaar een reguliere dagbesteding op school/opleiding;
- hebben begeleiding en stimulans nodig bij ontplooiing en ontwikkeling (bv. huiswerk of het zelfstandig gaan wonen).

Gebruikelijke begeleiding

In de hierboven beschreven drie groepen valt gebruikelijke begeleiding onder gebruikelijke zorg.

Onder gebruikelijke begeleiding valt:

- Het geven van begeleiding op het terrein van de maatschappelijke participatie;
- Het geven van begeleiding binnen de persoonlijke levenssfeer, zoals familiebezoek en huisarts;
- Het bieden van hulp of het overnemen van taken die bij een gezamenlijk huishouden horen, zoals het doen van de administratie;
- Het leren omgaan van derden (familie en vrienden) met de cliënt;
- Het bieden van een beschermende woonomgeving van ouders aan kinderen is tenminste tot een leeftijd van 17 jaar zowel in kortdurende als langdurige situaties gebruikelijk.

2.4 Mantelzorg en bovengebruikelijke zorg

Mantelzorg wordt in de Wmo 2015 gedefinieerd als "hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zvw die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en niet wordt verleend in het kader van hulpverlenend beroep".

In de Wmo 2015 blijft mantelzorg in principe vrijwillig. Wel krijgen gemeenten vanuit de Wmo 2015 de opdracht om eerst na te gaan of het probleem van de cliënt met inzet van eigen netwerk kan worden opgelost. Dat zou kunnen inhouden dat met het eigen sociaal netwerk of de mantelzorger wordt afgesproken dat deze bovengebruikelijke zorg levert.

Bij deze afweging dient de gemeente de belangen en de draagkracht van de mantelzorger mee te wegen. Inzet van respijtzorgvoorzieningen (zie hierna) kan de draagkracht van de mantelzorger versterken.

Een mantelzorger heeft onder de Wmo 2015 geen eigenstandig recht op een maatwerkvoorziening. De maatwerkvoorziening wordt altijd toegekend aan degene met de beperking. Wel krijgt de gemeenten de opdracht de mantelzorger(s) te betrekken bij het gesprek en na te gaan of zij behoefte hebben aan ondersteuning vanuit algemene voorzieningen.

2.5 Goedkoopst adequaat

Dit begrip is ontleend aan de praktijk van de voormalige Wet voorzieningen gehandicapten en wordt ook in de AWBZ en de huidige Wmo toegepast.

De gemeente mag de voorziening die het goedkoopst adequaat is inzetten. Dit begrip betekent zoveel als dat de voorziening doelmatig moet zijn. Het begrip heeft zowel betrekking op een voorziening in natura als op een pgb.

Om tot een budgetbepaling te komen, wordt de hoogte van het pgb gekoppeld aan de tegenwaarde van de in natura te verstrekken goedkoopst adequate voorziening.

Een gemeente die door het afsluiten van een contract met een leverancier een inkoopvoordeel heeft behaald, kan bij het bepalen van de hoogte van het pgb rekening houden met dit voordeel. Een cliënt die een duurdere voorziening wenst dan de voorziening die het goedkoopst adequaat is, betaalt de meerkosten zelf. Voor het vervoer van en naar de dagbesteding kan het principe goedkoopst adequaat tot gevolg hebben dat een cliënt die naar een andere dagbestedingslocatie wil dan de voorziening die het dichtst bij zijn woonplaats is gevestigd, de meerkosten van het vervoer zelf moet betalen.

2.6 Voorzienbaarheid

In de jurisprudentie is over dit begrip nog geen duidelijkheid. Het begrip is vooral van toepassing op ouderen die een Wmo-voorziening aanvragen.

Een oudere die een aantal jaren ingeschreven staat voor een appartement of serviceflat en op het moment van verhuizing een verhuiskostenvergoeding bij de Wmo aanvraagt, had deze verhuizing kunnen zien aankomen en daarvoor kunnen reserveren.

Mogelijk geldt het criterium ook voor de aanvragen voor huishoudelijke hulp en bepaalde woningaanpassingen. Bij het ouder worden mag van mensen gevraagd worden dat zij anticiperen op beperkingen die te maken hebben met ouderdom en daarvoor reserveren.

Gemeenten die het criterium voorzienbaarheid bij de afweging willen betrekken zullen dit goed moeten vastleggen in beleidsplan en verordening.

2.7 Medisch moeilijk te objectiveren aandoeningen (MMOA)

Hierbij is sprake van beperkingen die niet direct kunnen worden gerelateerd aan een bepaald ziektebeeld. Voorbeelden zijn chronisch vermoeidheidssyndroom, fibromyalgie, whiplash en bekkeninstabiliteit. In de AWBZ konden mensen met deze aandoeningen vrijwel nooit een grondslag krijgen. Gemeenten die hiermee te maken krijgen doen er goed aan een diagnostisch onderzoek te vragen, alvorens ondersteuning toe te kennen.

2.8 Grenzen aan de omvang van de ondersteuning

Voor de huishoudelijke hulp maken gemeenten al jaren gebruik van de richtlijnen die oorspronkelijk in de AWBZ waren geformuleerd. Zo wordt bij het bepalen van de omvang van het aantal uren HH uitgegaan van een woning op het niveau sociale woningbouw.

Voor het aantal vervoerkilometers dat een persoon per jaar nodig heeft geldt een norm van maximaal 1000 tot 1500 kilometer per jaar. Als de vervoersbehoefte beperkter is kan een lagere norm worden aangehouden.

In de AWBZ zijn protocollen ontwikkeld voor de gemiddelde tijd die een bepaalde zorghandeling kost. Gemeenten zullen het systeem van tot in detail opgeknipte zorg, gefinancierd door middel van "uurtje factuurtje" systeem mogelijk niet willen kopiëren. Maar zij zullen wel kennis moeten nemen van normtijden voor bepaalde handelingen om het benodigd aantal uren ondersteuning te

kunnen toekennen.

Voor dagbesteding geldt in de AWBZ het maximum van 9 dagdelen per week voor personen tot 65 jaar. Een dagdeel bedraagt 4 uur. Het maximum aantal dagdelen is afgeleid van het gemiddeld aantal uren dat een gezond persoon naar school gaat, studeert of betaalde arbeid verricht. Voor ouderen van 65 jaar en ouder is het maximum voor dagopvang 6 dagdelen per week.

Voor individuele begeleiding varieert het aantal uren tussen het minimum van 1,9 uur per week en het maximum van 24,9 uur per week.

De omvang van kortdurend verblijf (respijtzorg) varieert van één etmaal per week tot maximaal 3 etmalen per week. Voor kortdurend verblijf wordt in de AWBZ geen pgb verstrekt.

2.9 Tarieven

De tarieven in de AWBZ voor begeleiding, vervoer en kortdurend verblijf werden tot 2015 jaarlijks door de NZA vastgesteld. Vanaf 2015 bepalen gemeenten zelf de tarieven. Gemeenten kunnen de tarieven van het NZA minus de bezuiniging als richtlijn hanteren bij hun eigen tariefbepaling in 2015. Daarbij moet bedacht worden dat de NZA tarieven, maximum tarieven zijn. De meeste zorgaanbieders krijgen geen maximale tarieven.

Er zijn ook andere manieren om tot lagere tarieven te komen. In plaats van naar de vergoeding van de NZA te kijken (inkomstenkant), kan gekeken worden naar de uitgave kant. Wat kost een uur begeleiding bijvoorbeeld? Uit welke elementen is een kostprijs opgebouwd?

Met betrekking tot de pgb-tarieven is het gangbare praktijk dat deze circa 20% lager kunnen liggen dan tarieven waarmee vergelijkbare zorg in natura wordt ingekocht. Dat heeft ermee te maken dat er bij een pgb minder overheadkosten hoeven te worden mee berekend.

Gemeenten mogen variëren met hun tarieven al naar gelang de professionaliteit van de met het pgb ingekochte ondersteuning. Voor een niet-opgeleid persoon uit het eigen netwerk geldt een lager tarief dan voor een opgeleide hulpverlener in dienst bij een aanbieder.

In de AWBZ is sinds 1 januari 2014 bepaald dat de hoogte van een pgb waarmee een niet professionele zorgverlener wordt betaald, maximaal 20 euro per uur (tarief 2014) bedraagt. Gemeenten zouden bij deze AWBZ praktijk kunnen aansluiten.

De vrijheid van de gemeente om zelf tarieven te bepalen, wordt door artikel 2.6.6 van de Wmo 2015 begrensd doordat de gemeente bij verordening regels moet stellen hoe ze een goede prijs-kwaliteit verhouding van de maatwerkvoorzieningen waarborgt, waarbij rekening wordt gehouden met de deskundigheid van beroepskrachten en de arbeidsvoorwaarden.

2.10 Financiële zelfredzaamheid

Uit de jurisprudentie kan nog geen heldere lijn worden gehaald. Aan de ene kant heeft de Centrale Raad van Beroep in meerdere uitspraken duidelijk gemaakt dat gemeenten geen

absolute inkomensgrenzen mogen hanteren om mensen buiten de Wmo te sluiten. Aan de andere kant is er jurisprudentie waarbij de Raad wel rekening hield met het financiële vermogen van burgers om zelf in een oplossing te voorzien.

Enkele voorbeelden zijn:

- Van een oudere persoon die zijn auto heeft verkocht omdat hij het niet meer veilig vindt om te rijden en bij de Wmo aanklopt voor een scootmobiel, mag worden verwacht dat hij met de opbrengst van de auto op eigen kosten een scootmobiel aanschaft.
- Een echtpaar met twee huizen in bezit, verkoopt het aangepaste huis, gaat wonen in het niet-aangepaste huist en vraagt bij de Wmo nieuwe woningaanpassingen aan. De rechter oordeelde dat het echtpaar bij de verkoop van de woning rekening had kunnen houden met de noodzakelijke aanpassingen van het andere huis.
- Een oudere persoon die servicekosten van een particulier serviceappartement zelf betaalde en de HH bij de Wmo aanvraag, kreeg van de rechter te horen, dat gelet op de hoge eigen bijdrage voor de servicekosten en het vermogen waarover de persoon beschikte, zij de HH zelf kon betalen.
- Een echtpaar koopt een huis voor een miljoen euro en vraagt de woningaanpassingen bij de gemeente aan. De gemeente vindt dat zij in staat zijn de aanpassingen zelf te betalen gelet op de prijs die ze voor een hun huis kunnen betalen. De rechter gaat hier in mee.
- Een persoon die altijd particuliere hulp heeft gehad, vraagt om HH uit de Wmo nadat de particuliere hulp ermee opgehouden is. Omdat er in zijn situatie verder niets is veranderd, wordt hij geacht de HH net als voorheen zelf te regelen en te betalen.

In de MvT bij de Wmo 2015 wordt gesteld dat gemeenten burgers niet vanwege hun inkomen en vermogen mogen uitsluiten van de Wmo. Bij het gesprek zal de gemeente nagaan of de aanvrager zelf in een oplossing kan voorzien. Het kan niet anders of de financiële zelfredzaamheid zal daarbij aan de orde komen. Er ligt nu eenmaal een verband tussen de zelfredzaamheid van een persoon en diens financiële omstandigheden. Maar zoals het er nu uitziet, kan de gemeente daar alleen op vrijwillige basis een beroep op doen. In de praktijk zal dit gaan wringen. Daarom verwachten wij dat ook met de Wmo 2015 de juridische discussie over financiële zelfredzaamheid door zal gaan.

Door aanpassing per 2014 van het Besluit maatschappelijke ondersteuning hebben gemeenten vanaf 2014 de mogelijkheid voor nieuwe gevallen en voor vervanging van voorzieningen een eigen bijdrage te vragen tot de hoogte van de kostprijs. De termijn voor de betaling van de eigen bijdrage voor hulpmiddelen en woningaanpassingen van maximaal drie jaar is losgelaten. Meer mensen zullen hun Wmo-voorziening helemaal zelf betalen en zullen er mogelijk vaker voor kiezen om deze zelf (goedkoper) aan te schaffen.

Bijlage III : Veelgestelde vragen Modelverordening Wmo 2015

A. Algemene vragen over de modelverordening:

1. Weigeringsgronden in modelverordening

V: Waarom zijn er in de modelverordening geen weigeringsgronden opgenomen?

A: De reden daarvoor is dat de cliëntenorganisaties fel tegen de opname van weigeringsgronden waren. Dat vonden ze een veel te negatieve benadering. We hebben in artikel 8 van de modelverordening een aantal elementen die ook in de vorm van weigeringsgronden zouden kunnen worden opgenomen, zoveel mogelijk positief geformuleerd opgenomen.

2. Inwerkingtreding wet en verordening, bevoegdheid bestuur

V: Op 1 november 2014 moet de verordening zijn vastgesteld. Betekent dat dat het college vanaf die datum al op aanvragen om maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen kan gaan beschikken?

A: Op grond van het Besluit van 9 juli 2014, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

(<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2014-281.html>) is de Wmo 2015 in werking getreden op 10 juli 2014, met uitzondering van de volgende artikelen: 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2, 2.1.1, 2.2.1 en 2.2.2, 2.3.1, 4.1.1 tot en met 4.3.4, 7.1 tot en met 7.23 en 7.25 tot en met 7.37, 8.1, 8.9, eerste tot en met vierde lid, en 8.10. Deze treden in werking met ingang van 1 januari 2015.

Artikel 2.1.1, eerste lid (Het gemeentebestuur draagt zorg voor de maatschappelijke ondersteuning) treedt dus pas op 1 januari 2015 in werking. Pas vanaf die datum rust op de gemeente de verantwoordelijkheid die ondersteuning te regelen die haar in de Wmo 2015 wordt opgedragen, dus dat is de datum waarop de verordening in werking moet treden. Vanaf die datum ontstaat ook pas de bevoegdheid van het gemeentebestuur om de Wmo 2015 daadwerkelijk uit te gaan voeren.

Zowel het beleidsplan (art 2.1.2) als de verordening (art 2.1.3) moeten voor 1 november zijn vastgesteld. Ook de voorzieningen o.g.v. art 2.2.3 moeten voor 1 november getroffen zijn (zie art 8.7, eerste en tweede lid, Wmo 2015). Zodra de raad het beleidsplan heeft vastgesteld, kan het college dus de algemene voorzieningen gaan treffen die in het plan staan genoemd, maar het verwijzen van ingezetenen naar die algemene voorzieningen kan pas vanaf 1 januari 2015. Ook het wijzigen van vigerende beschikkingen is pas per 1 januari mogelijk. Besluiten over maatwerkvoorzieningen kunnen pas per 1 januari genomen worden (art 2.3.1). Wel kan al onderzoek worden gedaan naar aanleiding van meldingen voor ondersteuning.

3. Mogelijkheden voor delegatie van regelgevende bevoegdheid aan het college

V: Op grond van de Wmo 2015 moet of kan de raad diverse zaken bij verordening regelen (artikel 2.1.3 en 2.1.4 Wmo 2015). Is het mogelijk om in die verordening te bepalen dat het college bepaalde zaken uitwerkt in nadere regels? M.a.w. kan de raad dit aan het college delegeren?

A: in principe is dit mogelijk, ook als in de Wmo 2015 is bepaald dat een bepaald onderwerp "in de verordening" of "bij verordening" moet of kan worden uitgewerkt. De nadere regels die het college stelt zijn immers net als de verordening van de raad algemeen verbindende voorschriften, en dus een verordening (al wordt in de praktijk de naam verordening meestal gereserveerd voor algemeen verbindende regelingen van de raad). De mogelijkheid om op grond van artikel 156 van

de Gemeentewet verordende bevoegdheden te delegeren aan het college is ruim, doch niet onbeperkt. Nu de Wmo 2015 geen expliciete aanknopingspunten bevat voor de beoordeling of delegatie is toegestaan, geldt de maatstaf van artikel 156. Dat wil zeggen, het mag, tenzij dit in strijd zou zijn met de aard van de bevoegdheid. Bij de beoordeling hiervan kan ook het stelsel van de Wmo 2015 een rol spelen. Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel heeft de regering te kennen gegeven eraan te hechten dat gemeenteraden bij het opstellen van de verordeningen de kaderstellende rol ten volle benutten en de inwoners bij de totstandkoming van het lokale beleidskader actief betrekken, dat ook de verantwoording over het gevoerde beleid de aandacht vraagt van de gemeenteraden en dat met het delegeren van bevoegdheden aan het college dan ook naar het oordeel van de regering terughoudend omgegaan dient te worden. De voorgestelde varianten zijn na overleg met de ministeries van BZK en VWS tot stand gekomen. Natuurlijk kunnen wij geen 100% zekerheid bieden; het is uiteindelijk aan de rechter om een eendoordeel uit te spreken.

4. Delegatie en mandaat m.b.t. de uitvoering van de wet

V: Wat is er onder de Wmo 2015 mogelijk wat delegatie en mandaat betreft?

A: Delegatie is mogelijk op grond van artikel 2.6.4, eerste lid, van de Wmo 2015. Het college kan de uitvoering van de wet, behoudens de vaststelling van de rechten en plichten van de cliënt, door derden laten verrichten.

Op grond van artikel 10:3, eerste lid, van de Awb in samenhang met artikel 2.6.3 van de Wmo 2015 kan het college de vaststelling van de rechten en plichten van de cliënt mandateren aan een aanbieder. Omdat artikel 2.6.3 van de Wmo 2015 geen mandaatverbod betreft, maar het door de wetgever wel wenselijk werd geacht om delegatie aan enige beperkingen te onderwerpen, is artikel 2.6.4, eerste lid, in de wet opgenomen. Overigens, wij interpreteren deze bepaling zo dat mandatering aan aanbieders mogelijk is (zoals expliciet in de bepaling zelf staat), maar dat mandatering aan ondergeschikten binnen de organisatie niet is uitgesloten. Dit omdat dit in principe altijd mogelijk is, maar ook omdat het er anders op neer komt dat er wel gemandateerd moet worden aan de aanbieders (het college gaat het immers niet zelf doen).

5. Nadere regels versus beleidsregels

V: Wanneer zaken uit de Wmo-verordening nader geregeld moeten worden door het college, mag dat dan in de beleidsregels bij de Wmo-verordening of is een aparte 'nadere regeling' nodig die een andere juridische status heeft dan beleidsregels? Bijvoorbeeld t.a.v. het mantelzorgcompliment.

A: Nadere regels zijn algemeen verbindende voorschriften ter uitwerking van onderdelen van – in dit geval – de verordening. Zaken die in de verordening op hoofdlijnen zijn benoemd, kunnen worden uitgewerkt in het collegebesluit Wmo (bijvoorbeeld de hoogte van een bedrag van een mantelzorgcompliment). Zie ook het antwoord op de vraag hierboven over delegatie van regelgevende bevoegdheid.

Beleidsregels geven aan hoe een bestuursorgaan met een bepaalde bevoegdheid om gaat. Daarin zou de procedure voor een aanvraag voor een mantelzorgcompliment kunnen worden neergelegd.

6. Beleidsregels

V: Komt er een model voor de beleidsregels voor de Wmo 2015?

A: De huidige modelbeleidsregels zijn door de Wmo 2015 achterhaald. De nieuwe Wmo en de procesmatige insteek van de nieuwe Wmo-modelverordening bieden weinig aangrijpingspunten voor de VNG om modelbeleidsregels te formuleren.

Aan de ledenbrief over de modelverordening hebben we wel een bijlage toegevoegd met de titel 'De reikwijdte van de gemeentelijke verantwoordelijkheid op grond van de Wmo 2015'. In deze bijlage (informatief van aard, zonder juridische status) bieden we een samenvattend overzicht van de stand van de Wmo-jurisprudentie en de huidige AWBZ-praktijk met betrekking tot de taken die naar gemeenten gaan.

Toekomstige jurisprudentie zal de grenzen van de gemeentelijke verantwoordelijkheid verder moeten bepalen. Verder wijzen wij u op de handreiking van het Transitiebureau Wmo over cliëntprofielen. Deze bevat concrete en herkenbare beschrijvingen van cliënten die gemeenten kunnen gebruiken bij het opstellen van de beleidsregels en bij het inrichten van de toegang.

7. Ingezetene versus hoofdverblijf

V: In de Wmo geldt het principe van hoofdverblijf. Heeft iemand geen hoofdverblijf in de gemeente waar de aanvraag wordt gedaan, dan is dat een weigeringsgrond. Dat wordt niet in de modelverordening genoemd. De wet spreekt over ingezetene (zonder begripsbepaling) maar dat kan breder zijn. Dat kan ook iemand zijn die alleen ingeschreven is zonder zijn hoofdverblijf in die gemeente te hebben. Zou hoofdverblijf niet als aanvullende uitsluitingsgrond opgenomen moeten worden?

A: Een ingezetene is iemand die in de basisregistratie personen (BRP, voorheen: GBA) is ingeschreven. Als er twijfel bestaat over de vraag of iemand wel het hele jaar woont op een bepaald adres, dan kan het feitelijk woonadres elders zijn, in een andere gemeente. Als iemand dan een beroep doet op de gemeente waar hij is ingeschreven, kan die gemeente stellen dat het hoofdverblijf elders is en dat de cliënt zich dan daar zou moeten inschrijven. Een persoon kan maar op één adres ingeschreven staan (artikel 2.66, tweede lid, Wet BRP).

8. Integrale verordening mogelijk

V: Is het mogelijk is om één integrale verordening voor de decentralisaties op te stellen?

A: Ja, het maken van één verordening voor de drie decentralisaties is mogelijk. De wetten regelen enkel dat er bepaalde zaken bij verordening geregeld moeten of kunnen worden, niet hoe gemeenten dit verder vormgeven. Bij het Ondersteuningsteam decentralisaties (OTD) is niet bekend of er gemeenten zijn die één '3D-verordening' maken. (Gemeenten die daaraan werken kunnen contact opnemen met het OTD: otd@vng.nl tel. 070- 373 83 98)

De VNG wilde in eerste instantie één modelverordening Jeugdwet/Wmo 2015 opstellen. Dat bleek niet haalbaar vanwege de verschillen tussen de wetten en de verschillende snelheden van de parlementaire behandeling daarvan. Waar mogelijk hebben we identieke uitwerkingen/bepalingen in beide modelverordeningen opgenomen.

9. Geen hardheidsclausule

V: Waarom is in de modelverordening WMO geen hardheidsclausule opgenomen? Is daar een bepaalde reden voor?

A: Ja, er is geen hardheidsclausule, omdat de Wmo 2015 niet uitgaat van verzekerde rechten of compensatieplicht, zoals in de huidige Wmo, maar van maatwerkvoorzieningen ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie. Dat vertaalt zich in een zorgvuldig proces van onderzoek en beoordeling van de mogelijkheden van de burger. Een hardheidsclausule is daarom overbodig. Zie ook aanbeveling 76 van de Ideeën voor de gemeentelijke regelgever.

10. Inspraak

V: Is het verplicht om inspraak te verlenen aan inwoners bij de vast te stellen verordening?

A: Nee, dit is niet verplicht. De inspraak is geregeld in artikel 150 van de Gemeentewet en betreft inspraak met betrekking tot beleidsvoornemens. In de meeste inspraakverordeningen is het niet verplicht om een ontwerpverordening ter inzage te leggen voor inspraak, maar het is niet uitgesloten. Het ligt echter meer voor de hand om inwoners de gelegenheid te geven te reageren op de voorgenomen inhoudelijke uitgangspunten die in de verordening hun beslag gaan krijgen. Ten aanzien van verordeningen is wel het volgende bepaald. Op grond van artikel 2.1.3, derde lid, onder b, van de Wmo 2015 moet met ingang van 1 januari 2015 bij gemeentelijke verordening worden geregeld hoe ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, gevraagd en ongevraagd advies kunnen uitbrengen bij de besluitvorming over verordeningen. Deze bepaling is uitgewerkt in artikel 21, eerste lid, van de Modelverordening. Gemeenten kunnen er hierbij voor kiezen om niet alle ingezetenen adviesrecht te geven, maar alleen de verplichte groepen "cliënten of hun vertegenwoordigers". Zie ook de vragen en antwoorden bij artikel 21 van de Modelverordening.

11. Verplichte bepalingen verordening

V: Wat moet er in de verordening worden opgenomen volgens de Wmo 2015.

A: In de wetsartikelen 2.1.3 t/m 2.1.7, 2.3.6 en 2.6.6 in de Wmo 2015 zijn bepalingen opgenomen over wat in de verordening moet of kan worden opgenomen. Artikel 2.1.3, 2.1.4, derde en zevende lid, 2.1.6, en 2.6.6, eerste lid, van de Wmo 2015 bevatten verplichte bepalingen.

12. Beschikkingen / Bezwaar en beroep

V: Hoe zit het met bezwaar, beroep en hoger beroep tegen besluiten op grond van de Wmo 2015

A: Bezwaar en beroep zijn geregeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb), daarom heeft de Wmo 2015 daarvoor geen eigen bepalingen. Als een aanvrager het niet eens is met een beschikking op grond van de Wmo 2015, dan moet hij eerst bezwaar maken bij het college; dat is immers het bestuursorgaan dat die beschikking heeft gegeven (art 7:1 Awb). Als de bezwaarde niet tevreden is met de beslissing op bezwaar, kan hij in beroep bij de rechter. Beroep tegen een beschikking op grond van de Wmo 2015 moet worden ingesteld bij de Rechtbank, sector bestuursrecht. De Centrale Raad van Beroep is bevoegd als hoger-beroepsrechter.

13. Aanbesteding Wmo en Awbz

V: Binnen de gemeente vindt op het moment een bestuurlijk aanbesteding plaats van de huidige Wmo-taken en de nieuwe AWBZ-taken die de gemeenten vanaf 1-1-15 uit moet voeren. Moeten er gelet op artikel 21a in de huidige wet Wmo ook basistarieven door de gemeente vastgesteld worden?

A: Dit artikel 21a van de huidige Wmo is niet meer relevant vanaf 1 januari 2015: dus geen basistarieven meer vanaf 2015. De gemeente moet wel in de nieuwe verordening op grond van artikel 2.6.6, eerste lid, van de Wmo 2015 regels stellen ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening. Zie artikel 18 van de modelverordening.

B. Vragen met betrekking tot artikelen van de modelverordening

14. Begripsbepalingen, artikel 1

V: Wat is de definitie van het begrip "persoonlijk plan" (of "ondersteuningsplan"). Dit instrument is via amendement 100 in de wet gekomen, het staat niet in de Wmo 2015 omschreven en is vormvrij. Daarnaast ook graag een definitie van de begrippen "vooronderzoek", "onderzoek" en "cliëntenondersteuning".

A: Persoonlijk plan is inderdaad niet gedefinieerd in de wet. Uit artikel 2.3.2, tweede lid, van de wet kan echter de volgende definitie worden afgeleid:

Een plan waarin de cliënt de omstandigheden, bedoeld in artikel 2.3.2, vierde lid, onderdelen a tot en met g, van de wet beschrijft en aangeeft welke maatschappelijke ondersteuning naar zijn mening het meest is aangewezen.

Vooronderzoek is niet gedefinieerd. Het heeft daarom de betekenis die gangbaar is in het Nederlands taalgebruik, en die blijkt uit de betreffende bepaling.

Hetzelfde geldt voor onderzoek (wordt ook als centraal, maar niet gedefinieerd, begrip gebruikt in de wet (zie artikel 2.3.2, eerste lid).

Cliëntenondersteuning is wel gedefinieerd in de wet als: onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen (artikel 1.1.1 Wmo 2015).

15: Procedure melding – aanvraag, artikel 2

V: Wat te doen als een cliënt direct een schriftelijke aanvraag om een maatwerkvoorziening indient en dus niet eerst een melding doet. De verordening biedt nu geen mogelijkheid de burger te verplichten om zich eerste te melden, noch biedt de wet deze mogelijkheid. Moet het gemeentebestuur dan binnen 14 dagen beslissen? Een onderzoek is niet mogelijk in die korte tijd.

A: Het college kan deze premature aanvraag aanmerken als een melding in de zin van de wet en de verordening. In artikel 2.3.2, negende lid, van de Wmo 2015 staat immers duidelijk dat eerst een melding moet worden gedaan: "Een aanvraag als bedoeld in artikel 2.3.5 kan niet worden gedaan dan nadat het onderzoek is uitgevoerd, tenzij het onderzoek niet is uitgevoerd binnen de in het eerste lid genoemde termijn." Het college bevestigt aan de cliënt dat de aanvraag is

ontvangen en op grond van de wet als melding in behandeling wordt genomen en informeert de cliënt over het vervolg van de procedure (onderzoek, evt. aanvraag en beschikking) en de doorlooptermijnen. Zie ook artikel 2.3.2 lid 1 Wmo 2015:

"Indien bij het college melding wordt gedaan van een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, voert het college in samenspraak met degene door of namens wie de melding is gedaan en waar mogelijk met de mantelzorger of mantelzorgers dan wel diens vertegenwoordiger, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken, een onderzoek uit overeenkomstig het tweede tot en met achtste lid. Het college bevestigt de ontvangst van de melding."

16. Persoonlijk plan, artikel 4

V: Artikel 4, vierde lid, van de modelverordening zegt dat de cliënt in de gelegenheid moet worden gesteld een persoonlijk plan in te dienen/te overhandigen. Mag je eisen dat hierbij gebruik wordt gemaakt van een door de gemeente vastgesteld format?

A: Ja, dat mag. De Wmo 2015 stelt geen vormvereisten aan het persoonlijk plan.

17. Geen begrip voorliggende voorziening, artikel 5

V: Waarom is in art 5 van de definitieve modelverordening het begrip "voorliggende voorziening" uit de conceptmodelverordening van mei 2014 geschrapt?

A: De tekst is aangepast aan de tekst van artikel 2.3.2, vierde lid Wmo 2015. De term "voorliggende voorzieningen" kwam wel voor in de 'oude' wet en de oude verordening. Zonder wettelijke grondslag kan de raad niet bepalen dat iemand geen recht heeft op Wmo-ondersteuning als hij ook een andere voorziening zou kunnen gebruiken op grond van een andere wettelijke regeling. In het wetsvoorstel Wlz is wel een bepaling opgenomen dat een persoon met een indicatie Wlz niet onder de Wmo 2015 valt en ook de Jeugdwet kent afbakeningsbepalingen (artikel 1.2 Jeugdwet). Het college dient na de melding ook de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en aanbieders als bedoeld in de Zvw en partijen op het gebied van publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen (artikel 2.3.2, vierde lid, onder f, van de Wmo 2015).

In principe mag de gemeente op grond van de Wmo 2015 alle voorzieningen die zij als maatwerkvoorziening kan aanbieden ook als algemene (voorliggende) voorziening aanbieden.

18. Eigen bijdrage, artikel 5

V: In artikel 5, eerste lid, onder i, van de modelverordening Wmo is bepaald dat er een onderzoek moet plaatsvinden om te bepalen of de cliënt een eigen bijdrage moet betalen en zo ja, hoe veel. Hoe ver strekt dit onderzoek?

A: Hoever het onderzoek strekt, hangt af van welke gegevens bij de gemeente ten tijde van het onderzoek bekend zijn. In principe berekent het CAK de hoogte van de eigen bijdrage aan de hand van inkomens- en vermogensgegevens. De klant is niet verplicht deze gegevens aan de gemeente te verstrekken. Indien de klant deze gegevens wel verstrekt, kan de gemeente in het

onderzoek ook een meer precieze berekening van de verwachte hoogte van de eigen bijdrage geven.

19. Eigen bijdrage, artikel 5 en 12

V: Vallen woningaanpassingen t.b.v. jeugdigen onder de Wmo 2015 of onder Jeugdwet?

A: Thuiswonende jeugdigen tot 18 jaar kunnen voor woningaanpassingen een beroep doen op de Wmo 2015. Zie ook artikel 2.1.5 van de Wmo 2015. Daarin is bepaald dat in de verordening geregeld kan worden dat voor woningaanpassingen t.b.v. jeugdigen een eigen bijdrage verschuldigd is. Zie ook het antwoord op de vraag hierna mbt. eigen bijdrage jeugdigen.

20. Eigen bijdrage jeugdigen, artikel 5 en 12

V: Hoe zit het met de eigen bijdrage voor hulpmiddelen (zoals rolstoelen) voor jeugdigen?

A: Rolstoelen en andere hulpmiddelen voor jeugdigen tot 18 jaar zijn vrijgesteld van een eigen bijdrage. Cliënten van 18 jaar en ouder betalen geen eigen bijdrage voor rolstoelen, maar wel voor andere hulpmiddelen. Dit blijkt uit een brief aan de Tweede Kamer van de staatssecretaris VWS van 18 juli 2014:

"Ik heb het voornemen om voor jeugdigen tot 18 jaar zowel de rolstoelen als overige hulpmiddelen vrij te stellen van het betalen van een eigen bijdrage. Voor cliënten van 18 jaar en ouder geldt de vrijstelling alleen voor rolstoelen. Deze regeling wordt opgenomen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015." En in het Verslag van het schriftelijk overleg naar aanleiding van vragen over het concept Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 schrijft de staatssecretaris: "Voor een maatwerkvoorziening verstrekt aan een jeugdige tot 18 jaar kan uitsluitend een eigen bijdrage worden opgelegd voor een woningaanpassing op grond van de Wmo 2015." (kamerstukken 33841, nr. 167, blz. 3). Het concept Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 bevat nog niet een dergelijke bepaling, maar we nemen aan dat dit in de definitieve tekst van de Amvb wordt opgenomen.

21. Onderzoek en verslag, artikel 6

V: Ingevolge art 2.3.2, achtste lid, van de Wmo 2015 onderzoekt het college in samenspraak met de klant uiterlijk binnen zes weken na de melding de onder a tot en met f genoemde zaken. In artikel 6 van de modelverordening is bepaald dat het college binnen een aantal in de verordening te bepalen dagen een verslag van de uitkomsten van het onderzoek verstrekt. De cliënt tekent het verslag voor gezien of akkoord. Moet dit binnen die 6 weken gebeuren?

A: Artikel 2.3.2, eerste lid, Wmo 2015 bepaalt dat binnen zes weken een onderzoek moet worden gedaan. In het achtste lid van dit artikel is bepaald dat het college een schriftelijke weergave van dit onderzoek moet verstrekken. Logischerwijs lijkt dat dit dan direct na afronding van het onderzoek, dus in het uiterste geval (direct) NA de zes weken moet worden verstrekt.

22. Gesprek en aanvraag, artikel 6 en 7

V: Moet er in de verordening niet worden bepaald dat je een aanvraag niet in kan dienen dan nadat er een gesprek heeft plaatsgevonden (tenzij daar in overleg af van is gezien)?

B Dit volgt al uit de wet en is daarom overbodig. Zie artikel 2.3.2, achtste lid, in combinatie met artikel 2.3.2, eerste lid

23. Verslag en aanvraagtermijn, artikel 6 en 7

V: Als de cliënt het niet eens is met de uitkomst van het gesprek dat hij geen recht heeft op een maatwerkvoorziening en hij besluit toch een aanvraag daarvoor in te dienen, binnen welke termijn na het verstrekken van het verslag moet de cliënt dat dan doen?

A: Het is de bedoeling dat de melder nadat er een verslag is van het gesprek direct een aanvraag voor een maatwerkvoorziening indient, als dat aan de orde is. De gemeente heeft dan nog twee weken om erop te beslissen.

Wordt de aanvraag bijvoorbeeld een half jaar later ingediend, dan kan het zijn dat het verslag niet meer actueel is. Of dat zo is, hangt af van de omstandigheden van de cliënt. Als zijn situatie in dat half jaar aanzienlijk is gewijzigd, dan begint de procedure opnieuw met een melding en een gesprek. En begint de termijn opnieuw te lopen.

24. Beslistermijn, artikel 7 en 10

V: Is het mogelijk om de wettelijke termijn van twee weken voor het afhandelen van een aanvraag te verlengen?

A: Nee, dit is niet mogelijk. De bepalingen uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) over de beslistermijn (afdeling 4.1.3) zijn ook op de Wmo 2015 van toepassing. In artikel 4:13, eerste lid, van de Awb is bepaald dat een beschikking dient te worden gegeven binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn. En in artikel 4:14, eerste lid, van de Awb is bepaald dat indien een beschikking niet binnen deze wettelijke termijn kan worden gegeven, het bestuursorgaan dit aan de aanvrager mededeelt en daarbij een zo kort mogelijke termijn noemt waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien. De laatstgenoemde bepaling mag volgens de MvT op de Awb (Kamerstukken II 1998/99, 26 523, nr. 3, p. 4) niet gezien worden als een bevoegdheid de wettelijk bepaalde termijn te verlengen. De bewindslieden tekenden uitdrukkelijk aan dat de tekst van artikel 4:14, eerste lid, onverlet laat dat de aanvrager van het besluit c.q. de indiener van een bezwaarschrift bij overschrijding van de wettelijke termijn bezwaar kan maken c.q. beroep kan instellen zodra het orgaan in gebreke is tijdig een besluit te nemen.

Het is dus niet mogelijk de beslistermijn voor een Wmo-aanvraag te verlengen. De verwachting is echter dat verlenging in veel gevallen niet nodig zal zijn, omdat de uitkomst van het onderzoek duidelijkheid verschaft over de inhoud van het besluit op de aanvraag.

25. Beschermd wonen en intergemeentelijke samenwerking, artikel 8

V: Als de voorziening beschermd wonen door een centrumgemeente wordt uitgevoerd, kunnen de andere deelnemende gemeenten dan artikel 8, tweede lid, onder b uit hun verordening weglaten? Of moet dan de tekst worden aangepast.

A: Nee, artikel 8, tweede lid, onder b, van de verordening kan niet verwijderd worden. De deelnemende gemeente maakt afspraken met de Centrumgemeente over de voorwaarden waaronder beschermd wonen uitgevoerd gaat worden. Die afspraken kunnen worden opgenomen in de verordening. Als die afspraken er nu nog niet zijn, kan de tekst uit de modelverordening blijven staan en eventuele nadere regels (te vergelijken met die voor de centrale toegang voor de maatschappelijke opvang) gedelegeerd worden aan het college. Zodra die regels er zijn kunnen ze worden verwerkt in het collegebesluit. Zie verder het antwoord op de vraag over delegatie van regelgevende bevoegdheid aan het college.

26. Pgb voor persoon uit sociaal netwerk, artikel 8 en 11

V: In de Wmo verordening 2015 staat in artikel 8 onder andere vermeld dat een cliënt in aanmerking komt voor een maatwerkvoorziening als de cliënt niet op eigen kracht of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk de beperkingen kan verminderen of wegnemen. Vervolgens staat in artikel 11, vijfde lid 5, dat het college voorwaarden stelt aan een pgb voor een persoon uit sociaal netwerk. Onze vraag: is dit wel in overeenstemming met artikel 8?

A: Ja, dit is met elkaar in overeenstemming. Een persoon uit het sociaal netwerk kan onder bepaalde voorwaarden ook uit een pgb worden betaald. Wel is de regering van mening dat de beloning van het sociale netwerk in elk geval beperkt moet blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is. Zie de toelichting bij artikel 11 van de modelverordening.

27. Advisering, artikel 9

V: In dit artikel gaat het over advisering in verband met de "beoordeling van de aanvraag". Betekent dit dat je alleen deskundig advies kan opvragen in aanvraagfase of kan dat ook al in de onderzoeksfase?

A: Gezien het belang van zorgvuldig onderzoek en de medewerkingsplicht van de cliënt is het zeker mogelijk deskundig advies op te vragen in de onderzoeksfase.

28. Pgb, artikel 11

V: In het tweede lid van artikel 11 is bepaald: 'onverminderd (...) verstrekt het college geen pgb (...) als de kosten al gemaakt zijn én niet meer na te gaan is of de ingekochte voorziening noodzakelijk was'. Als een cliënt zelf al een voorziening heeft (aangebracht) is er toch geen ondersteuningsbehoefte meer en heeft de gemeente geen rol meer? Het woordje 'én' houdt in dat aan allebei de voorwaarden moet worden gedaan; klopt dit?

A: Het geld voor de voorziening kan ook zijn voorgeschoten door een familielid of bekende, in afwachting van een pgb. De vraag is of de ondersteuningsbehoefte in dat geval niet meer bestaat. De opsomming is nevenschikkend bedoeld, d.w.z. dat aan beide voorwaarden moet zijn voldaan.

29. Pgb en subsidietitel Awb, artikel 11 en 15

V: Is de subsidietitel van de Awb (titel 4.2) van toepassing op het pgb?

A: In het oorspronkelijke wetsvoorstel Wmo 2015 stond geen bepaling dat titel 4.2 niet van toepassing is op het pgb. Later is dat alsnog ingevoegd, het staat nu in art 2.3.6, zesde lid. In art

2.4.1 Wmo 2015 zijn nu bepalingen opgenomen over terugvorderen en invorderen bij dwangbevel. Zie verder ook het antwoord op de vraag over terugvordering ten onrechte betaald pgb.

30. Pgb en veranderde omstandigheden, artikel 11 en 15

V: Hoe zit het als iemand terecht een pgb heeft ontvangen, maar zijn situatie daarna verandert? Bijvoorbeeld iemand heeft een scootmobiel gekregen en verhuist naar een andere gemeente, of iemand heeft zijn woning m.b.v. het pgb aangepast en verkoopt die woning.

A: Voor een scootmobiel geldt dat een verhuizing naar een andere gemeente iniet in strijd is met de voorwaarden waaronder een pgb pleegt worden verstrekt. De scootmobiel blijft eigendom van betrokkene.

Woningaanpassing: in het besluit tot toekenning van een pgb voor een woningaanpassing kunnen regels worden opgenomen die van toepassing zijn in geval betrokkene de woning verkoopt en er sprake is van een aanzienlijke winst die in direct verband staat met de woningaanpassing. Het is uiteraard zaak als gemeente hierin een eenduidig beleid te voeren.

31. Eigen bijdrage, artikel 12

V: Is artikel 12, tweede lid, facultatief?

A: Ja, strikt genomen is het tweede lid facultatief. Immers, in artikel 2.1.4, tweede lid, van de Wmo 2015 wordt bepaald dat in de verordening KAN worden bepaald dat voor personen, behorende tot daarbij omschreven groepen, een daarbij aangegeven korting op de bijdrage van een algemene voorziening van toepassing is. Niettemin hebben we de uitwerking van deze wettelijke bevoegdheid niet facultatief opgenomen, omdat we ervan uitgaan dat de meeste gemeenten burgers met een minimuminkomen een lager tarief willen berekenen. Als de gemeente daar op dit moment nog geen beleid voor heeft gemaakt, kan in de verordening worden opgenomen dat de nadere regels voor dit beleid aan het college worden gedelegeerd. Maar u zet op die manier de gemeenteraad wel buiten spel. Zie hierboven ook het antwoord op de vraag over delegatie van regelgevende bevoegdheid aan het college.

32. Eigen bijdrage beschermd wonen, artikel 12

V: Kunt u mij enige uitleg geven over de eigen bijdrage bij beschermd wonen vanaf 1-1-2015? Kunnen gemeenten deze nu bepalen aan de hand van de Wmo (met behulp van o.a. de kostprijs) of blijft de systematiek gelijk aan de huidige werkwijze voor Zorg met Verblijf? Dat wil zeggen een lage of hoge bijdrage, afhankelijk van de voorwaarden zoals het CAK dit nu uitvoert. Het CAK geeft namelijk aan dat dit niet wijzigt, terwijl de wet volgens mij aangeeft dat dit wel kan wijzigen? Er zou ook nog een Amvb komen? Wanneer komt deze of is deze er al? Ik kan de Amvb namelijk niet vinden.

A: Het Transitiebureau komt in met een informatiekaart over de bijdrage voor beschermd wonen. De door u genoemde Amvb is er al in concept en artikel 3:10 van dit concept Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 geeft een regeling voor de maximale hoogte van de bijdrage voor beschermd wonen. Elke gemeente zal zelf nog moeten bepalen (zoals ze dat ook voor de huidige en andere nieuwe Wmo-producten moet doen) wat de hoogte van de bijdrage is, uiteraard binnen de grenzen van

het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. In artikel 3.10 van het Uitvoeringsbesluit staat voor Beschermd Wonen: "(...) mag de hoogte van de eigen bijdrage in de kosten (...) niet zodanig zijn dat de persoon die gebruik maakt van die maatwerkvoorziening na afdracht van de bijdrage in de kosten van zijn bijdrageplichtig inkomen, bedoeld in artikel 3.4, eerste lid, minder overhoudt dan een bedrag dat overeenkomt met het bedrag, vermeld in artikel 23, eerste lid, van de Wet werk en bijstand vermeerderd met de standaardpremie, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet op de zorgtoeslag, gecorrigeerd met de zorgtoeslag en omgerekend naar een periode van vier weken." Dit betekent dat mensen minimaal de zak- en kleedgeldnorm moeten overhouden. Gemeenten mogen ook een lagere bijdrage vragen zodat mensen meer dan de zak- en kleedgeldnorm overhouden.

Gemeenten zullen eigen regels moeten vaststellen om de bijdrage voor beschermd wonen te bepalen. Het is een optie om de systematiek van Zorg met Verblijf aan te houden.

Er is geen sprake van een vast bedrag aan (eigen) bijdrage, het varieert afhankelijk van inkomen en vermogen.

33. Calamiteiten, artikel 14

V: Artikel 14 gaat over de meldingsregeling calamiteiten en geweld. Dit staat in modelverordening tussen haakjes; is het een facultatieve bepaling?

A: Ja, het is een facultatieve bepaling. Dit artikel betreft een uitwerking van de verordeningsplicht die in het oorspronkelijke wetsvoorstel in artikel 2.1.3, tweede lid, onder f, was opgenomen en waarin werd bepaald dat in de verordening in ieder geval bepaald diende te worden welke eisen gelden voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening. Bij amendement (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 83) is deze bepaling (kennelijk onbedoeld) geschrapt. Regeling is echter onverminderd van belang. Omdat de Wmo 2015 dus niet langer verplicht een regeling te treffen, is dit artikel als facultatief aangemerkt. Als overname wenselijk wordt geacht, zou ook kunnen worden volstaan met het eerste en derde lid (het tweede lid voegt inhoudelijk niets toe aan de regeling van dit onderwerp in de Wmo 2015; het vierde lid is enkel nodig als het wenselijk wordt geacht de mogelijkheid open te laten dat het college verdere eisen stelt).

34. Opleggen voorwaarden, artikel 15, tweede lid

V: In artikel 15, tweede lid, van de modelverordening wordt bepaald dat een pgb of maatwerkvoorziening kan worden ingetrokken als niet voldaan is aan maatwerkvoorziening of pgb verbonden voorwaarden. Waar is geregeld dat zulke voorwaarden kunnen worden opgelegd?

A: Dit staat in de wet, in artikel 2.3.10, eerste lid, onder d, van de Wmo 2015.

35. Terugvordering ten onrechte betaald pgb, artikel 15, vierde tot en met zesde lid

V: In artikel 2.4.1 van de wet en in art. 15, vierde lid, van de modelverordening wordt de terugvordering geregeld. De mogelijkheid tot terugvordering is beperkt tot schending van de inlichtingenplicht en die schending moet opzettelijk hebben plaatsgevonden. Terugvordering op andere gronden (er is bijvoorbeeld per abuis als gevolg van een administratieve fout een veel te hoog bedrag aan pgb uitbetaald) is niet mogelijk. Is het toegestaan tegen de achtergrond van de

zogenaamde tweewegenleer het per abuis te veel uitbetaalde pgb op grond van onverschuldigde betaling (BW) terug te vorderen en vervolgens, als betrokken niet betaalt, een verzoekschrift bij de bevoegde rechter in te dienen, om zo een executoriale titel te verkrijgen.

A: Het college kan het besluit op grond waarvan het pgb is verstrekt, intrekken in de onder artikel 2.3.10, eerste lid, onder a tot en met e, van de Wmo 2015 genoemde gevallen. Door de intrekking van het besluit komt de rechtsgrond van de verstrekking te vervallen. Dit kan - indien van toepassing - met terugwerkende kracht.

De terugvordering krachtens artikel 2.4.1 Wmo 2015 is inderdaad beperkt tot de in artikel 2.3.10, eerste lid, onder a, genoemde gevallen waarin sprake is van (aantoonbare) opzet. Het college kan het in die gevallen terug te betalen bedrag bij dwangbevel invorderen. In de overige gevallen is titel 4.4 (Bestuursrechtelijke geldschulden) uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Art. 4:85, eerste lid, onder b, Awb bepaalt dat titel 4.4 van toepassing is op geldschulden die voortvloeien uit een besluit dat vatbaar is voor bezwaar of beroep.

36. Tegemoetkoming, percentage minimumloon, artikel 17

V: Moet in artikel 17 al zo concreet een percentage genoemd worden van het minimumloon? Mag dit ook aan het college worden gedelegeerd? Mogen we ook in de verordening wat vager blijven en opnemen: "Het college bepaalt bij nadere regeling, en in overeenstemming met het beleidsplan, bedoeld in artikel 2.1.2 van de wet, aan welke cliënten met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen, die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming kan worden verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie."

A: Ja, dat mag. Artikel 17 is een facultatieve bepaling op grond van artikel 2.1.7 van de Wmo 2015. Het artikel hoeft dus in zijn geheel niet te worden opgenomen. De modelbepaling is ook facultatief (cursief gedrukt). De tekst van de modelbepaling is een suggestie en kan anders worden ingevuld. Zie ook de implementatiehandleiding in de ledenbrief.

Krachtens artikel 156, eerste lid, van de Gemeentewet kan de raad bevoegdheden overdragen aan het college, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet. Zie ook bijvoorbeeld artikel 16 Modelverordening Wmo 2015 (Waardering mantelzorgers). Zie hierboven ook het antwoord op de vraag over delegatie van regelgevende bevoegdheid aan het college.

37. Klachtregeling, artikel 19

V: Moet er een gemeentelijke klachtenregeling worden opgesteld voor de taken vanuit de Wmo, de sociale teams, het sociaal loket? Komen er voorbeelden vanuit de VNG?

A: Hoofdstuk 9 van de Awb verplicht gemeenten om te zorgen voor een behoorlijke behandeling van mondelinge en schriftelijke klachten over gedragingen van personen en bestuursorganen die onder hun verantwoordelijkheid werkzaam zijn. Deze verplichting strekt zich uit over alle werkterreinen van de gemeente, dus ook de nieuwe taken die uit de decentralisaties binnen het sociaal domein voortvloeien. Het is niet nodig om naast een algemene klachtenregeling speciaal voor de nieuwe taken binnen het sociaal domein aparte klachtenregelingen op te stellen.

38. Medezeggenschap, artikel 20

V: Is het verplicht om in de verordening Wmo 2015 op te nemen dat de verplichting om een regeling voor medezeggenschap in te stellen alleen geldt voor aanbieders die hun taken laten uitvoeren door in de regel minder dan tien personen?

A: Nee, dat is niet verplicht, omdat de Wmo 2015 die verplichting (i.t.t. de Jeugdwet) niet behelst. Artikel 2.1.3, lid 2, onder f, van de wet geeft de gemeente de vrijheid te bepalen voor welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap is vereist. Gezien deze ruime mate van vrijheid is er geen reden om aan te nemen dat het uitsluiten van de verplichting tot een regeling voor medezeggenschap voor aanbieders met minder dan tien personen niet binnen het systeem van de wet zou passen. Te meer omdat in de Jeugdwet een dergelijke beperking (in andere bewoordingen) wel is opgenomen.

39. Inspraak vs medezeggenschap, artikel 21

V: Wat is het verschil tussen inspraak en medezeggenschap?

A: Inspraak is verplicht op grond van artikel 150 van de Gemeentewet. Artikel 150 van de Gemeentewet draagt de gemeenteraad op een verordening te maken waarin regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken. Inspraak m.b.t. Wmo-beleid kan dus plaatsvinden op grond van de gemeentelijke inspraakverordening.

In aanvulling daarop is in het derde lid van artikel 2.1.3 van de Wmo 2015 – in navolging van artikel 47 van de Wet werk en bijstand – bepaald dat in de Wmo-verordening regels moeten worden opgenomen over de wijze waarop periodiek met ingezetenen wordt overlegd. Deze mogelijkheid tot medezeggenschap is van belang voor alle ingezetenen, omdat iedereen op enig moment aangewezen kan raken op ondersteuning. Daarom is niet de beperking tot personen die maatschappelijke ondersteuning ontvangen of hun vertegenwoordigers gehanteerd. In de bepaling zijn in navolging van de Wet werk en bijstand enkele onderwerpen genoemd waarop de verordening betrekking moet hebben. De verordening zal in elk geval moeten regelen dat betrokkenen in de gelegenheid worden gesteld voorstellen voor het beleid te doen en vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen over ontwerpverordeningen en ontwerpbeleidsplannen; ook zal moeten worden voorzien in de ondersteuning van betrokkenen op zodanige wijze dat zij effectief aan het overleg kunnen deelnemen en in regels over de wijze waarop agendapunten daarvoor kunnen worden aangemeld; tot slot zal ook moeten worden geregeld hoe de benodigde informatie voor het overleg wordt verspreid. Dit alles is in artikel 21 opgenomen.

40. Ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, artikel 21

V: Op grond van artikel 2.1.3, derde lid, van de Wmo 2015 (van overeenkomstige toepassing verklaard in de Jeugdwet) dient in de verordening te worden bepaald op welke wijze ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, worden betrokken bij de uitvoering van de wet.

De modelverordening Jeugdwet (artikel 15) en de modelverordening Wmo 2015 (artikel 21) wijken op dit onderdeel van elkaar af, voor zover het betreft de tweede leden van deze artikelen. Moet in

het model Wmo 2015 in het tweede lid niet gesproken worden over 'cliënten en vertegenwoordigers van cliëntgroepen', net als in het tweede lid van artikel 15 van de modelverordening jeugdhulp?

A: Artikel 2.1.3, derde lid, Wmo 2015 spreekt over 'ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers'. Het artikel bergt dus een keuzemogelijkheid in zich. 'Ingezeten' in het tweede lid van artikel 21 van de conceptmodelverordening Wmo 2015 is dus niet onjuist; het is conform artikel 2.1.3, lid, Wmo 2015. In de definitieve versie van de modelverordening hebben we toegevoegd: "waaronder in elk geval cliënten en hun vertegenwoordigers".

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Modelverordening maatschappelijke ondersteuning 2015

Leeswijzer modelbepalingen

- [...] of (bijvoorbeeld) [tijdstip] = door gemeente in te vullen, zie bijvoorbeeld artikel 6, tweede lid, of artikel 12, tweede lid.
- [iets **OF** iets] = door gemeente te kiezen, zie bijvoorbeeld artikel 19, tweede lid.
- [iets] = facultatief, zie bijvoorbeeld artikel 3 of artikel 7, eerste lid, laatste volzin.
- [(**iets**)] = een voorbeeld ter illustratie of uitleg voor gemeente, zie bijvoorbeeld artikel 15, derde lid.
- Combinaties zijn ook mogelijk, zie bijvoorbeeld artikel 17 voor een bepaling die zowel facultatief is als dat deze nog ingevuld moet worden.
- Ook wordt er gewerkt met varianten waaruit gekozen kan worden. Hierbij kan het voorkomen dat de ene variant uit meer artikelen of artikelleden bestaat dan een andere variant. Zie bijvoorbeeld artikel 2; variant B bestaat uit de artikelen 2 tot en met 7, terwijl de variant A uit één artikel bestaat.

Nadere uitleg is opgenomen in de implementatiehandleiding, onderdeel van de bij deze modelverordening behorende ledenbrief.

De raad van de gemeente [naam gemeente];

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van [datum en nummer];
gelet op de artikelen 2.1.3, 2.1.4, [eerste, tweede,] derde en zevende lid, [2.1.5, eerste lid,] 2.1.6,
[2.1.7, 2.3.6, vierde lid,] en 2.6.6, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;
gezien het advies van [naam commissie];

overwegende dat burgers een eigen verantwoordelijkheid dragen voor de wijze waarop zij hun leven inrichten en deelnemen aan het maatschappelijk leven; dat van burgers verwacht mag worden dat zij elkaar daarin naar vermogen bijstaan; dat burgers die zelf, dan wel samen met personen in hun omgeving onvoldoende zelfredzaam zijn of onvoldoende in staat zijn tot participatie, een beroep moeten kunnen doen op ondersteuning door de gemeente, zodat zij zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen; dat het noodzakelijk is om regels vast te stellen ter uitvoering van het beleidsplan als bedoeld in artikel 2.1.2 van de wet met betrekking tot de ondersteuning bij de versterking van de zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen, beschermd wonen en opvang, en dat het noodzakelijk is om de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen en daarmee bij te dragen aan het realiseren van een inclusieve samenleving;

besluit vast te stellen de Verordening maatschappelijke ondersteuning [naam gemeente] 2015

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- algemeen gebruikelijke voorziening: voorziening die niet speciaal is bedoeld voor mensen met een beperking en die algemeen verkrijgbaar is en niet of niet veel duurder is dan vergelijkbare producten;
- andere voorziening: voorziening anders dan in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;
- bijdrage: bijdrage als bedoeld in artikel 2.1.4, eerste lid, van de wet;
- [- *gesprek*: gesprek in het kader van het onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet;]
- hulpvraag: behoefte aan maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet;
- [- *melding*: melding aan het college als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet;]
- pgb: persoonsgebonden budget als bedoeld in artikel 1.1.1 van de wet;
- wet: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Variant A (raad delegeert aan college de vaststelling van procedureregels)

Artikel 2. Procedureregels aanvraag maatschappelijke ondersteuning

Het college bepaalt met inachtneming van de artikelen 2.3.1 tot en met 2.3.5 van de wet bij nadere regeling op welke wijze in samenspraak met de cliënt wordt vastgesteld of de cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt.

Variant B (raad stelt procedureregels in de artikelen 2 tot en met 7 van de verordening vast)

Artikel 2. Melding hulpvraag

1. Een hulpvraag kan door of namens een cliënt bij het college worden gemeld.

2. Het college bevestigt de ontvangst van een melding schriftelijk.

[3. In spoedeisende gevallen als bedoeld in artikel 2.3.3 van de wet treft het college na de melding onverwijld een tijdelijke maatwerkvoorziening in afwachting van de uitkomst van het onderzoek.]

[Artikel 3. Cliëntondersteuning

1. Het college zorgt ervoor dat ingezetenen een beroep kunnen doen op kostenloze cliëntondersteuning, waarbij het belang van de cliënt uitgangspunt is.

2. Het college wijst de cliënt en zijn mantelzorger voor het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet, op de mogelijkheid gebruik te maken van gratis cliëntondersteuning.]

Artikel 4. Vooronderzoek; indienen persoonlijk plan

1. Het college verzamelt alle voor het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet, van belang zijnde en toegankelijke gegevens over de cliënt en zijn situatie en maakt zo spoedig mogelijk met hem een afspraak voor een gesprek.

[2. Voor het gesprek verschaft de cliënt het college alle overige gegevens en bescheiden die naar het oordeel van het college voor het onderzoek nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen. De cliënt verstrekt in ieder geval een identificatiedocument als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage.]

3. Als de cliënt genoegzaam bekend is bij de gemeente, kan het college in overeenstemming met de cliënt afzien van een vooronderzoek als bedoeld in het eerste [en tweede] lid.

[4. Het college brengt de cliënt op de hoogte van de mogelijkheid om een persoonlijk plan als bedoeld in artikel 2.3.2, tweede lid, van de wet op te stellen en stelt hem gedurende zeven dagen na de melding in de gelegenheid het plan te overhandigen.]

Artikel 5. Gesprek

1. Het college onderzoekt in een gesprek tussen deskundigen en de degene door of namens wie de melding is gedaan, dan wel diens vertegenwoordiger en waar mogelijk met de mantelzorger of mantelzorgers en desgewenst familie, zo spoedig mogelijk en voor zover nodig:

- a. de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt;
- b. het gewenste resultaat van het verzoek om ondersteuning;
- c. de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp of algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn zelfredzaamheid of zijn participatie te handhaven of te verbeteren, of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- d. de mogelijkheden om met mantelzorg of hulp van andere personen uit zijn sociaal netwerk te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie, of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- e. de behoefte aan maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger van de cliënt;
- f. de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening, zoals opgenomen in het beleidsplan, bedoeld in artikel 2.1.2 van de wet, of door het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie, of de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- g. de mogelijkheden om door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de Zorgverzekeringswet en partijen op het gebied van publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen, te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening met het oog op de behoefte aan verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie of aan beschermd wonen of opvang;
- h. de mogelijkheid om een maatwerkvoorziening te verstrekken;
- i. welke bijdragen in de kosten de cliënt met toepassing van het bepaalde bij of krachtens artikel 2.1.4 van de wet verschuldigd zal zijn, en
- j. de mogelijkheden om te kiezen voor de verstrekking van een pgb, waarbij de cliënt in begrijpelijke bewoordingen wordt ingelicht over de gevolgen van die keuze.

2. Als de cliënt een persoonlijk plan als bedoeld in artikel 4, vierde lid, aan het college heeft overhandigd, betreft het college dat plan bij het onderzoek, bedoeld in het eerste lid.

3. Het college informeert de cliënt over de gang van zaken bij het gesprek, diens rechten en plichten en de vervolgpprocedure en vraagt de cliënt toestemming om zijn persoonsgegevens te verwerken.

4. Als de hulpvraag genoegzaam bekend is, kan het college onverminderd het bepaalde in artikel 2.3.2 van de wet, in overleg met de cliënt afzien van een gesprek.

Artikel 6. Verslag

1. Het college zorgt voor schriftelijke verslaglegging van het onderzoek.
2. Binnen [...] werkdagen na het gesprek verstrekt het college aan de cliënt een verslag van de uitkomsten van het onderzoek.

Variant A (simpele uitwerking in één lid)

3. Opmerkingen of latere aanvullingen van de cliënt worden aan het verslag toegevoegd.

Variant B (gedetailleerde uitwerking in drie leden)

3. De cliënt tekent het verslag voor gezien of akkoord en zorgt ervoor dat een getekend exemplaar binnen [...] werkdagen wordt geretourneerd aan de contactpersoon waarmee hij het gesprek heeft gevoerd.
4. Als de cliënt tekent voor gezien, kan hij daarbij tevens aangeven wat de reden is waarom hij niet akkoord is.
5. Als de cliënt van mening is dat hij in aanmerking komt voor een maatwerkvoorziening, kan hij dit aangeven op het door hem ondertekende verslag.

Artikel 7. Aanvraag

1. Een cliënt of zijn gemachtigde of vertegenwoordiger kan een aanvraag om een maatwerkvoorziening schriftelijk indienen bij het college. [*Een aanvraag wordt ingediend door middel van een door het college vastgesteld aanvraagformulier.*]
[2. Het college kan een ondertekend verslag van het gesprek aanmerken als aanvraag als de cliënt dat op het verslag heeft aangegeven.]

Artikel 8. Criteria voor een maatwerkvoorziening

[1. Het college neemt het verslag als uitgangspunt voor de beoordeling van een aanvraag om een maatwerkvoorziening.]

2. Een cliënt komt in aanmerking voor een maatwerkvoorziening:
  - a. ter compensatie van de beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie die de cliënt ondervindt, voor zover de cliënt deze beperkingen naar het oordeel van het college niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemeen gebruikelijke voorzieningen of algemene voorzieningen kan verminderen of wegnemen. De maatwerkvoorziening levert, rekening houdend met de uitkomsten van het in artikel 5 bedoelde onderzoek, een passende bijdrage aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven, of
  - b. ter compensatie van de problemen bij het zich handhaven in de samenleving van de cliënt met psychische of psychosociale problemen en de cliënt die de thuissituatie heeft verlaten, al dan niet in verband met risico's voor zijn veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, voor zover de cliënt deze problemen naar het oordeel van het college niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen kan verminderen of wegnemen. De maatwerkvoorziening levert, rekening houdend met de uitkomsten van het in artikel 5 bedoelde onderzoek, een passende bijdrage aan het voorzien in de behoefte van de cliënt aan beschermd wonen of opvang en aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt in staat wordt gesteld zo zich snel mogelijk weer op eigen kracht te handhaven in de samenleving.
- [3. Ten aanzien van een maatwerkvoorziening met betrekking tot zelfredzaamheid en participatie geldt dat een cliënt alleen voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komt als de noodzaak tot ondersteuning:
  - a. voor de cliënt redelijkerwijs niet vermijdbaar was, en
  - b. voorzienbaar was, maar van de cliënt redelijkerwijs niet verwacht kon worden maatregelen te hebben getroffen die de hulpvraag overbodig had gemaakt.]
4. Als een maatwerkvoorziening noodzakelijk is ter vervanging van een eerder door het college verstrekte voorziening, wordt deze slechts verstrekt als de eerder verstrekte voorziening technisch is afgeschreven,
  - a. tenzij de eerder verstrekte voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de cliënt zijn toe te rekenen;
  - b. tenzij de cliënt geheel of gedeeltelijk tegemoet komt in de veroorzaakte kosten, of
  - c. als de eerder verstrekte voorziening niet langer een oplossing biedt voor de behoefte van de cliënt aan maatschappelijke ondersteuning.

5. Als een maatwerkvoorziening noodzakelijk is, verstrekt het college de goedkoopst adequate voorziening.

[Artikel 9. Advisering

Het college kan een door hem daartoe aangewezen adviesinstantie om advies vragen als het dit van belang acht voor de beoordeling van de aanvraag om een maatwerkvoorziening.]

Artikel 10. Inhoud beschikking

[1. In de beschikking tot verstrekking van een maatwerkvoorziening wordt in ieder geval aangegeven of deze als voorziening in natura of als pgb wordt verstrekt en wordt tevens aangegeven hoe bezwaar tegen de beschikking kan worden gemaakt.]

2. Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening in natura wordt in de beschikking in ieder geval vastgelegd:

- a. welke de te verstrekken voorziening is en wat het beoogde resultaat daarvan is;
- b. wat de ingangsdatum en duur van de verstrekking is;
- c. hoe de voorziening wordt verstrekt, en indien van toepassing, en
- d. welke andere voorzieningen relevant zijn of kunnen zijn.

3. Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening in de vorm van een pgb wordt in de beschikking in ieder geval vastgelegd:

- a. voor welk resultaat het pgb kan worden aangewend;
- b. welke kwaliteitseisen gelden voor de besteding van het pgb;
- c. wat de hoogte van het pgb is en hoe hiertoe is gekomen;
- d. wat de duur is van de verstrekking waarvoor het pgb is bedoeld, en
- e. de wijze van verantwoording van de besteding van het pgb.

4. Als sprake is van een te betalen bijdrage wordt de cliënt daarover in de beschikking geïnformeerd.

Artikel 11. Regels voor pgb

[1. Het college verstrekt een pgb in overeenstemming met artikel 2.3.6 van de wet.]

2. Onverminderd artikel 2.3.6, tweede en vijfde lid, van de wet verstrekt het college geen pgb voor zover de aanvraag betrekking heeft op kosten die de belanghebbende voorafgaand aan de indiening van de aanvraag heeft gemaakt en niet meer is na te gaan of de ingekochte voorziening noodzakelijk was.

Variant A (raad legt wijze van vaststellen hoogte pgb in de verordening vast)

3. De hoogte van een pgb:

- a. wordt bepaald aan de hand van een door de cliënt opgesteld plan over hoe hij het pgb gaat besteden;
- b. is toereikend om veilige, doeltreffende en kwalitatief goede diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, van derden te betrekken, en wordt indien nodig aangevuld met een vergoeding voor onderhoud en verzekering, en
- c. bedraagt niet meer dan de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopst adequate voorziening in natura.

4. De hoogte van een pgb voor:

- a. een zaak wordt bepaald op ten hoogste de kostprijs van de zaak die de aanvrager op dat moment zou hebben ontvangen als de zaak in natura zou zijn verstrekt. Als de naturaverstrekking een tweedehands voorziening betreft, wordt de kostprijs daarop gebaseerd, met een looptijd gelijk aan de verkorte termijn waarop de zaak technisch is afgeschreven, rekening houdend met onderhoud en verzekering. Als de naturaverstrekking een nieuwe voorziening betreft, wordt de kostprijs daarop gebaseerd, rekening houdend met een eventueel door de gemeente te ontvangen korting en rekening houdend met onderhoud en verzekering;
- b. huishoudelijke hulp door een niet daartoe opgeleid persoon wordt bepaald per uur of per resultaat van een schoon huis op basis van het laagste tarief per uur of per resultaat van een schoon huis voor huishoudelijke hulp in natura door een niet daartoe opgeleid persoon werkzaam bij een door de gemeente gecontracteerde instelling.
- c. huishoudelijke hulp:
  - 1°. door een daartoe opgeleid persoon; of
  - 2°. waarvoor bijzondere deskundigheden zijn vereist;

wordt per uur of per resultaat van een schoon huis bepaald op basis van het laagste tarief per uur of per resultaat van een schoon huis voor huishoudelijke hulp in natura door een daartoe opgeleide beroepskracht werkzaam bij een door de gemeente gecontracteerde instelling;

d. individuele begeleiding door een niet daartoe opgeleid persoon die mantelzorger is of afkomstig is uit het sociale netwerk van de cliënt, wordt bepaald per uur op basis van het tarief per uur voor mantelzorgers in de Wet langdurige zorg;

e. individuele begeleiding:

1°. door een daartoe opgeleid persoon; of

2°. waarvoor bijzondere deskundigheden zijn vereist;

wordt per uur of per resultaat voor individuele begeleiding bepaald op basis van het laagste tarief per uur of per resultaat voor individuele begeleiding in natura door een daartoe opgeleide beroepskracht werkzaam bij een door de gemeente gecontracteerde instelling;

f. begeleiding groep of dagbesteding met laag intensieve ondersteuning uitgevoerd door vrijwilligers met ondersteuning van een beroepskracht wordt per dagdeel of per groep bepaald op basis van het laagste tarief per dagdeel of per groep voor dergelijke begeleiding in natura door een daartoe opgeleide beroepskracht werkzaam bij een door de gemeente gecontracteerde instelling;

g. gespecialiseerde dagbesteding met hoog intensieve ondersteuning uitgevoerd door daartoe opgeleide personen wordt per dagdeel of per groep bepaald op basis van het laagste tarief per dagdeel of per groep voor dergelijke begeleiding in natura door daartoe opgeleide beroepskrachten werkzaam bij een door de gemeente gecontracteerde instelling;

h. kortdurend verblijf- en respijtzorg:

1°. met laag intensieve ondersteuning uitgevoerd door vrijwilligers met ondersteuning van een beroepskracht, of

2°. met hoog intensieve ondersteuning uitgevoerd door daartoe opgeleide personen;

wordt per dagdeel of per resultaat voor kortdurend verblijf- en respijtzorg bepaald op basis van het laagste tarief per dagdeel of per resultaat voor kortdurend verblijf- en respijtzorg in natura door een daartoe opgeleide beroepskracht(en) werkzaam bij een door de gemeente gecontracteerde instelling;

i. vervoer van en naar de dagbesteding wordt bepaald op basis van [het tarief voor vervoer per dag van en naar de dagbesteding dat is bepaald op grond van de Wet langdurige zorg **OF** de kilometervergoeding die uitgaat van de dichtst bij de woning van de cliënt gelegen geschikte dagbestedingslocatie **EN/OF** de ernst van de beperking die het reizen met het openbaar vervoer door de cliënt belemmert];

j. taxikosten en rolstoeltaxikosten wordt bepaald op basis van een onderzoek naar marktconforme tarieven en uitgaande van een maximaal aantal kilometers per jaar;

k. een autoaanpassing wordt bepaald op basis van het programma van eisen voor de aanpassing en de laagste kostprijs voor een vergelijkbare aanpassing in natura opgenomen in het door de gemeente gesloten contract met een leverancier van autoaanpassingen;

l. verhuiskosten wordt bepaald op basis van:

1°. de omvang van de verhuizing;

2°. de keuze van de cliënt om al dan niet gebruik te maken van een erkende verhuizer, en

3°. de laagste kostprijs van een verhuizing in natura opgenomen in het door de gemeente gesloten contract met een verhuizer;

m. aanschaf en onderhoud van een sportrolstoel wordt bepaald op basis van het laagste tarief voor een sportrolstoel in natura opgenomen in het door de gemeente gesloten contract met een leverancier van hulpmiddelen;

n. het bezoekbaar maken van een woning wordt bepaald op basis van:

1°. de omvang van de aanpassing;

2°. het programma van eisen voor de aanpassing;

3°. de keuze van de cliënt om al dan niet gebruik te maken van een erkende aannemer, en

4°. de laagste kostprijs voor het bezoekbaar maken van een woning opgenomen in het door de gemeente gesloten contract met een erkende aannemer

Variant B (raad delegeert bevoegdheid vaststellen hoogte pgb naar het college)

3. Het college bepaalt bij nadere regeling op welke wijze de hoogte van een pgb wordt vastgesteld.

Variant AA (raad stelt zelf voorwaarden vast voor pgb voor persoon uit sociaal netwerk, voor wat betreft de nummering en verwijzingen wordt ervan uitgegaan dat hierboven voor variant B is gekozen)

5. Een cliënt aan wie een pgb wordt verstrekt, kan diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen onder de volgende voorwaarden betreffende het tarief, betrekken van een persoon die behoort tot het sociaal netwerk:

- a. [dat deze persoon een lager tarief krijgt betaald voor zijn diensten dan het ingevolge het derde en vierde lid vastgestelde tarief **OF** dat deze persoon maximaal het op grond van de Wet langdurige zorg geldende pgb-uurtarief voor hulp van niet-professionele zorgverleners krijgt betaald voor zijn diensten], en
- b. dat tussenpersonen of belangbehartigers niet uit het pgb worden betaald.

Variant BB (raad delegeert bevoegdheid om voorwaarden te stellen aan pgb voor persoon uit sociaal netwerk, voor wat betreft de nummering en verwijzingen wordt ervan uitgegaan dat hierboven voor variant B is gekozen)

5. Het college bepaalt bij nadere regeling onder welke voorwaarden betreffende het tarief, een cliënt aan wie een pgb wordt verstrekt de mogelijkheid heeft om diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen te betrekken van een persoon die behoort tot het sociaal netwerk.

Artikel 12. Regels voor bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen

1. Een cliënt is een bijdrage in de kosten verschuldigd:

- a. voor het gebruik van een algemene voorziening, niet zijnde cliëntondersteuning, en,
- b. voor een maatwerkvoorziening dan wel pgb, zolang hij van de maatwerkvoorziening gebruik maakt of gedurende de periode waarvoor het pgb wordt verstrekt, en afhankelijk van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot.

2. Voor [**nadere aanduiding groep personen**] geldt op de bijdrage voor een algemene voorziening een korting van [**percentage**].

3. De kostprijs van een maatwerkvoorziening en pgb wordt bepaald:

- a. door een aanbesteding;
- b. na een consultatie in de markt, of
- c. in overleg met de aanbieder.

4. In de gevallen, bedoeld in artikel 2.1.4, zevende lid, van de wet, worden de bijdragen voor een maatwerkvoorziening of pgb door [**instantie die zal innen**] vastgesteld en geïnd.

5. Als de bijdrage voor een maatwerkvoorziening of pgb ten behoeve van een woningaanpassing voor een minderjarige cliënt is verschuldigd, is de bijdrage verschuldigd door de onderhoudsplichtige ouders, daaronder begrepen degene tegen wie een op artikel 394 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek gegrond verzoek is afgewezen, en degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag uitoefent over een cliënt.

Variant A (raad delegeert aan college de bevoegdheid om de hoogte van de bijdragen vast te stellen voor algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen of pgb's)

6. Het college bepaalt bij nadere regeling:

- a. voor welke algemene voorzieningen, niet zijnde cliëntondersteuning, de cliënt een bijdrage is verschuldigd;
- b. wat per soort algemene voorziening de hoogte van deze bijdrage is;
- c. voor welke groep personen een korting op de bijdrage van toepassing is, en
- d. dat de bijdrage voor maatwerkvoorzieningen of pgb's overeenkomstig artikel 3.1, tweede lid, van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wordt verlaagd, waarbij wordt bepaald welke afwijkende bedragen, percentages en inkomensbedragen worden gehanteerd.

Variant B (raad legt in de verordening de hoogte van de bijdrage voor algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen of pgb's vast)

[Als gekozen wordt voor variant B, dan hier de tekst van artikel 3 en 4 van het Modelbesluit maatschappelijke ondersteuning 2015 opnemen.]

Artikel 13. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

1. Aanbieders zorgen voor een goede kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen, door:

- a. het afstemmen van voorzieningen op de persoonlijke situatie van de cliënt;

- b. het afstemmen van voorzieningen op andere vormen van zorg;
- c. erop toe te zien dat beroepskrachten tijdens hun werkzaamheden in het kader van het leveren van voorzieningen handelen in overeenstemming met de professionele standaard;
- d. [...], en
- e. [...].

[2. Het college kan bij nadere regeling bepalen welke verdere eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen.]

3. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van deze eisen door periodieke overleggen met de aanbieders, een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek, en het zo nodig in overleg met de cliënt ter plaatse controleren van de geleverde voorzieningen.

[Artikel 14. Meldingsregeling calamiteiten en geweld

1. Het college treft een regeling voor het melden van calamiteiten en geweldsincidenten bij de verstrekking van een voorziening door een aanbieder en wijst een toezichthoudend ambtenaar aan.

2. Aanbieders melden iedere calamiteit en ieder geweldsincident dat zich heeft voorgedaan bij de verstrekking van een voorziening onverwijld aan de toezichthoudend ambtenaar.

3. De toezichthoudend ambtenaar, bedoeld in artikel 6.1, van de wet, doet onderzoek naar de calamiteiten en geweldsincidenten en adviseert het college over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld.

4. Het college kan bij nadere regeling bepalen welke verdere eisen gelden voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening.]

Artikel 15. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

[1. Onverminderd artikel 2.3.8 van de wet doet een cliënt aan het college op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling van alle feiten en omstandigheden, waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze aanleiding kunnen zijn tot heroverweging van een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 van de wet.

2. Onverminderd artikel 2.3.10 van de wet kan het college een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 van de wet herzien dan wel intrekken als het college vaststelt dat:

- a. de cliënt onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beslissing zou hebben geleid;
- b. de cliënt niet langer op de maatwerkvoorziening of het pgb is aangewezen;
- c. de maatwerkvoorziening of het pgb niet meer toereikend is te achten;
- d. de cliënt niet voldoet aan de aan de maatwerkvoorziening of het pgb verbonden voorwaarden, of
- e. de cliënt de maatwerkvoorziening of het pgb niet of voor een ander doel gebruikt.]

3. Een beslissing tot verlening van een pgb kan worden ingetrokken als blijkt dat het pgb binnen [... **(bijvoorbeeld zes maanden)**] na uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden.

[4. Als het college een beslissing op grond van het tweede lid, onder a, heeft ingetrokken en de verstrekking van de onjuiste of onvolledige gegevens door de cliënt opzettelijk heeft plaatsgevonden, kan het college van de cliënt en degene die daaraan opzettelijk zijn medewerking heeft verleend, geheel of gedeeltelijk de geldswaarde vorderen van de ten onrechte genoten maatwerkvoorziening of het ten onrechte genoten pgb.]

5. Ingeval het recht op een in eigendom verstrekte voorziening is ingetrokken, kan deze voorziening worden teruggevorderd.

6. Ingeval het recht op een in bruikleen verstrekte voorziening is ingetrokken, kan deze voorziening worden teruggevorderd.

7. Het college onderzoekt uit het oogpunt van kwaliteit van de geleverde zorg, al dan niet steekproefsgewijs, de bestedingen van pgb's.

Artikel 16. Jaarlijkse waardering mantelzorgers

Variant A (raad legt wijze van waardering in de verordening vast)

De jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers van cliënten in de gemeente bestaat uit: [...

(bijvoorbeeld een uitnodiging voor de dag van de mantelzorger, gezamenlijke koffie/borrel/uitstapje, het verstrekken van een stadspas, een geldbedrag, cadeaubon, boeket bloemen)].

Variant B (raad delegeert de vaststelling van de wijze van waardering naar het college)

Het college bepaalt bij nadere regeling waaruit de jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers van cliënten in de gemeente bestaat.

[Artikel 17. Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen

1. Het college kan in overeenstemming met het beleidsplan, bedoeld in artikel 2.1.2 van de wet, op aanvraag aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, en die een inkomen hebben lager dan **[percentage]** van het wettelijk minimumloon, een tegemoetkoming verstrekken ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie.

2. Het college kan bij nadere regeling bepalen in welke gevallen en in welke mate een tegemoetkoming kan worden verstrekt.]

Artikel 18. Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden

1. Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren diensten, in ieder geval rekening met:

- a. de aard en omvang van de te verrichten taken;
- b. een redelijke toeslag voor overheadkosten;
- c. een voor de sector reële mate van non-productiviteit van het personeel als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg;
- d. kosten voor bijscholing van het personeel, en
- e. [...].

2. Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren overige voorzieningen, in ieder geval rekening met:

- a. de marktprijs van de voorziening, en
- b. de eventuele extra taken die in verband met de voorziening van de leverancier worden gevraagd, zoals:
  - 1° aanmeten, leveren en plaatsen van de voorziening;
  - 2° instructie over het gebruik van de voorziening;
  - 3° onderhoud van de voorziening, en
  - 4° verplichte deelname in bepaalde samenwerkingsverbanden (bijv. sociaal wijkteams).

Artikel 19. Klachtregeling

[1. Het college stelt een regeling vast voor afhandeling van klachten van cliënten die betrekking hebben op de wijze van afhandeling van meldingen en aanvragen als bedoeld in deze verordening.]

2. Aanbieders stellen een regeling vast voor de afhandeling van klachten van cliënten ten aanzien van [alle voorzieningen **OF** de volgende voorzieningen: [...]].

3. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van de klachtregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met de aanbieders, en een jaarlijks cliëntervervalsingsonderzoek.

Artikel 20. Medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning

1. Aanbieders stellen een regeling vast voor de medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder welke voor de gebruikers van belang zijn ten aanzien van [alle voorzieningen **OF** de volgende voorzieningen: [...]].

2. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van de medezeggenschapsregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met de aanbieders en een jaarlijks cliëntervervalsingsonderzoek.

Artikel 21. Betrekken van ingezetenen bij het beleid

1. Het college stelt ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning te doen, vroegtijdig gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende maatschappelijke ondersteuning, en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.

2. Het college zorgt ervoor dat ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, kunnen deelnemen aan periodiek overleg, waarbij zij onderwerpen voor de

agenda kunnen aanmelden, en dat zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.

3. Het college stelt nadere regels vast ter uitvoering van het eerste en tweede lid.

[Artikel 22. Evaluatie

Het door het gemeentebestuur gevoerde beleid wordt eenmaal per [...] jaar geëvalueerd. Het college zendt hiertoe telkens [...] jaar na de inwerkingtreding van de verordening aan de gemeenteraad een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de verordening in de praktijk.]

Artikel 23. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De **[citeertitel oude verordening]** wordt ingetrokken.

*[2. Een cliënt houdt recht op een lopende voorziening verstrekt op grond van de **[citeertitel oude verordening]**, totdat het college een nieuw besluit heeft genomen waarbij het besluit waarmee deze voorziening is verstrekt, wordt ingetrokken.*

*3. Aanvragen die zijn ingediend onder de **[citeertitel oude verordening]** en waarop nog niet is beslist bij het in werking treden van deze verordening, worden afgehandeld krachtens deze verordening.*

*4. Op bezwaarschriften tegen een besluit op grond van de **[citeertitel oude verordening]**, wordt beslist met inachtneming van die verordening.]*

Artikel 24. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op **[datum]**.

2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening maatschappelijke ondersteuning **[naam gemeente]** 2015.

Toelichting Modelverordening maatschappelijke ondersteuning 2015

NB Deze toelichting is geschreven met de (mogelijke) keuzes die in de Modelverordening maatschappelijke ondersteuning 2015 gemaakt zijn in gedachte. Als een individuele gemeente op punten andere keuzes maakt, dan sluit deze toelichting mogelijk niet aan. Wel kan ze uiteraard als basis dienen voor een door de gemeente zelf op te stellen toelichting. Voor een goed beeld dient deze modelverordening in samenhang met de hierbij behorende ledenbrief gelezen te worden.

Algemeen

Deze verordening geeft uitvoering aan de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo 2015). De Wmo 2015 maakt onderdeel uit van de bestuurlijke en – met toepassing van een budgetkorting – financiële decentralisatie naar gemeenten van een aantal taken uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (hierna: AWBZ). Deze taken worden toegevoegd aan het takenpakket dat al bij gemeenten lag onder de 'oude' Wet maatschappelijke ondersteuning. Hierbij wordt deels voortgeborduurd op de weg die met die wet al was ingezet. Er wordt bekeken wat redelijkerwijs verwacht mag worden van de cliënt en zijn sociaal netwerk, vervolgens zal waar nodig de gemeente in aanvulling hierop hem in staat stellen gebruik te maken van een algemene voorziening of – als dat niet volstaat – een maatwerkvoorziening waarmee een bijdrage wordt geleverd aan zijn mogelijkheden om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer en zelfstandig te functioneren in de maatschappij.

Er dient telkens een zorgvuldige toegangsprocedure doorlopen te worden om de hulpvraag van de cliënt, zijn behoeften en de gewenste resultaten helder te krijgen, om te achterhalen wat de cliënt op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, algemeen gebruikelijke voorzieningen, mantelzorg of met hulp van zijn sociaal netwerk dan wel door het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten kan doen om zijn zelfredzaamheid en participatie te handhaven of verbeteren, om te bepalen of zo nodig met gebruikmaking van een algemene voorziening kan worden volstaan, of dat een maatwerkvoorziening nodig is, en of sprake is van een andere voorziening die niet onder de reikwijdte van de Wmo 2015 valt. De Wmo 2015 en deze verordening leggen deze toegangsprocedure daarom [in hoofdlijnen] vast. Want waar het recht op compensatie dat bestond onder de 'oude' Wet maatschappelijke ondersteuning is komen te vervallen, wordt een recht op een zorgvuldige, tweezijdige procedure daartegenover gesteld. Een dergelijke procedure die bovendien goed wordt uitgevoerd, zal telkens tot een juist eindoordeel moeten leiden; ondersteuning waar ondersteuning nodig is. Indien de cliënt van mening is dat het college hem ten onrechte geen maatwerkvoorziening verstrekt of dat de maatwerkvoorziening onvoldoende bijdraagt aan de zelfredzaamheid of participatie, of dat hem opvang of beschermd wonen ten onrechte wordt onthouden, kan betrokkene daartegen vanzelfsprekend bezwaar maken en daarna eventueel in beroep gaan tegen de beslissing op zijn bezwaar. De rechter zal toetsen of de gemeente zich heeft gehouden aan de voorgeschreven procedures, het onderzoek naar de omstandigheden van betrokkene op adequate wijze heeft verricht en of de ondersteuning een passende bijdrage levert aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven.

De Wmo 2015 en deze verordening leggen veel bevoegdheden bij het college. De uitvoering hiervan zal echter in de regel namens het college gedaan worden (in mandaat) door deskundige consultants, ambtenaren of bijvoorbeeld aanbieders. Waar in deze verordening en in de wet 'het college' staat, kan het college deze bevoegdheid namelijk mandateren aan ondergeschikten dan wel niet-ondergeschikten op grond van de algemene regels van de Awb. Op grond van artikel 2.6.3 van de wet kan het college de vaststelling van rechten en plichten van de cliënt echter alleen mandateren aan een aanbieder. Zie voor de definitie van 'aanbieder' de toelichting onder artikel 1. Deze beperking geldt alleen voor mandatering aan niet-ondergeschikten. Het college kan de vaststelling van rechten en plichten ook aan ondergeschikten mandateren.

De Wmo 2015 schrijft in artikel 2.1.3, eerste lid, voor dat de gemeente per verordening de regels dient vast te stellen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het verplichte gemeentelijk beleidsplan met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning. In de verordening dient overeenkomstig de artikelen 2.1.3, tweede en derde lid, 2.1.4, derde en zevende lid, en 2.1.6 van de Wmo 2015 in ieder geval bepaald te worden:

- op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt;
- op welke wijze de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld;
- welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, inclusief eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten;
- ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten vereist is;
- ten aanzien welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn vereist is;
- op welke wijze ingezet, waaronder cliënten of hun vertegenwoordigers, worden betrokken bij uitvoering van de wet, voorstellen voor beleid kunnen doen, gevraagd en ongevraagd advies kunnen uitbrengen over verordeningen en beleidsvoorstellen, worden voorzien van ondersteuning en deel kunnen nemen aan periodiek overleg;
- op welke wijze de kostprijs van een maatwerkvoorziening wordt berekend; en
- op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente.

Ook dient de gemeente overeenkomstig de artikelen 2.1.3, vierde lid, en 2.6.6, eerste lid, van de Wmo 2015 per verordening regels te stellen:

- voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet;
- ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening, waar het college ten aanzien daarvan de uitvoering van de Wmo 2015 door derden laat verrichten. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden.

Daarnaast kan de gemeente op grond van de artikelen 2.1.4, eerste en tweede lid, 2.1.5, eerste lid, 2.1.7 en 2.3.6, derde lid, van de Wmo 2015:

- bepalen dat cliënten voor algemene voorzieningen, niet zijnde cliëntondersteuning, en maatwerkvoorzieningen een bijdrage verschuldigd zullen zijn;
- de hoogte van de bijdrage voor de verschillende soorten van voorzieningen, ook wanneer de cliënt de ondersteuning zelf inkoopt met een persoonsgebonden budget, in de verordening verschillend vaststellen. Hierbij kan tevens worden bepaald dat op de bijdrage een korting wordt gegeven voor personen die behoren tot daarbij aan te wijzen groepen en dat de bijdrage afhankelijk is van het inkomen en het vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot;
- bepalen dat de bijdragen voor opvangvoorzieningen door een andere instantie dan het CAK wordt vastgesteld en geïnd;
- bepalen dat in geval van een minderjarige cliënt die niet zelf de eigenaar is van de woning, een bijdrage wordt opgelegd aan diens onderhoudsplichtige ouders en degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag over de cliënt uitoefent;
- bepalen dat aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming wordt verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie;
- bepalen onder welke voorwaarden betreffende het tarief de persoon aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de ondersteuning kan inkopen van een persoon die behoort tot het sociale netwerk.

[Artikel 2.1.3, tweede lid, van de Wmo 2015 biedt verder ruimte om met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Wmo 2015 andere regels te stellen. Deze verordening maakt hier spaarzaam gebruik van om een meer compleet beeld te geven van de rechten en plichten van burgers en de gemeente.]

Deze verordening kan niet los worden gezien van het beleidsplan, dat de raad op grond van artikel 2.1.2 van de Wmo 2015 eveneens dient vast te stellen. In dit beleidsplan wordt het door het gemeentebestuur te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning vastgelegd.

Artikelsgewijs

Artikel 1. Begripsbepalingen

Een algemeen gebruikelijke voorziening is bijvoorbeeld een elektrische fiets. 'Gebruikelijke hulp' is niet in de verordening, maar in de wet gedefinieerd en is bijvoorbeeld de hulp van een partner van de cliënt. Zie ook de wettelijke definitie hieronder.

[Het gesprek is het mondeling contact na een melding waarin het college met degene die maatschappelijke ondersteuning vraagt zijn gehele situatie inventariseert ten aanzien van zijn mogelijkheden om op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociaal netwerk dan wel met gebruikmaking van algemeen gebruikelijke voorzieningen, algemene voorzieningen of maatwerkvoorzieningen zijn zelfredzaamheid of participatie te verbeteren of te voorkomen dat hij gebruik moet maken van beschermd wonen of opvang.]

Het aantal definities van artikel 1 is beperkt aangezien de wet (in artikel 1.1.1) al een flink aantal definities kent die ook bindend zijn voor deze verordening. Voor de duidelijkheid zijn een aantal belangrijke wettelijke definities hieronder weergegeven.

- aanbieder: natuurlijke persoon of rechtspersoon die jegens het college gehouden is een algemene voorziening of een maatwerkvoorziening te leveren;
- algemene voorziening: aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning;
- begeleiding: activiteiten gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van de cliënt opdat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven;
- cliënt: persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening of aan wie een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget is verstrekt of door of namens wie een melding is gedaan als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid;
- cliëntondersteuning: onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen;
- gebruikelijke hulp: hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten;
- maatschappelijke ondersteuning:
  - 1°. bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld,
  - 2°. ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psycho-sociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving,
  - 3°. bieden van beschermd wonen en opvang;
- maatwerkvoorziening: op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen:
  - 1°. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen,
  - 2°. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen,
  - 3°. ten behoeve van beschermd wonen en opvang;
- mantelzorg: hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep;
- participatie: deelnemen aan het maatschappelijke verkeer;
- persoonsgebonden budget: bedrag waaruit namens het college betalingen worden gedaan voor diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot een maatwerkvoorziening behoren, en die een cliënt van derden heeft betrokken;
- sociaal netwerk: personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt;
- vertegenwoordiger: persoon of rechtspersoon die een cliënt vertegenwoordigt die niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake;

- *voorziening: algemene voorziening of maatwerkvoorziening;*
- *zelfredzaamheid: in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.*

Ook de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) kent een aantal (definitie)bepalingen die voor deze verordening van belang zijn, zoals: 'aanvraag' (artikel 1:3, derde lid): *een verzoek van een belanghebbende om een besluit te nemen*, en 'beschikking' (artikel 1:2).

Artikel 2. Procedureregels aanvraag maatschappelijke ondersteuning (als voor variant A wordt gekozen)

Artikel 2. Melding hulpvraag (als voor variant B wordt gekozen)

Deze bepaling is opgenomen om een zorgvuldige procedure te waarborgen en kan worden gezien als een uitwerking van de verplichte delegatiebepaling van artikel 2.1.3, eerste lid en tweede lid, onder a, van de wet. Daarbij is onder meer bepaald dat de gemeente bij verordening in ieder geval bepaalt op welke wijze een cliënt in aanmerking komt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang.

Nadere toelichting indien voor variant B wordt gekozen

In artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet wordt al bepaald dat indien bij het college melding wordt gedaan van een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, het college deze melding onderzoekt. Deze bepaling verankert ook in de verordening dat bij het college een melding kan worden gedaan en door wie. In artikel 2.3.2, negende lid, van de wet is bepaald dat een aanvraag niet kan worden gedaan dan nadat (naar aanleiding van de melding) onderzoek is uitgevoerd, tenzij het onderzoek niet is uitgevoerd binnen de termijn van zes weken.

Het eerste lid bevat regels voor de verplichte meldingsprocedure. De melding is vormvrij en kan schriftelijk, elektronisch, mondeling of telefonisch bij het college worden gedaan. Zie de algemene toelichting over mandatering door het college.

In artikel 2:15 van de Awb is bepaald dat een aanvraag elektronisch (onder meer per email) kan worden gedaan indien het bestuursorgaan kenbaar heeft gemaakt dat deze weg geopend is. De melding kan 'door of namens de cliënt' worden gedaan. Dit kan ruim worden opgevat. Naast de cliënt kan bijvoorbeeld diens vertegenwoordiger, mantelzorger, partner, familielid, buurman of andere betrokkene de melding doen.

In het eerste lid is met gebruik van de in artikel 1 gedefinieerde term 'hulpvraag' een afbakeningsbepaling gegeven. Een persoon met een hulpvraag die op grond van een andere wet kan worden beantwoord, kan direct en gericht worden doorverwezen. Te denken valt hier bijvoorbeeld aan de Zorgverzekeringswet, de Wet werk en bijstand en de Leerplichtwet. Zie ook de tekst en toelichting van artikel 8, tweede lid.

In het tweede lid is de verplichte ontvangstbevestiging verankerd (artikel 2.3.2, eerste lid, slotzin, van de wet). Conform artikel 4:3a van de Awb is het bestuursorgaan gehouden een elektronisch ingediende aanvraag te bevestigen. Dat kan dan – en ligt voor de hand – ook elektronisch. Indien de melding mondeling of telefonisch is gedaan, zou dit ook kunnen worden afgesproken. Aangezien het onderzoek na een melding maximaal zes weken mag beslaan (zie artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet), is registratie en ontvangstbevestiging van de melding ook in het kader van deze termijn van belang.

[In het derde lid is overeenkomstig artikel 2.3.3 van de wet een uitzondering vervat voor spoedeisende gevallen. Het college is op grond van de wet verplicht in dergelijke gevallen een passende tijdelijke maatwerkvoorziening te verstrekken in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek dat volgt na de melding.]

[Artikel 3. Cliëntondersteuning

Het eerste lid is een uitwerking van de wettelijke verplichting van het college in artikel 2.2.4, eerste lid, onder a, en tweede lid, van de wet. De wet adresseert het college rechtstreeks en vraagt niet om hierover bij verordening een regeling op te stellen. De bepaling uit de wet is toch in de verordening opgenomen vanwege het belang om in de verordening een compleet overzicht van rechten en plichten van cliënten te geven. Hierbij is benadrukt dat de cliëntondersteuning op grond van de wet voor de cliënt kosteloos is. In de memorie van toelichting bij artikel 2.2.4 van de wet (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3) is vermeld dat gemeenten hiermee de opdracht hebben in ieder geval een

algemene voorziening voor cliëntondersteuning te realiseren, waar burgers informatie en advies over vraagstukken van maatschappelijke ondersteuning en hulp bij het verkrijgen daarvan kunnen krijgen. Ook uitgebreide vraagverheldering alsmede kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij het maken van keuzes op diverse levensterreinen maken daarvan deel uit.

In het tweede lid is overeenkomstig artikel 2.3.2, derde lid, van de wet bepaald dat het college de betrokkene na de melding van de hulpvraag inlicht over de mogelijkheid van gratis cliëntondersteuning.]

Artikel 4. Vooronderzoek; indienen persoonlijk plan

Deze bepaling is hier opgenomen om een zorgvuldige procedure te waarborgen. Het eerste lid dient ter ambtelijke voorbereiding van het gesprek op basis van de melding waarbij in samenspraak met de cliënt bekende gegevens in kaart worden gebracht en cliënten niet worden belast met vragen over zaken die bij de gemeente al bekend zijn. Dit vooronderzoek kan afhankelijk van de inhoud van de melding meer of minder uitgebreid zijn en omvat ook het in samenspraak met de belanghebbende afspreken van een datum, tijd en plaats voor het gesprek. Tijdens het gesprek kunnen op basis van dit vooronderzoek ook al wat concrete vragen worden gesteld of aan de cliënt worden verzocht om nog een aantal stukken over te leggen.

[De verplichting tot het overleggen van stukken, zoals vermeld in het tweede lid, is opgenomen overeenkomstig artikel 2.3.2, zevende lid, van de wet. In het kader van de rechtmatigheid is het op grond van artikel 2.3.4 van de wet in ieder geval verplicht om de identiteit van de cliënt vast te stellen aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht en is de cliënt die een aanvraag doet voor een maatwerkvoorziening ook verplicht dat document ter inzage te geven. Bij de gegevensverzameling op grond van het eerste en tweede lid zullen de grenzen van de Wet bescherming persoonsgegevens in acht genomen moeten worden.]

Op grond van het derde lid kan worden afgezien van het vooronderzoek indien dat een onnodige herhaling van zetten zou betekenen.

In het vierde lid is overeenkomstig artikel 2.3.2, tweede lid, van de wet de verplichting voor het college opgenomen om informatie te verschaffen over de mogelijkheid voor de cliënt om een persoonlijk plan op te stellen en deze aan het college te overhandigen. Zie ook artikel 5, tweede lid.

Artikel 5. Gesprek

Deze bepaling is opgenomen om een zorgvuldige procedure te waarborgen en kan worden gezien als een uitwerking van de verplichte delegatiebepaling van artikel 2.1.3, eerste lid en tweede lid, onder a, van de wet, waarbij onder meer is bepaald dat de gemeente bij verordening in ieder geval regels vaststelt die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het in artikel 2.1.2 bedoelde plan en de door het college te nemen besluiten of te verrichten handelingen.

De onderdelen van het eerste lid zijn overeenkomstig de opsomming in artikel 2.3.2, vierde lid, van de wet opgenomen. In artikel 2.3.2, eerste lid, wordt niet de aanduiding "het gesprek" gebruikt maar "een onderzoek in samenspraak met degene door of namens wie de melding is gedaan en waar mogelijk met de mantelzorger of mantelzorgers dan wel diens vertegenwoordiger". De memorie van toelichting op deze bepaling (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 143) verduidelijkt dat voor een zorgvuldig onderzoek veelal sprake zal zijn van enige vorm van persoonlijk contact met betrokkene of een vertegenwoordiger van betrokkene, aangezien daardoor een adequaat totaalbeeld van de betrokkene en zijn situatie verkregen kan worden. Het eerste lid bepaalt daarom dat het onderzoek moet plaatsvinden in samenspraak met betrokkene. De vorm van het onderzoek is vrij.

In het eerste lid is verder benadrukt dat het gesprek met de cliënt wordt gevoerd door deskundigen (namens het college). Het gesprek vindt zo mogelijk bij de cliënt thuis plaats. Indien woningaanpassingen nodig zijn, is dat zeker essentieel om de thuissituatie goed te kunnen beoordelen en doeltreffende oplossingen te vinden.

In onderdeel b is als onderwerp van gesprek 'het gewenste resultaat van het verzoek om ondersteuning' opgenomen. Dit is belangrijk omdat in de woorden van de nota naar aanleiding van het verslag (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 34, blz. 183) "de ultieme toetssteen of de maatschappelijke ondersteuning effectief is geweest, ligt in de beantwoording van de vraag of de cliënt zelf vindt dat de verleende maatschappelijke ondersteuning heeft bijgedragen aan een verbetering van zijn zelfredzaamheid of participatie. In het wetsvoorstel Wmo 2015 staat het bereiken van dit resultaat centraal".

In het tweede lid is overeenkomstig artikel 2.3.2, vijfde lid, van de wet verankerd dat het college een door of namens de cliënt ingediend persoonlijk plan betreft bij het onderzoek.

Het gesprek is hoofdregel en hoeft uiteraard niet plaats te vinden als dit niet nodig is (zie het vierde lid). Het kan bijvoorbeeld om een cliënt gaan die al bekend is bij de gemeente en een eenvoudige 'vervolgvrage' heeft.

Artikel 6. Verslag

Deze bepaling is opgenomen in het belang van een zorgvuldige dossiervorming en een zorgvuldige procedure en is overeenkomstig artikel 2.3.2, vijfde lid, van de wet opgenomen.

Het eerste lid borgt dat altijd verslag wordt opgemaakt. De invulling van deze verslagplicht is vormvrij. Hierbij kan worden voortgeborduurd op de praktijk van de Wmo. In de memorie van toelichting (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, p. 32-33) staat dat de gemeente aan de cliënt een weergave van de uitkomsten van het onderzoek verstrekt om hem in staat te stellen een aanvraag te doen voor een maatwerkvoorziening. Dat moet in beginsel schriftelijk. Een goede weergave maakt het voor de gemeente inzichtelijk om een juiste beslissing te nemen op een aanvraag en draagt bij aan een inzichtelijke communicatie met de cliënt. Uiteraard zal de weergave van de uitkomsten van het onderzoek variëren met de uitkomsten van het onderzoek. Zo zal de weergave van het onderzoek bijvoorbeeld heel beperkt kunnen zijn als de cliënt van mening is goed geholpen te zijn en de uitkomst is dat geen aanvraag van een maatwerkvoorziening noodzakelijk is. Bij meer complexe onderzoeken zal uiteraard een uitgebreidere weergave noodzakelijk zijn. Desgewenst kan de gemeente de schriftelijke weergave van de uitkomsten van het onderzoek ook gebruiken als een met de cliënt overeengekomen plan (arrangement) voor het bevorderen van zijn zelfredzaamheid en participatie waarin de gemaakte afspraken en de verplichtingen die daaruit voortvloeien, zijn vastgelegd. Het is in dat geval passend dat het college en de cliënt dit plan ondertekenen. Indien een persoonlijk plan is overhandigd, wordt dit plan ook opgenomen of toegevoegd aan het verslag.

Soms kan een verslag al direct worden meegegeven, maar vaak zal dit toch nog moeten worden uitgewerkt en gaat daar een paar dagen overheen. Daarom begint het tweede lid met de zinsnede "Binnen [...] werkdagen na het gesprek". Het kan overigens ook zijn dat na een gesprek de cliënt bijvoorbeeld nog onderzoekt wat er in zijn omgeving mogelijk is, bijvoorbeeld of hij met iemand kan meerijden om boodschappen te doen, of dat hij nog een aanvullende opmerking heeft. Ook dan is een paar dagen tijd na het gesprek nuttig.

Artikel 7. Aanvraag

Ook deze bepaling is een uitwerking van artikel 2.1.3, eerste lid, en tweede lid, onder a, van de wet, waarbij is bepaald dat de gemeente bij verordening in ieder geval bepaalt op welke wijze wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt. De wet bepaalt dat het college binnen twee weken na de ontvangst van de aanvraag de beschikking moet geven (artikel 2.3.5, tweede lid). In de Awb worden regels gegeven omtrent de aanvraag. Deze verordening wijkt daarvan niet af. Op grond van artikel 4:1 van de Awb wordt een aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk ingediend bij het bestuursorgaan dat bevoegd is op de aanvraag te beslissen (hier het college), tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

In het eerste lid is aangegeven dat naast de cliënt alleen een daartoe door hem gemachtigd persoon of een vertegenwoordiger (zie voor een definitie van vertegenwoordiger de toelichting onder artikel 1) een aanvraag kan indienen. Dit is minder ruim dan de kring van personen rond de cliënt die een melding kan doen. Zie hiervoor artikel 2 en de toelichting daarbij. Aangezien het hier gaat om de formele aanvraag om een beschikking in de zin van de Awb, is hier de formele eis van machtiging of vertegenwoordiging gesteld.

[Een aanvraag die niet is ingediend met gebruikmaking van een aanvraagformulier hoeft niet in behandeling genomen te worden.]

[Ter voorkoming van onnodige administratieve lasten is in het tweede lid de mogelijkheid opgenomen om een door de cliënt ondertekend verslag als aanvraag aan te merken.]

Artikel 8. Criteria voor een maatwerkvoorziening

In artikel 2.1.3, tweede lid, onder a, van de wet is bepaald dat de raad bij verordening moet aangeven op basis van welke criteria het college kan vaststellen of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt. In de memorie

van toelichting op deze bepaling (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 134) wordt aangegeven dat het bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening op maatwerk aankomt. Gemeentelijke vrijheid is nodig omdat de behoeften van inwoners per gemeente kunnen verschillen en de sociale en fysieke infrastructuur per gemeente anders is. Ook het aanbod van algemene voorzieningen is niet in iedere gemeente gelijk. Het is daarom niet mogelijk of wenselijk dat in de verordening limitatief wordt geregeld welke maatwerkvoorzieningen zullen worden verstrekt. De gemeente moet wel aan de hand van geschikte en toepasbare criteria meer in detail en concreet nader afbakenen in welke gevallen iemand een maatwerkvoorziening kan krijgen. In dit artikel is deze verplichting uitgewerkt. Het tweede lid is gebaseerd op artikel 2.3.5, derde en vierde lid, van de wet. Het gebruik van 'of' tussen de twee onderdelen van het tweede lid maakt duidelijk dat deze onderdelen niet cumulatief zijn bedoeld.

Het vijfde lid van artikel 8 kan er bijvoorbeeld toe leiden dat als maatwerkvoorziening niet een woningaanpassing wordt verstrekt maar een verhuisverkostengoeding. De woningaanpassing kan dermate kostbaar zijn dat het college het primaat van verhuizing hanteert.

[Artikel 9. Advisering

Het college kan extern advies inwinnen indien dat voor de beoordeling van een aanvraag nodig is; als dat de enige mogelijkheid is om een zorgvuldig onderzoek naar de aanvraag te doen, is het zelfs in zekere zin verplicht.

Het is bij de adviesaanvraag van belang dat hierbij een heldere vraag of afgebakende opdracht wordt verstrekt, zodat duidelijk is voor de cliënt en de adviseur welk aanvullend onderzoek nog nodig is. In artikel 2.3.8, derde lid, van de wet is een medewerkingsplicht opgenomen. De cliënt is verplicht aan het college desgevraagd de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van deze wet.]

Artikel 10. Inhoud beschikking

Uitgangspunt van de wet is dat de cliënt een maatwerkvoorziening in 'natura' krijgt. Indien gewenst door de cliënt bestaat echter de mogelijkheid van het toekennen van een budget.

Tweede lid, onder a, en derde lid, onder a: het beoogde resultaat is bijvoorbeeld 'mobiliteit' en niet 'een scootmobiel'. Zie ook de toelichting op artikel 5, eerste lid, onder b.

Tweede, onder b, en derde lid, onder d: onder 'duur' valt ook de termijn waarop een voorziening technisch is afgeschreven.

Het vierde lid dient uitsluitend ter informatie aan de cliënt. Het college neemt niet de hoogte van de bijdrage in de kosten in de beschikking op. Dat loopt immers via het CAK, evenals de mogelijkheid van bezwaar en beroep daartegen. Zie artikel 12 en artikel 2.14, zesde lid, van de wet, waarin is bepaald dat de bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget, met uitzondering van die voor opvang, wordt vastgesteld en voor de gemeente geïnd door het CAK.

Artikel 11. Regels voor pgb

Het college kan op grond van artikel 2.3.6 van de wet een pgb verstrekken. Als aan alle wettelijke voorwaarden daartoe is voldaan, kan zelfs van een verplichting van het college worden gesproken. Van belang is dat een pgb alleen wordt verstrekt indien de cliënt dit gemotiveerd vraagt (zie artikel 2.3.6, tweede lid, onder b). Met behoud van de motivatie-eis wordt geborgd dat duidelijk is dat het de beslissing van de aanvrager zelf is om een pgb aan te vragen (zie de toelichting op amendement Voortman c.s., Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 103).

Het tweede lid geeft aan dat het in beginsel niet mogelijk is om achteraf kosten te declareren.

Het derde [en vierde] lid berust[en] op artikel 2.1.3, tweede lid, onder b, van de wet. Hierin staat dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald op welke wijze de hoogte van een pgb wordt vastgesteld, waarbij geldt dat de hoogte toereikend moet zijn. In de memorie van toelichting (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 39) is vermeld dat de gemeente bijvoorbeeld kan bepalen dat het pgb niet hoger mag zijn dan een percentage van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan het verlenen van adequate ondersteuning in natura. Gemeenten hebben daarmee ook de mogelijkheid om differentiatie aan te brengen in de hoogte van het pgb. Gemeenten kunnen verschillende tarieven hanteren voor verschillende vormen van ondersteuning en voor verschillende typen hulpverleners. Gemeenten kunnen bij het vaststellen van tarieven in de verordening bijvoorbeeld onderscheid maken tussen ondersteuning die wordt geleverd door het sociale netwerk, door hulpverleners die werken

volgens de kwaliteitsstandaarden en hulpverleners die dat niet doen (zoals werkstudenten, zzp'ers zonder diploma's e.d.).

Een aanvraag voor een pgb kan geweigerd worden voor zover de kosten van het pgb hoger zijn dan de kosten van de maatwerkvoorziening (artikel 2.3.6, vijfde lid, onder a, van de wet). De situatie waarin het door de cliënt beoogde aanbod duurder is dan het aanbod van het college betekent dus niet bij voorbaat dat het pgb om die reden geheel geweigerd kan worden. Cliënten kunnen zelf bijbetalen wanneer het tarief van de door hen gewenste aanbieder duurder is dan het door het college voorgestelde aanbod. Het college kan het pgb slechts weigeren voor dat gedeelte dat duurder is dan het door het college voorgestelde aanbod. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen doordat de gemeente vanwege inkoopvoordelen maatwerkvoorzieningen al snel goedkoper zal kunnen leveren dan wanneer iemand zelf ondersteuning inkoop met een pgb. Daarbij kan gedacht worden aan vervoers- of opvangvoorzieningen.

Een pgb is gemiddeld genomen ook goedkoper dan zorg in natura omdat er minder overheadkosten hoeven te worden meegerekend. De maximale hoogte van een pgb is in de verordening begrensd op de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopst adequate door het college ingekochte maatwerkvoorziening in natura.

Het vierde geeft regels voor de wijze van berekening van de hoogte van de bedragen voor pgb's voor afzonderlijke maatwerkvoorzieningen. Bij de onderdelen b tot en met h maakt de gemeente onderscheid tussen welke persoon de ondersteuning levert. Een vrijwilliger of persoon die niet is opgeleid, ontvangt een lager tarief dan een opgeleid persoon.

Ten aanzien van het vijfde lid is van belang dat in de nota naar aanleiding van het verslag (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 34) de regering heeft aangegeven dat onder dit sociale netwerk ook mantelzorgers kunnen vallen. Wel is de regering van mening dat de beloning van het sociale netwerk in elk geval beperkt moet blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is. Overeenkomstig de huidige Wmo-praktijk met betrekking tot informele hulp wordt hierbij in ieder geval gedacht aan diensten (zorg van mantelzorgers bijvoorbeeld). Informele hulp bij hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen is minder goed denkbaar. Ingeval ook hiervoor een pgb wordt aangevraagd is voor gemeenten van belang dat slechts een pgb wordt verstrekt indien naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de in te kopen diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen veilig, doeltreffend en cliëntgericht worden verstrekt (artikel 2.3.6, tweede lid, onder c, van de wet). Bij het beoordelen van de kwaliteit als bedoeld in artikel 2.3.6, tweede lid, onder c, van de wet weegt het college mee of de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen in redelijkheid geschikt zijn voor het doel waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt (artikel 2.3.6, derde lid, van de wet).

Artikel 12. Regels voor bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen

Deze bepaling geeft uitvoering aan de artikelen 2.1.4, eerste tot en met derde en zevende lid, en 2.1.5, eerste lid, van de wet.

De wet maakt een onderscheid tussen de bijdragen in de kosten van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. De bijdragen in de kosten van algemene voorzieningen mag de gemeente bepalen en dit mag kostendekkend zijn. In de nota naar aanleiding van het verslag (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 34, blz. 95) staat hierover dat de regering gemeenten beleidsruimte geeft door hen de mogelijkheid te bieden om in de verordening te bepalen welke eigen bijdrage een cliënt verschuldigd is voor een algemene voorziening. Bij het bieden van deze beleidsruimte gaat de regering ervan uit dat gemeenten hier verstandig mee omgaan en voorzieningen, zoals laagdrempelige informatievoorziening uit zal sluiten van eigen bijdragen. Gemeenten hebben er zelf belang bij om een algemene voorziening (financieel) laagdrempelig te maken, zodat de druk op vaak duurdere maatwerkvoorzieningen wordt beperkt.

Het totaal van de bijdragen in de kosten van maatwerkvoorzieningen dan wel pgb's zijn gelimiteerd tot een bedrag gelijk aan de kostprijs van de voorzieningen (artikel 2.1.4, derde lid, eerste zin, van de wet) en in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zijn regels vastgesteld met betrekking tot deze bijdragen (artikel 2.1.4, vierde lid, van de wet). De bijdrageregels in de verordening moeten passen binnen de kaders die het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 stelt.

De wet verplicht tot het vaststellen van de kostprijs van een maatwerkvoorziening (artikel 2.1.4, derde lid, tweede zin). Dat kan op drie manieren en deze zijn vastgelegd in de drie onderdelen van het derde lid.

Artikel 13. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

Deze bepaling betreft een uitwerking van de verordeningplicht in artikel 2.1.3, tweede lid, onder c, van de wet, waarin is bepaald dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen.

De regering legt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van voorzieningen bij de gemeente en de aanbieder. Het is aan de gemeente om in de verordening te bepalen welke kwaliteitseisen worden gesteld aan aanbieders van voorzieningen. Die eisen zullen ook betrekking kunnen hebben op de deskundigheid van het in te schakelen personeel. De regering benadrukt in de memorie van toelichting op artikel 2.1.3, tweede lid, onder c, van de wet (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3) dat de kwaliteitseisen die zijn vervat in de artikelen 3.1 e.v. van de wet en die zich rechtstreeks tot aanbieders richten, daarbij uitgangspunt zijn. De eis dat een voorziening van goede kwaliteit wordt verleend, biedt veel ruimte voor de gemeenten om in overleg met organisaties van cliënten en aanbieders te werken aan kwaliteitsstandaarden voor de ondersteuning.

In het eerste lid zijn een aantal voor de hand liggende kwaliteitseisen uitgewerkt. Het in het tweede lid genoemde jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek is verplicht op grond van artikel 2.5.1, eerste lid, van de wet.

[Artikel 14. Meldingsregeling calamiteiten en geweld

In artikel 3.4, eerste lid, van de wet is bepaald dat de aanbieder bij de toezichthoudend ambtenaar, bedoeld in artikel 6.1 van de wet onverwijld melding doet van iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden en van geweld bij de verstrekking van een voorziening. In artikel 6.1 van de wet is bepaald dat het college personen aanwijst die zijn belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet.

In aanvulling op het bovenstaande regelt artikel 14 dat er door het college een regeling wordt opgesteld over het doen van meldingen en dat de toezichthoudend ambtenaar deze meldingen onderzoekt en het college adviseert over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld. Overeenkomstig het vierde lid kan het college bij nadere regeling bepalen welke verdere eisen gelden voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening.]

Artikel 15. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

Deze bepaling betreft een uitwerking van de verordeningplicht in artikel 2.1.3, vierde lid, van de wet, waarin is bepaald dat in de verordening in ieder geval regels worden gesteld voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een pgb, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

[Het eerste, tweede en vierde lid bevatten een herhaling van hetgeen al in de tekst van de wet is opgenomen (artikel 2.3.8, 2.3.10 en 2.4.1). Met opname van deze wettekst in de verordening wordt beoogd een compleet beeld te geven van de regels voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een pgb, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.]

Het derde lid is een 'kan'-bepaling. Een pgb wordt verstrekt met de bedoeling dat men daarmee een voorziening treft. Als binnen zes maanden na de beslissing tot het verstrekken van het pgb nog geen voorziening is getroffen, heeft het college de bevoegdheid om de beslissing geheel of gedeeltelijk in te trekken. Deze bepaling is te zien als een verbijzondering van de bepaling in het tweede lid, onder e (dat tevens op maatwerkvoorzieningen (in natura) ziet).

In artikel 2.4.1 tot en met 2.4.4 van de wet zijn regels voor het verhaal van kosten opgenomen en is de bevoegdheid aan het college gegeven tot het (in geldswaarde) terugvorderen van een ten onrechte verstrekte maatwerkvoorziening of pgb. Hierbij is tevens bepaald dat het college het terug te vorderen bedrag bij dwangbevel kan invorderen. Uit de memorie van toelichting op artikel 2.4.1 (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 157) wordt duidelijk dat daarnaast de mogelijkheid blijft bestaan om maatwerkvoorzieningen terug te vorderen; 'omdat het niet in alle gevallen mogelijk is een al genoten maatwerkvoorziening terug te vorderen, kan het college de waarde van de genoten maatwerkvoorziening uitdrukken in een bedrag dat voor terugvordering in aanmerking komt.' In het vijfde en zesde lid zijn dan ook bepalingen opgenomen die het college de bevoegdheid geven tot terugvordering van in eigendom en in bruikleen verstrekte voorzieningen.

Artikel 16. Jaarlijkse waardering mantelzorgers

Deze bepaling betreft een uitwerking van de verordeningplicht in artikel 2.1.6 van de wet. Hierin is opgenomen dat bij verordening wordt bepaald op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente.

Artikel 2.1.6 stelt dat het moet gaan om mantelzorgers van cliënten in de gemeente. Artikel 1.1.1 van de wet definieert een cliënt als een persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening, maatwerkvoorziening of pgb, of door of namens wie een melding is gedaan. Het gaat dus ook om mantelzorgers van cliënten die een hulpvraag hebben aangemeld, ook al is daar geen voorziening op basis van deze wet uitgekomen. Voorts is de woonplaats van de cliënt bepalend, zodat het dus ook mantelzorgers kan betreffen die in andere gemeenten wonen.

[Artikel 17. Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen

Deze bepaling betreft een uitwerking van artikel 2.1.7 van de wet. Daarin is opgenomen dat bij verordening kan worden bepaald dat door het college aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming wordt verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie.

De tegemoetkoming kan op aanvraag kan verstrekt. De beslissing op een dergelijke aanvraag is een beschikking en meer in het bijzonder een subsidiebeschikking. De bepalingen in de Awb, onder andere over bezwaar en beroep en subsidies zijn hierop van toepassing.

De tegemoetkoming kan een alternatief zijn voor een maatwerkvoorziening of pgb. Hiervoor is wel vereist dat de cliënt zelf kiest voor een tegemoetkoming. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een cliënt die een aanvraag doet voor een maatwerkvoorziening of pgb en die tijdens het onderzoek naar de aanvraag de keuze krijgt om een tegemoetkoming te ontvangen voor de door hem gewenste voorziening. Deze tegemoetkoming is niet kostendekkend maar geeft de cliënt wel het voordeel dat hij zelf een bedrag in handen krijgt waarmee meer eigen regie heeft bij de inkoop van de gewenste voorziening. Indien hij het geld niet aanwendt voor dit doel, kan op grond van de subsidietitel van de Awb worden gehandhaafd. Indien hij later wederom een aanvraag zou doen voor maatschappelijke ondersteuning, zonder dat er nieuwe feiten of omstandigheden in zijn situatie zijn, kan deze aanvraag worden afgewezen op grond van de Awb onder verwijzing naar de eerdere beschikking ter verstrekking van de tegemoetkoming.

Op grond van het tweede lid kan het college bij besluit bepalen in welke gevallen een tegemoetkoming wordt verstrekt en wat de hoogte daarvan is. Door het vastleggen bij besluit is voor de burger op voorhand duidelijk op welke tegemoetkoming hij recht heeft.

NB Individuele gemeenten kunnen naar aanleiding van de gekozen invulling deze toelichting zelf aanvullen, eventueel onder verwijzing naar het beleidsplan.]

Artikel 18. Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden

Het college kan de uitvoering van de wet, met uitzondering van de vaststelling van de rechten en plichten van de cliënt, door aanbieders laten verrichten (artikel 2.6.4, eerste lid, van de wet). Met het oog op gevallen waarin dit ten aanzien van een voorziening gebeurt, moeten bij verordening regels worden gesteld ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan (artikel 2.6.6, eerste lid, van de wet). Daarbij dient in ieder rekening gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de arbeidsvoorwaarden.

Om te voorkomen dat alleen gekeken wordt naar de laagste prijs voor de uitvoering worden in dit artikel een aantal andere aspecten genoemd waarmee het college bij het vaststellen van tarieven (naast de prijs) rekening dient te houden. Hiermee wordt bereikt dat een beter beeld ontstaat van reële kostprijs voor de activiteiten die zij door aanbieders willen laten uitvoeren. Uitgangspunt is dat de aanbieder kundig personeel inzet tegen de arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden. Hiervoor is ten minste een beeld nodig van de vereiste activiteiten en de arbeidsvoorwaarden die daarbij horen. Dit biedt een waarborg voor werknemers dat hun werkzaamheden aansluiten bij de daarvoor geldende arbeidsvoorwaarden.

Artikel 19. Klachtregeling

De gemeente is op grond van de Awb in het algemeen verplicht tot een behoorlijke behandeling van mondelinge en schriftelijke klachten over gedragingen van personen en bestuursorganen die onder haar verantwoordelijkheid werkzaam zijn. *[In het eerste lid is een bepaling opgenomen over het gemeentelijke klachtrecht. Deze bepaling is niet verplicht op grond van deze wet en is hier opgenomen in het belang om in de verordening een compleet overzicht van rechten en plichten van cliënten te geven. Gelet op het van toepassing zijnde hoofdstuk 9 van de Awb, waarin een uitvoerige regeling omtrent klachtbehandeling is gegeven, en ook het recht is neergelegd om na de afhandeling van de klacht de bevoegde ombudsman te verzoeken een onderzoek in te stellen, kan in deze verordening met de eenvoudige bepaling van het eerste lid worden volstaan.]*

In het tweede lid is een bepaling over klachten ten aanzien van aanbieders opgenomen. Een dergelijke bepaling is verplicht op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder e, van de wet, waarin is bepaald dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten is vereist. De aanbieder is ten aanzien van de in de verordening genoemde voorzieningen verplicht een klachtregeling op te stellen (artikel 3.2, eerste lid, onder a, van de wet).

In de memorie van toelichting (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 57-58) staat dat cliënten in beginsel moeten kunnen klagen over alles wat hen niet aanstaat in de manier waarop zij zich bejegend voelen. De cliënt kan ontevreden zijn over het gedrag van een gemeenteburgemeester, bijvoorbeeld over de wijze waarop een gesprek is gevoerd of over diens (vermeende) gebrek aan deskundigheid. Is de cliënt niet tevreden over een gedraging van de aanbieder, dan kan het ook gaan om bijvoorbeeld de kwaliteit van de geleverde maatschappelijke ondersteuning (in verband met de deskundigheid van de medewerker of een bepaalde houding of uitlating, gebrekkige communicatie of (on)bereikbaarheid van de aanbieder).

Het ligt voor de hand dat cliënten die zich benadeeld voelen zo veel mogelijk deze klacht eerst bij de betreffende aanbieder deponeren. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat de aanbieder de klacht snel in behandeling neemt en de klacht ook snel afhandelt. Daar waar de afhandeling niet naar wens is, staat de weg naar de gemeente voor het indienen van de klacht open.

In het derde lid zijn een aantal instrumenten voor het college aangegeven om te zorgen dat de klachtregelingen door aanbieders goed wordt uitgevoerd

NB Individuele gemeenten kunnen naar aanleiding van de gekozen invulling van het tweede lid deze toelichting zelf aanvullen.

Artikel 20. Medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, tweede lid, onder f, van de wet, waarin is bepaald dat in ieder geval moet worden bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder welke voor de gebruikers van belang zijn, vereist is.

In dit artikel gaat het dus om medezeggenschap van cliënten tegenover de aanbieder. Voorheen moest de aanbieder voldoen aan de in de Wet klachtrecht cliënten en de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz) gestelde regels. Onder de Wmcz werd inspraak tegenover de aanbieder reeds verwezenlijkt via de cliëntenraad. Onder de Wmo 2015 is het stellen van regels geheel aan gemeenten overgelaten.

In het eerste lid is dit uitgewerkt door te bepalen dat aanbieders een regeling voor medezeggenschap dienen vast te stellen. De aanbieder is ten aanzien van de in de verordening genoemde voorzieningen verplicht een medezeggenschapsregeling op te stellen (artikel 3.2, eerste lid, onder b, van de wet).

In het tweede lid zijn een aantal instrumenten voor het college aangegeven om te zorgen dat de verplichting tot medezeggenschap door aanbieders goed wordt uitgevoerd.

NB Individuele gemeenten kunnen naar aanleiding van de gekozen invulling van het eerste lid deze toelichting zelf aanvullen

Artikel 21. Betrekken van ingezetenen bij het beleid

Deze bepaling geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, derde lid, van de wet.

Met het derde lid wordt het aan het college overgelaten om de exacte invulling van de medezeggenschap vorm te geven.

[Artikel 22. Evaluatie

Deze evaluatie is niet hetzelfde als de evaluatie die op centraal niveau (zie artikel 7.10 van de wet) zal plaatsvinden, maar kan wel de daarin verzamelde gegevens benutten.]

[Artikel 23. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

In het tweede lid is overgangsrecht opgenomen voor lopende voorzieningen op basis van de oude verordening. In het derde lid is bepaald dat aanvragen die voor de inwerkingtreding van deze nieuwe verordening zijn ingediend maar waarop bij de inwerkingtreding nog niet is beslist, worden afgedaan op grond van de nieuwe verordening. In het vierde lid is voor lopende bezwaarschriften bepaald dat deze volgens de oude verordening worden afgedaan. Daarnaast bevat de wet nog overgangsrecht voor AWBZ cliënten die overgaan naar de Wmo en voor de doelgroep beschermd wonen (zie de artikelen 8.1 tot en met 8.4 van de wet).]

CONCEPT Modelbesluit maatschappelijke ondersteuning 2015¹

Leeswijzer modelbepalingen

- [...] of (bijvoorbeeld) [**lager bedrag per vier weken**] = door gemeente in te vullen, zie bijvoorbeeld artikel 3, variant B.
- [iets **OF** iets] = door gemeente te kiezen, zie bijvoorbeeld artikel 4, tweede lid, onderdeel a, onder 2° en 3°.
- [iets] = facultatief, zie bijvoorbeeld artikel 5. Opname kan ook afhangen van welke keuzes gemaakt zijn in de verordening, zie bijvoorbeeld artikel 1.
- Ook wordt er gewerkt met varianten waaruit gekozen kan worden. zie bijvoorbeeld artikel 3.

Nadere uitleg is opgenomen in de implementatiehandleiding, onderdeel van de bij de modelverordening en dit modelbesluit behorende ledenbrief.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente [**naam gemeente**];
gelet op de artikelen [2, 11, derde en [vijfde] lid, 12, zesde lid, 13, tweede lid, 14, vierde lid, 16, 17, tweede lid, en 21, derde lid] van de [**citeertitel verordening**];

besluit vast te stellen het Besluit maatschappelijke ondersteuning [**naam gemeente**] 2015

[**Artikel 1. Procedureregels aanvraag maatschappelijke ondersteuning**

Als gekozen is voor variant A van artikel 2 van de verordening dan hier de tekst van artikel 2 tot en met 7 van variant B opnemen.]

[**Artikel 2. Hoogte pgb**

Als gekozen is voor variant B van artikel 11, derde lid, van de verordening, dan hier de tekst van artikel 11, derde en vierde lid, van variant A opnemen ENIOF als gekozen is voor variant BB van artikel 11, vijfde lid, van de verordening, dan hier de tekst van artikel 11, vijfde lid, van variant AA opnemen.]

Artikel 3. Bijdrage voor maatwerkvoorzieningen of pgb's

Variant A (gemeente hanteert de maximale bedragen van artikel 3.1, eerste lid, van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015)

De bedragen per vier weken, de inkomensbedragen en de percentages die gelden voor de berekening van de eigen bijdrage zijn gelijk aan die genoemd in artikel 3.1, eerste lid, van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Variant B (gemeente hanteert afwijkende bedragen of een afwijkend percentage op grond van artikel 3.1, tweede lid, van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015)

De bedragen per vier weken, de inkomensbedragen en de percentages die gelden voor de berekening van de eigen bijdrage zijn:

- a. [**lager bedrag per vier weken**];
- b. [**lager percentage**];
- c. [**hogere inkomensbedragen**].

Artikel 4. Bijdrage voor algemene voorzieningen

1. Voor de volgende algemene voorzieningen is de cliënt een bijdrage in de kosten verschuldigd:

- a. collectief vervoer;
- b. huishoudelijke hulp niveau I;
- c. dagbesteding met laag intensieve ondersteuning;
- d. maaltijdvoorziening;
- e. kortdurend verblijf- of respijtzorg met laag intensieve ondersteuning;
- f. was- en strijkservice;
- g. klussendienst, en
- h. [...].

2. De bijdrage in de kosten van:

- a. het collectief vervoer bedraagt:
  - 1°. bij een inkomen tot 110% van het wettelijk minimumloon: [**bedrag**] per kilometer of per rit;
  - 2°. bij een inkomen vanaf 110% tot en met [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon: [**bedrag**] per kilometer of per rit, en

- 3°. bij een inkomen boven [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon de volledige kostprijs per kilometer of per rit;
- b. huishoudelijke hulp niveau I bedraagt:
  - 1°. bij een inkomen tot 110% van het wettelijk minimumloon: **[bedrag]** per uur of per resultaat van een schoon huis;
  - 2°. bij een inkomen vanaf 110% tot en met [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon: **[bedrag]** per uur of per resultaat van een schoon huis, en
  - 3°. bij een inkomen boven [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon de volledige kostprijs per uur of per resultaat van een schoon huis;
- c. dagbesteding met laag intensieve ondersteuning bedraagt:
  - 1°. bij een inkomen tot 110% van het wettelijk minimumloon: **[bedrag]** per dagdeel;
  - 2°. bij een inkomen vanaf 110% tot en met [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon: **[bedrag]** per dagdeel, en
  - 3°. bij een inkomen boven [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon de volledige kostprijs per dagdeel;
- d. maaltijdvoorziening bedraagt:
  - 1°. bij een inkomen tot 110% van het wettelijk minimumloon: **[bedrag]** per maaltijd;
  - 2°. bij een inkomen vanaf 110% tot en met [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon: **[bedrag]** per maaltijd, en
  - 3°. bij een inkomen boven [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon de volledige kostprijs per maaltijd;
- e. kortdurend verblijf- of respijtzorg met laag intensieve ondersteuning bedraagt:
  - 1°. bij een inkomen tot 110% van het wettelijk minimumloon: **[bedrag]** per dagdeel;
  - 2°. bij een inkomen vanaf 110% tot en met [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon: **[bedrag]** per dagdeel, en
  - 3°. bij een inkomen boven [130% **OF** 140%] van het wettelijk minimumloon de volledige kostprijs per dagdeel;
- f. de was- en strijkservice bedraagt: **[bedrag per gewassen en/of gestreken was]**;
- g. de klussendienst bedraagt: **[bedrag per uur + materiaalkosten]**, en
- h. [...].

[Artikel 5. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

Als het college op grond van artikel 13, tweede lid, van de verordening nadere eisen aan de kwaliteit van voorzieningen wil stellen, dan hier opnemen.]

[Artikel 6. Meldingsregeling calamiteiten en geweld

Als het college op grond van artikel 14, eerste lid, van de verordening een regeling voor het melden van calamiteiten en geweldsincidenten treft, dan hier opnemen. Als het college op grond van artikel 14, vierde lid, van de verordening nadere eisen aan de melding van calamiteiten en geweld wil stellen, dan hier opnemen.]

[Artikel 7. Waardering mantelzorgers

Als gekozen is voor variant B van artikel 16 van de verordening, dan hier de tekst van variant A opnemen.]

[Artikel 8. Tegemoetkoming voor kosten taxi, rolstoeltaxi, autoaanpassing, verhuiskosten, sportrolstoel en bezoekbaar maken woning

De tegemoetkoming voor:

- a. taxikosten bedraagt jaarlijks **[bedrag]**;
- b. rolstoeltaxikosten bedraagt jaarlijks **[bedrag]**;
- c. een autoaanpassing bedraagt: **[bedrag]**;
- d. verhuiskosten bedraagt: **[bedrag]**;
- e. aanschaf en onderhoud van een sportrolstoel bedraagt: **[bedrag]**, en
- f. het bezoekbaar maken van een woning bedraagt: **[bedrag]**.

[Artikel 9. Betrekken van ingezetenen bij het beleid

Het college dient op grond van artikel 21, derde lid, van de verordening nadere regels te stellen met betrekking tot de medezeggenschap van ingezetenen. Deze kunnen hier opgenomen worden.]

Artikel 10. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op **[datum]**.
2. Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit maatschappelijke ondersteuning **[naam gemeente]** 2015.

Toelichting

Artikelsgewijze toelichting Enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven, worden hieronder behandeld.

Artikel 3. Bijdrage voor maatwerkvoorzieningen of pgb's

Als voor variant A wordt gekozen

Deze bepaling is een uitwerking van artikel 12, zesde lid, onder d, van de [citeertitel verordening]. De bedragen per vier weken en de inkomensbedragen worden op grond van artikel 3.8 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 jaarlijks bij ministeriële regeling gewijzigd.

NB Als voor variant B gekozen wordt, kunnen individuele gemeenten hun keuzes hier toelichten.

Artikel 4. Bijdrage voor algemene voorzieningen

Deze bepaling is een uitwerking van artikel 12, zesde lid, onder a tot en met c, van de [citeertitel verordening].

Huishoudelijke hulp niveau 1 betreft hulp bij het schoonmaken en opruimen van de woning van een cliënt die daartoe vanwege somatische beperkingen niet meer in staat is, maar nog wel de regie over het huishouden kan voeren.

Bij een aantal genoemde algemene voorzieningen (collectief vervoer, huishoudelijk hulp niveau I, dagbesteding met laag intensieve ondersteuning, maaltijdvoorziening en kortdurend verblijf/respijtzorg met laag intensieve ondersteuning) zijn verschillende bijdragen gehanteerd afhankelijk van het inkomen van de gebruiker.

[Artikel 8. Tegemoetkoming voor kosten taxi, rolstoeltaxi, autoaanpassing, verhuiskosten, sportrolstoel en bezoekbaar maken woning

De tegemoetkoming wordt op grond van artikel 17 van de [citeertitel verordening] op aanvraag verstrekt.

Er is geen directe relatie tussen de hoogte van de tegemoetkoming meerkosten en de kosten van het geval waarop de tegemoetkoming betrekking heeft.

---

¹ Dit modelbesluit blijft een concept totdat het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is vastgesteld.

Van: VNG <VNG@VNG.NL>
Verzonden: donderdag 16 oktober 2014 18:35
Aan: Undisclosed recipients
Onderwerp: Lbr. 14/062A - Aangepaste versie ledenbrief Wmo-modelverordening

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.:
B.V.O.:

Geachte heer, mevrouw,

De VNG heeft de ledenbrief (Lbr. 14/062) over de modelverordening Wmo 2015 aangepast. Aanleiding is een passage die blijkt te zijn verouderd door een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB).

NB: aanpassing van de modelverordening (en de toelichting daarop) is niet nodig.

De aanpassing betreft het schrappen van de volgende passage (op p. 51 - Bijlage 'Geschiedenis wetsvoorstel'):

'Mantelzorg overstijgt gewoonlijk de gebruikelijke zorg en wordt bovengebruikelijke zorg genoemd. Tot 2013 was mantelzorg per definitie bovengebruikelijke zorg die voor vergoeding in het kader van de AWBZ in aanmerking kwam. Vanaf 2013 geldt in de AWBZ de regel dat anderhalf uur per 24 uur bovengebruikelijke zorg voor rekening van de cliënt komt. Gemeenten kunnen deze regel onder de Wmo 2015 overnemen.'

De CRvB heeft uitgesproken dat deze regel (Rijksbeleid uit 2013) niet langer van toepassing is, vandaar dat deze passage vervalt.

Klik of kopieër onderstaande link om de tekst van de aangepaste versie van de volledige brief en bijlagen te lezen:

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/decentralisaties-sociaal-domein/wmo-2015/brieven/modelverordening-en-modelbesluit-wmo-2015-geactualiseerd>